

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
SEDMO VANREDNO ZASEDANJE
U JEDANAESTOM SAZIVU
Prvi dan rada
12. jun 2018. godine

(Sednica je počela u 10.15 časova. Predsedava Maja Gojković, predsednik Narodne skupštine.)

*
*   *

PREDSEDNIK: Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, otvaram sednicu Sedmog vanrednog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u Jedanaestom sazivu.

Na osnovu službene evidencije o prisutnosti narodnih poslanika konstatujem da sednici prisustvuje 96 narodnih poslanika.

Radi utvrđivanja broja narodnih poslanika prisutnih u sali, molim narodne poslanike da ubace svoje identifikacione kartice u poslaničke jedinice elektronskog sistema za glasanje.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da je u sali prisutno 139 narodnih poslanika i da imamo uslove za početak rada Narodne skupštine.

Da li neko od predsednika, odnosno ovlašćenih predstavnika želi da zatraži obaveštenje ili objašnjenje u skladu sa članom 287. Poslovnika?

Prvi se prijavio Vojislav Šešelj.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Dame i gospodo, jedno pitanje postavljam predsedniku Narodne skupštine gospođi Maji Gojković i predsedniku Vlade Republike Srbije gospođici Ani Brnabić.

Desila se velika afera, sa kojom je upoznat celi svet – jedan srpski narodni poslanik proslavio se tako što je na aerodromu u Frankfurtu iz fri-šopa ukrao jedan parfem, tri karmina i jednu mazalicu (ne znam za šta je služila mazalica, još se utvrđuje, izgleda). Nema države u svetu čiji mediji to nisu objavili. Uzalud vam svi napori da angažujete lobiste po Americi da poprave sliku Srbije u svetu; dođe Meho Omerović pa vam te milione pocepa i od njih konfete napravi.

Kakva je reakcija u Srbiji? Zbog toga pitanje postavljam. Ja sam bio užasnut, a u Srbiji svi ćute. Ćutite i vi, gospođo Gojković, kao predsednik Narodne skupštine, a morali biste nešto da kažete. Mislim da bi trebalo uputiti izvinjenje predsedniku nemačkog parlamenta zbog ovoga i reći da ćete se potruditi da nikada više takvi poslanici ne putuju u Nemačku. Morala je reagovati i Ana Brnabić, kao predsednik Vlade, i šef diplomatije Ivica Dačić. Ivica Dačić kaže – Meho Omerović nije diplomata. On nije profesionalni diplomata, ali je bio u diplomatskoj misiji i zato je dobio diplomatski pasoš. Nije, dakle, činovnik Ministarstva inostranih poslova, ali je bio u diplomatskoj misiji Narodne skupštine Republike Srbije.

Zašto mu odmah na beogradskom aerodromu nije oduzet diplomatski pasoš kada se vratio? Svi ćute. On i dalje ima diplomatski pasoš, da li vam je to poznato, gospođo Gojković? I dalje ima diplomatski pasoš, može i dalje da putuje gde hoće, da ne može niko da ga uhapsi.

Znate šta, i da nije imao diplomatski pasoš, nije to neka krupna krađa, to je nekih 170 evra, on bi prošao sa sudskom opomenom ili uslovnom kaznom, pa bi ga proterali iz Nemačke i zabranili ulazak na pet godina, i da nije imao diplomatski pasoš. Ali je sramota što je tome sklon naš narodni poslanik. On je srpstvu okaljao obraz u svetu, a mi se trudimo da taj obraz što više ulepšamo, da pokažemo da smo jedan dostojanstven narod, pošten narod, iskren narod. A on laže tako neubedljivo da se i lekari smeju, ovi gastroenterolozi. Kako se oni zovu, Marijane, ti si stručan za to, ovi lekari, stručnjaci za stomak, jesu li to gastroenterolozi? Smeju se, jer ona reakcija koju je on opisivao u medicini je nemoguća.

Šta ćemo sada? Pitanje je šta ćemo sad. On je za danas zakazao i sednicu skupštinskog Odbora za ljudska i manjinska prava. To je važan skupštinski odbor koji vodi računa da manjine u Srbiji imaju sva prava garantovana međunarodnim sporazumima, sva prava koja su unesena u naš Ustav. Vi znate da se Srbija ponosila visokim nivoom manjinskih prava, i prethodna Jugoslavija. Iako smo bili pod komunističkom diktaturom, manjinska prava su uvažavana. Može li takva ličnost biti predsednik tog odbora? On je potpisao poziv za sastanak Odbora.

(Predsednik: Hvala.)

Nije valjda već isteklo?

(Predsednik: Jeste, pet minuta.)

Danas je održana sednica Odbora i niste iskoristili priliku da ga smenite.

PREDSEDNIK: Što se tiče mene kao predsednika, zaista radim na tome da rasvetlim slučaj koji je bacio senku na ugled našeg parlamenta. Jedan izveštaj, koji još uvek nije za javnost, dobila sam od strane nemačke policije sa aerodroma i moram zbog javnosti da kažem da se poslanik Meho Omerović

nije pravdao za učinjeno delo u tome, nego se pozvao upravo na diplomatski imunitet. Izjavu nije davao tako kako stoji u medijima. Zbog toga što poseduje diplomatski pasoš, zbog te činjenice, on je pušten na slobodu, a ne zbog nekih drugih okolnosti.

Što se tiče mene kao predsednika, moram da potpisujem naloge, a odbori Parlamenta odlučuju o tome da li će neki poslanik putovati ili neće.

(Vojislav Šešelj: Imate pravo inicijative na odboru.)

Da, imam pravo da ne potpišem. Imam pravo da ne potpišem da neko od poslanika putuje.

Što se tiče eventualnog produženja diplomatskog pasoša, ako situacija bude ovakva kakva je u izveštaju, neću potpisati da neko u Parlamentu dobije diplomatski pasoš. O tome sam voljna da razgovaram i da branim argumente sa svim poslanicima bez obzira na to da li čine vladajuću većinu ili opoziciju. Ako treba, razgovaraćemo sa svim šefovima poslaničkih grupa, i onima koji ćute a znaju da budu glasni u drugim slučajevima i da traže razne sankcije prema poslanicima, da imamo kriterijume jednake prema svima.

Znači, kada budem imala još neke detaljnije podatke, nemam šta da krijem, sve ću vas upoznati o čemu se radi, pa ćemo da vidimo šta Parlament može a šta ne može da uradi, šta je politička odluka pojedinačnih partija, ne naša.

Što se mene tiče, ostalima ćemo proslediti vaše pitanje pa se nadamo da ćete dobiti adekvatan odgovor.

Reč ima Đorđe Vukadinović.

ĐORĐE VUKADINOVIĆ: Samo na početku da reklamiram, ne znam stručnoj službi ili kome, da ova desna jedinica ne radi, tako da vas molim da se to ispravi kada dođu kolege.

Moje pitanje prvo ide na adresu premijera, odnosno premijerke Ane Brnabić i ministra, odnosno Ministarstva za energetiku i tiče se ovih dana aktuelne teme, a to je cena goriva i ovih protesta koji se organizuju. Jedno je naše političko mišljenje o tim protestima, a druga je stvar da li će ljudi učestvovati u njima ili neće, ali treće, rekao bih, ono što je zajedničko svima, bilo da smo poslanici bilo da smo obični građani, to je da su cene goriva u Srbiji veoma visoke. To nije demagogija, to je očigledna činjenica. U zavisnosti od toga kako merimo, rezultat je nešto različit, ali, objektivno govoreći, s obzirom na kupovnu moć stanovništva, cene goriva, naročito dizela, među najvišima su u Evropi, ako ne i najviše, pogotovo s obzirom na odnos kupovne moći stanovništva.

U tom smislu, prosto apelujem na Vladu, konkretno na Ministarstvo energetike, da u domenu svojih nadležnosti, a zna se koje su nadležnosti Vlade i Ministarstva, razmotri mogućnost smanjivanja akciza, kao i nekih drugih

dažbina, jer jeste činjenica, sviđalo vam se to ili ne, da dažbine sa više od pola učestvuju u ceni goriva u Srbiji i da to malo-pomalo skoro stalno klizi.

Uostalom, ali nemam sada vremena za široku elaboraciju, činjenica je da je pre pet godina, pre dolaska ove vlasti, cena sirove nafte na svetskom tržištu bila duplo viša nego danas, a gorivo je bilo znatno jeftinije. Dakle, ponavljam i naglašavam, duplo je bila skuplja u jednom trenutku sirova nafta, a gorivo u Srbiji jeftinije.

Još nešto, pogotovo mi koji smo malo stariji... Evo, ja pedeset godina pamtim, ne znam da je ikada dizel bio skuplji od običnog benzina. Dakle ne znam kako je do toga došlo, da li je promenjena tehnologija, način proizvodnje, šta se to dogodilo. Ili su prosto neki ljudi zaključili da na dizel, koji je neophodan, pogotovo u poljoprivredi, mogu lakše da nabiju cene i namaknu sredstva?

To jeste jedan suptilan način, sve te akcize, kao i drugi načini, suptilan način zavlačenja ruke u džep građana na nevidljiv ili ne na prvi pogled vidljiv način, i to nije dobro. Prosto mislim da bi se ova politički potencijalno zapaljiva situacija najlakše mogla razrešiti time da Vlada razmotri mogućnost smanjivanja tih cena, makar simbolično, makar da pokažu gest dobre volje, a ne da idemo u lov na veštice i tražimo ko sve stoji iza spontanih, ili više ili manje spontanih, protesta. Dakle, umesto da optužujemo opoziciju ili bilo koga drugog, trećeg i četvrtog, prosto da se to reši.

Na stranu to što je sadašnja vladajuća većina svojevremeno imala vrlo razumevanja, na primer 2011. godine i ranije, kada su oni bili opozicija, za proteste svih vrsta, uključujući i ratare, poljoprivrednike, malinare i sve druge. Sad su se, naravno, stvari promenile jer su se uloge promenile, ali sa stanovišta građana njima je svejedno, u suštini, ko sedi na vlasti, oni samo vide da su njima troškovi života sve skuplji i skuplji.

Drugo pitanje, i poslednje, ide na adresu Ministarstva odbrane. To je ponovljeno moje pitanje od 22. maja kada sam pitao u vezi s onim dronovima, odnosno bespilotnim letelicama koje su nadletale teritoriju Srbije krajem marta. Još nisam dobio odgovor na to pitanje. Tada sam pitao da li je bilo tih preleta preko teritorije Srbije, kako, kada i koliko, da li se zna čije su ove letelice, da li su bile u izviđačkoj misiji, da li je postojala mogućnost dejstva, da li smo uputili demarš i kome. Odgovor nije stigao meni, ali je stigao jednoj agenciji, odnosno jednom portalu, koji je objavio da je Ministarstvo odbrane saopštilo da su to, maltene, neke male igračke, dronovi, da se koriste kao za šverc robe, narkotika, akcije drvoseča itd. Moje informacije su drugačije: ne radi se tu o igračkama dronovima koje možemo da kupimo i pošaljemo, nego o malo ozbiljnijoj stvari.

Stoga molim Ministarstvo odbrane da mi ponovo, ako se negde izgubio odgovor, pruži konkretan odgovor o tome, a ne da, kao što imam utisak, minimalizuje razmere tog incidenta i skandala. Hvala.

PRESEDNİK: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Sonja Pavlović.

Izvolite.

SONJA PAVLOVIĆ: Hvala.

Moje prvo pitanje je za ministra finansija gospodina Sinišu Malog – da li je tačno da je kupio kuću u kojoj je od 1966. do 1983. godine živeo Aleksandar Leka Ranković, šef tajne službe i ministar policije u nekadašnjoj SFRJ, čiji je vlasnik sve do nacionalizacije bila Smiljana Čavić? Objekat je u Ulici Andre Nikolića 5 na Senjaku, od 409 kvadrata, sa dva manja objekta od 108 metara kvadratnih, te oko 40 ari placa na ovoj elitnoj lokaciji. Na tržištu nekretnina objekat je procenjen svojevremeno na 4,5 miliona evra, da bi 2017. godine njegova cena pala na 3,7 miliona evra, i uživa status dobra pod prethodnom zaštitom u okviru prostorne celine Senjak – Topčidersko brdo – Dedinje. Ovo zdanje je 2000. godine od Vlade SRJ dobio Olimpijski komitet Srbije, ali ga je prepisao Gradu Beogradu, koji je objekat dao u prodaju kako bi dodatno popunio budžet. U to vreme je gospodin Siniša Mali bio gradonačelnik Beograda. Tako da još jednom pitam gospodina Sinišu Malog – da li je ova, zasad nepotvrđena, informacija tačna i, ukoliko jeste, da li je ovu nekretninu ministar finansija prijavio Agenciji za borbu protiv korupcije prilikom stupanja na dužnost ministra finansija u Vladi Republike Srbije?

Pitanje za predsednicu Skupštine gospođu Maju Gojković. Već više meseci Narodna skupština Srbije radi bez generalnog sekretara. Prema članu 36. Poslovnika o radu Narodne skupštine, ukoliko generalnom sekretaru Narodne skupštine funkcija prestane ostavkom ili razrešenjem, do imenovanja novog generalnog sekretara Narodne skupštine dužnost generalnog sekretara vrši njegov zamenik koga odredi predsednik Narodne skupštine. Prema članu 37. Poslovnika o radu Skupštine, zameniku generalnog sekretara Narodne skupštine funkcija prestaje danom imenovanja zamenika generalnog sekretara novog saziva Narodne skupštine, ostavkom ili razrešenjem.

S obzirom na to da sadašnje zamenike generalnog sekretara nije imenovao ovaj skupštinski saziv, već su mimo procedure preuzeti iz prethodnog saziva, možemo konstatovati da mi zapravo nemamo ni zamenike generalnog sekretara, odnosno da su sadašnji zamenici neregularno postavljeni, te Skupština radi na neregularan način, čime se dovode u pitanje sve odluke koje su u ovom sazivu donete. To je veoma zabrinjavajuće i nezakonito.

Iz navedenih razloga postavljam pitanje predsednici Narodne skupštine gospođi Maji Gojković – kako je moguće da je ignorisala Poslovnik o radu

Narodne skupštine ugrozivši time regularnost rada ove institucije, i da li i kada ima nameru da predloži novog generalnog sekretara, koji bi nakon imenovanja predložio svoje zamenike koje bi imenovala na regularan način Narodna skupština?

Pitanje za predsednika Srbije gospodina Aleksandra Vučića – ko komanduje Vojskom Srbije nakon što je načelnik Generalštaba Ljubiša Diković stekao sve uslove za penziju napunivši 58 godina?

Ovo pitanje je vojni sindikat uputio državnom vrhu, ali ono je ostalo bez odgovora i već dvadeset dana mi zapravo nemamo načelnika Generalštaba. Sve odluke koje Ljubiša Diković potpisuje su nezakonite, jer on, pravno gledano, od 22. maja nije u profesionalnoj vojnoj službi.

Ovo pitanje vojnog sindikata ignorisala je predsednica Odbora za odbranu Marija Obradović, kao i ministar odbrane gospodin Vulin. Stoga postavljam pitanje predsedniku Srbije gospodinu Aleksandru Vučiću – kako je uopšte moglo da dođe do ovog vakuuma vezanog za status načelnika Generalštaba, odnosno da li je doneo konačno odluku o penziji generala Dikovića ili eventualno ukaz o njegovom ostanku na funkciju u periodu ne dužem od dve godine? Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala lepo.

Odgovorićemo vam odmah.

Da, radim na tome da predložim generalnog sekretara, pa time kasnije i zamenika.

Poslovnik o radu Narodne skupštine Republike Srbije, takav akt uopšte ne postoji. Znači, pogrešno ste citirali naziv akta pa time i članove; nemamo mi poslovnik o radu, nego Poslovnik Narodne skupštine Republike Srbije, što nije isto. Ali, obavestila sam vas, radimo sa zemljama članicama EU na nekom dobrom nacrtu koji ćemo kasnije da razradimo ovde u Parlamentu, novi poslovnik Narodne skupštine. Zajedno sa njima radimo i etički kodeks, jer ga oni nemaju; znači, retko koja članica EU ima kodeks etički, tako da ćemo raditi na tome. Poslovnik o radu Narodne skupštine Republike Srbije nemamo, nećemo ni imati.

Nadam se da ste zadovoljni mojim odgovorom.

Što se tiče kadrovskih rešenja, da, nalazimo se u vanrednom zasedanju, te ne mogu bez podrške većeg broja poslanika da stavljam takva pitanja na dnevni red. Ne brinite ništa. Inače, odluke su pravovaljane, ne glasaju generalni sekretar i zamenici nego poslanici i oni ne utiču na kvalitet ili zakonitost donošenja odluka, te time i to pada.

Reč ima narodni poslanik Nada Lazić.

Izvolite.

NADA LAZIĆ: Poštovana predsedavajuća, poštovane kolege narodni poslanici, želim da postavim pitanje ministru energetike i ministru finansija povodom poskupljenja goriva u Srbiji.

Naime, koliko tačno novca odlazi u republički budžet od prodaje goriva i kada misle da iskoriste zakonsku mogućnost da umanje akcize? U poslednjih mesec dana cena benzina je porasla za 4,8%, dok je dizel poskupeo za 6,2%. Najveći problem je preveliki namet države koja kroz akcize u ceni benzina učestvuje sa oko 55%, a dizela blizu 54%. Nažalost, mi se nalazimo na dnu evropske lestvice po visini zarada, ali smo, izgleda, po ceni dizela među prvima. Reč je o gorivu koje se najviše koristi u poljoprivrednoj proizvodnji i transportu roba i direktno utiče na finalnu cenu mnogih proizvoda.

Ministar Antić, nažalost, obmanjuje građane izjavama da se nada da će u narednom periodu doći do pada cene nafte i njenih derivata, a ukoliko do toga ne dođe Vlada Srbije će razmotriti koje mere ima na raspolaganju. Postavljam pitanje – koje su to mere i kada će one biti primenjivane?

Direktor NIS-a nedavno je izjavio da ta kompanija uvozi dve trećine nafte koju troši, što znači da je jedna trećina nafte koja je u opticaju iz naše zemlje, iz vojvođanskih oranica. Postavlja se pitanje mogu li ruski partneri i braća da se odreknu dela svoje zarade od naše nafte. Prema sopstvenom priznanju, prošle godine su ostvarili 80% veću neto dobit nego u 2016. godini, odnosno 27 milijardi dinara ili oko dvesta miliona evra. Kada će Vlada prestati da štedi novac kompaniji s većinskim ruskim vlasništvom na račun građana sopstvene zemlje?

Posebno zabrinjava način na koji NIS eksploatiše naftu u Srbiji, koji ne samo što ugrožava životnu sredinu već i trajno dovodi do uništenja rudnih bogatstava Srbije. Naime, na srpskim naftnim poljima ruska kompanija koristi metodu frakturisanja koja je zabranjena u drugim zemljama i koju ne koristi u svojoj zemlji.

Postavljam pitanje ministru energetike – da li država kao manjinski vlasnik NIS-a preko njegovog ministarstva kontroliše šta se radi s nacionalnim bogatstvom kakvo je nafta, koliko nafte se eksploatiše u Srbiji i kojim metodama? Stručnjaci upozoravaju da ukoliko se to uskoro ne uradi, 2021. godine Srbija neće imati ni kap svoje nafte iako je godišnje iz sopstvenih naftnih polja proizvodila milion tona.

Prema proceni ekonomskih analitičara, Srbija je u NIS za proteklih osam godina unela vrednost nacionalnog blaga, tj. nafte i gasa, koja se ceni na oko četiri milijarde evra, a prihodovala je ukupno nešto manje od osamsto miliona evra po osnovu rudne rente, dividendi, neraspoređene dobiti i poreza na dobit. To je, nažalost, trenutni saldo posla dve države u koji je ruska strana uložila međunarodnu političku pomoć za očuvanje integriteta i suvereniteta, a mi, odnosno srpska strana, svoju naftu i gas.

A gde smo danas? Većinski ruski vlasnik NIS-a i dalje u našoj zemlji plaća rudnu rentu u iznosu od svega 3%, a ne sedam, koliko je regulisano Zakonom o rudarstvu i geološkim istraživanjima, dok je rudna renta u Ruskoj Federaciji oko 20%, a u zemljama Evrope između 10% i 20%. Da se primenjuje zakon kojim je definisana rudna renta, danas ne bismo imali poskupljenje goriva.

Mi iz Lige socijaldemokrata Vojvodine imamo razumevanja za građanske proteste. Naime, da podsetim, bili smo protiv prodaje NIS-a i deset prethodnih godina se borimo protiv ovakvog gazdovanja našim bogatstvom i tražimo promenu energetskeg sporazuma. Zato postavljam pitanje Vladi – da li će Vlada tražiti reviziju energetskeg sporazuma sa Rusima i povećanje rudne rente u skladu sa zakonom?

Takođe, postavljam pitanje ministru poljoprivrede – da li je na Vladi tražio da poljoprivrednici dobiju jeftinije gorivo s obzirom na to da su oni posebno ugroženi ovim poskupljenjem? Ministar Nedimović je izjavio još krajem januara da se razmatra način na koji bi se proizvođačima obezbedilo jeftinije gorivo, ali preduslov za to je postojanje registra kojim bi se razgraničili pravi od fiktivnih proizvođača. Dolazi žetva, proizvođači, odnosno poljoprivrednici plaćaju gorivo od 160 do 170 dinara, dok farmeri u Evropi gorivo plaćaju maksimalno 90 dinara. Ako znamo koji je standard u EU a koji kod nas, naši poljoprivrednici ne mogu biti konkurentni što dovodi do potpunog uništenja sela.

Kada će se, postavljam poslednje pitanje, ministri energetike i finansija obratiti javnosti povodom ovog problema i, naravno, kada će se premijerka obratiti? Hvala lepo.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Marko Đurišić.

MARKO ĐURIŠIĆ: Hvala.

Postavio bih prvo pitanje predsednici Vlade i potpredsednici ministarki Zorani Mihajlović, a vezano je za najavu da „Etihad“ neće produžiti ugovor s „Er Srbijom“ koji je omogućio upravljanje manjinskog partnera u poslednjih pet godina.

Da li Vlada ima plan za situaciju koja će nastati 1. januara sledeće godine kada će upravljanje „Er Srbijom“ biti potpuno u njenim rukama i koje su mere u planu kako bi se katastrofalna situacija u ovoj kompaniji promenila?

Pet godina, skoro pet godina od formiranja kompanije „Er Srbija“ i upravljanje od strane manjinskog partnera „Etihada“ doneli su građanima Srbije jedan od najskupljih prevoza u poređenju sa konkurencijom i kompaniju koja ne može da funkcioniše na tržištu bez subvencije od strane države. Sada će ta kompanija biti prepuštena na upravljanje Vladi, koja ima običaj i praksu imenovanja nestručnih ljudi na odgovorna mesta. Mislim da građani Srbije

imaju pravo da za novac koji je u njihovo ime država dala kompaniji „Er Srbija“ u prethodnih pet godina dobiju izveštaj kako je taj novac potrošen. Ono što je mnogo važnije, na koji način će se upravljati i kako će se i s kojim ciljevima voditi ta kompanija?

Samo još da ponovim činjenicu da posle ovih pet godina, iako je najavljivano, neće doći do nabavke novih aviona, da nije došlo do povezivanja Srbije preko kompanije „Er Srbija“ sa Dalekim istokom, da nije povećan (naprotiv, smanjen je) prvobitni broj letova za severnu Ameriku, a da je najveći deo usluga u „Er Srbiji“ smanjen i doveden na nivo lout kost kompanija gde ne možete da dobijete ni čašu vode, sve ostalo morate da platite. To sigurno nije nivo nacionalne kompanije gde je većinski vlasnik država Srbija i sasvim sigurno nije nivo i način poslovanja kompanije koju građani finansiraju iz budžeta.

Drugo pitanje je za potpredsednika Vlade Nebojšu Stefanovića. To je pitanje koje moram da ponovim zato što nisam dobio odgovor. Kada će biti postavljen načelnik Uprave kriminalističke policije, najvažnije uprave u policiji, koja se bori pre svega protiv organizovanog kriminala, najviše korupcije, protiv narko-dilera, svega onoga što danas u Srbiji nedostaje, odnosno nema?

Mi vidimo da su, nažalost, ulice gradova Srbije postale maltene streljana. Pre neki dan imali smo ne jedno nego dva mafijaška ubistva u jednom danu. Nažalost, tom najvažnijom upravom, koja treba da se bori protiv najtežih oblika kriminala, godinu i po dana nema ko da upravlja, što sasvim sigurno daje negativne rezultate i odražava se na bezbednosnu situaciju Republike Srbije.

Apelovao bih još jednom na potpredsednika Vlade, umesto što tera pripadnike policije da maltretiraju građane koji ovih dana s pravom protestuju zbog visokih cena goriva, da se bavi pre svega svojim poslom, a to je da vodi računa na koji način funkcionišu policija i njegovo ministarstvo, koji ljudi obavljaju najvažnije funkcije u tom sistemu, da li ih uopšte ima. U ovom slučaju, vidimo da ih nema.

Kažem, ukoliko se u samom ministarstvu, u radu Ministarstva nešto ne promeni, sasvim sigurno ćemo imati i mnogo gore stanje po bezbednost građana Srbije. Hvala.

PREDSIEDNIK: Hvala.

Branislav Mihajlović.

Izvolite.

BRANISLAV MIHAJLOVIĆ: Hvala.

Imam pitanje za predsednika Srbije Aleksandra Vučića. Direktor vladine Kancelarije za Kosovo i Metohiju Marko Đurić izjavio je juče da „građani nemaju razloga da se plaše zveckanja oružjem iz Prištine jer su

institucije stabilne i u stanju su da zaštite i odbrane zemlju“. Pa, evo, da vidimo da li je to baš tako. Prema zakonu, 256 subjekata odbrane, među kojima su i predsednik Republike i ministarstva, imaju obavezu da predaju plan odbrane. To je dokument o postupanju u vanrednim i ratnim okolnostima koji sadrži plan sklanjanja u sklonište, plan izmeštanja na rezervnu lokaciju, plan mera pripravnosti, telekomunikacionog obezbeđenja itd.

Prema poslednjoj javnoj informaciji Ministarstva odbrane za poslednje tromesečje 2017. godine, plan odbrane ni 2016. godine ni 2017. godine Ministarstvu odbrane nisu predali bivši predsednik Tomislav Nikolić a onda ni novi predsednik Aleksandar Vučić. Planove nisu nikada predali ni Ministarstvo građevine, Ministarstvo pravde, evropskih integracija i zaštite životne sredine. Pošto je ova ista informacija Ministarstva odbrane za prva tri meseca 2018. godine označena kao poverljiva, molimo da nam se dostavi informacija da li je predsednik konačno predao plan odbrane za 2018. godinu i zašto ga nije predao za 2017. godinu.

Pitanje ministru odbrane Vulinu – kada će preduzeti mere za utvrđivanje prekršajne i krivične odgovornosti protiv lica koja ne izvršavaju zadatke odbrane?

Pitanje predsednici Vlade Ani Brnabić – šta će preduzeti u vezi sa činjenicom iz izveštaja Ministarstva odbrane da su lica koja obavljaju poslove planiranja odbrane nedovoljno stručna za to?

Građani Srbije treba da znaju, predsednik Republike, vrhovni komandant, nema plan odbrane i smatra da je nevažno da ga dostavi Ministarstvu odbrane iako gotovo svaki dan brojni tabloidi koji predstavljaju glas Vlade Srbije i Aleksandra Vučića plaše građane navodnim napadima NATO-a i kosovskih Albanaca. Pošto se predsedniku očigledno ne žuri, a ni ministru Vulinu da podseti predsednika, jasno je da funkcioneri SNS-a po ko zna koji put uznemiravaju građane pretnjama ratom u nameri da skrenu pažnju sa gorućih tema, kao što je npr. koliko su vlade Aleksandra Vučića i Ane Brnabić dosad otele od penzionera i od plata zaposlenih u javnom sektoru.

Sledeće pitanje je za ministra prosvete Mladena Šarčevića. Svake tri godine održava se Ministarska konferencija Evropskog prostora za visoko obrazovanje; ove godine je bila u Parizu od 24. do 25. maja. Na svakoj konferenciji se razmatra izveštaj o implementaciji Bolonjskog procesa. Naša ocena ove godine je 2,54 na skali od nula do pet. Ocena konstantno pada i ova je praktično od početka implementacije „bolonje“, od 2005. godine, najniža do sada. Niža je bila samo na samom početku – 2,2. Dosadašnje ocene za Srbiju sa ministarskih konferencija o implementaciji „Bolonje“ bile su: 2005. godine, Bergen – 2,2; 2007. godine, London – 4,2; 2009. godine, Luven – 3,8; 2012. godine, Bukurešt –3,1; 2015. godine, Jerevan – 3,8 i 2018. godine, Pariz – 2,54.

Ističemo indikator jedan, koji je ocenjen sa jedan. To praktično znači da nema standarda za ocenu upotrebe ESP bodova, tj. opterećenje studenata i povezanosti bodova i ishoda učenja.

Ono što je naročito zanimljivo, nevezano od indikatora, dodatak diplomi se svuda, u svim zemljama, izdaje besplatno, osim, pogodite gde, u Srbiji i Crnoj Gori, gde studenti moraju da plate taksu. Na crnogorskom univerzitetu studenti plaćaju 15 evra, ali u Srbiji se dodatak diplomi uvek izdaje uz diplomu i cena ovog dokumenta je neverovatnih 40 evra. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala, vreme.

Reč ima narodni poslanik Balša Božović.

Izvolite.

BALŠA BOŽOVIĆ: Zahvaljujem, predsednice Narodne skupštine.

Poštovani građani, dame i gospodo narodni poslanici, pitanje upućujem Aleksandru Vučiću i predsednici Vlade Republike Srbije gospođi Ani Brnabić. Već je pet meseci otkako je ubijen Oliver Ivanović, a građani Srbije i porodica Olivera Ivanovića apsolutno ne znaju ko ga je ubio, zašto je ubijen. Imali smo pregršt izjava predsednika Republike Srbije kako će sledeće nedelje biti otkriveno ko ga je ubio, kako ćemo u narednih nekoliko dana imati mnogo više informacija o tome ko stoji iza ovog ubistva, kako će se mnogi iznenaditi šta se zapravo dogodilo. Zatim, insinuuacije od predsednika Kosova Hašima Tačija, koji je rekao da mnogima neće odgovarati kada kosovske vlasti budu rekle ko je ubio Olivera Ivanovića i zbog čega. Hodžaj, potpredsednik kosovske vlade, optužio je Srbiju da opstruiše istražni proces koji se vodi od strane specijalnog tužilaštva u Prištini.

Moje pitanje je za predsednika Republike Srbije Aleksandra Vučića i predsednicu Vlade Republike Srbije – ko je i zbog čega ubio Olivera Ivanovića i kada ćemo saznati istinu?

Skoro će šest meseci od tog ubistva, otkako je Oliver Ivanović bukvalno streljan u Kosovskoj Mitrovici. U prva dva meseca je osnovno tužilaštvo pokrenulo istragu, u okviru koje su uglavnom radili pripadnici srpske nacionalnosti. Nekada su bili u sistemu države Srbije, sada su u sistemu Kosova. Mnoge informacije su curile i državni organi Republike Srbije su imali sve na tacni.

Šta se desilo u međuvremenu? Zašto Specijalno tužilaštvo u Srbiji ćuti i zašto se nisu pokrenule široke istrage o tome šta je prethodilo ubistvu?

Šta je Oliver Ivanović rekao svega nekoliko nedelja pred ubistvo u BIA, kakvu je izjavu dao? U koga je pokazao prstom kada je u pitanju paljenje automobila neposredno pred ubistvo? Kada su pretnje njemu lično i njegovoj porodici bile upućivane, šta se dešavalo i šta je BIA preduzela da zaštiti Olivera Ivanovića s obzirom na sve podatke koje je on izneo u nekoliko prilika pre nego što je bio streljan u severnoj Kosovskoj Mitrovici?

Zašto Tužilaštvo Srbije nije pokrenulo istragu protiv Marka Đurića, protiv Željka Mitrovića, protiv ljudi koji su neposredni izvršioc i političkog progona Olivera Ivanovića i političke pozadine ubistva Olivera Ivanovića? Zbog čega niko nije saslušao vlasnika Televizije Pink ili Marka Đurića koji je govorio na RTS-u u nekoliko navrata najstrašnije uvrede na račun Olivera Ivanovića, kako je izdajnik Srbije, kako je neko koga Srbija treba da se stidi, da je neko ko razbija jedinstvo Srbije na Kosovu, srpskog naroda na Kosovu, da je neko ko ne želi dobro Srbiji i Srbima koji žive na Kosovu?

Zbog čega i sada dobacuju neki ljutnju zbog čega pitamo šta se desilo s Oliverom Ivanovićem i zašto je ubijen?

Ko je Radoičić, potpredsednik Srpske liste na Kosovu i Metohiji, podržane od strane Srpske napredne stranke, koja podržava Hašima Tačija i Ramuša Haradinaja?

To su pitanja na koja građani Srbije imaju pravo i porodica Olivera Ivanovića ima pravo.

PREDSIEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Tatjana Macura.

Izvolite.

TATJANA MACURA: Zahvaljujem, predsedavajuća.

Prvo pitanje upućujem gradonačelniku i ministarki Zorani Mihajlović. Imajući u vidu da je gotovo čitava kampanja za beogradske izbore bila usmerena na obećanja koja su više nego ambiciozna, zanima me kada će se realizovati obećanje koje je u toku kampanje predsednik dao građanima Batajnice koji godinama unazad muku muče sa kanalizacijom, koje u najvećem delu naselja uopšte nema.

Problem predstavlja ne samo fekalna kanalizacija koja nedostaje već i nedostatak kišne kanalizacije, koja građanima Batajnice stvara izuzetno velike probleme. Nema te obilnije kiše, kao što smo unazad par dana imali situaciju sa padavinama, koja praktično ne parališe delove Batajnice. Među najkritičnijim delovima izdvojila bih deo koji od Batajnice vodi ka Novoj Pazovi, zatim i deo koji vodi od Batajnice ka naselju Banovci i deo koji se naziva Šangaj a naslanja se na još jedno zemunsko naselje, a to su Busije. Sva ova naselja imaju problem sa kišnom kanalizacijom.

Potpuno sam svesna da investicija nije mala, ali sam sigurna u to da je mnogo manja od saniranja eventualne štete. Nisam maštovita kao što je, recimo, Zoran Radmilović u predstavi „Radovan Treći“ predložio da se o istom trošku napravi kanalizacija i metro, ali sam sigurna da postoji neko smisljeno rešenje.

Šalu na stranu, na slikama koje ću vam sada pokazati možete videti da su poplavljene ulice u Batajnici, među njima je Majora Zorana Radosavljevića, koja je inače i glavna ulica, zatim Ulica Marka Peričina

Kamenjara i Dalmatinskih brigada. Sve ove kuće izgledaju kao da plivaju po rekama, a u stvari se nalaze na zemljištu.

Vreme je da se postave rokovi za sva obećanja koja su data u predizbornoj kampanji i odrede prioritete. Prioriteti za naselje na 22 kilometra od centra Beograda nisu fontane i jarboli, već najobičnija fekalna i kišna kanalizacija.

Još jedno pitanje za ministarku Mihajlović tiče se istog naselja. Izgradnja obilaznice oko Batajnice, čini mi se, započeta je pre deset godina. Batajnica je pre izgradnje bila povezana direktnim izlazom na auto-put, međutim, kada su krenuli radovi, Batajnica je praktično odsečena od auto-puta. Postoji jedan deo industrijske zone koji se nalazi između Batajnice i Zemuna, koji je praktično, manje-više, nekim putevima koje su sami privrednici otvarali spojen sa auto-putem, ali to nije ozbiljno rešenje. Sama Batajnica se praktično nalazi u izolaciji. Ne zna se kada je kaos veći: kada đaci, studenti, radnici gravitiraju ka Beogradu u prepodnevnim satima ili kada se sa svojih obaveza vraćaju kućama.

Ako malo bolje analizirate najave izvođenja radova, videćete da se one intenziviraju tokom predizbornih kampanja, što je slučaj sa 2012, 2014. godinom, pa i ovom poslednjom kampanjom, i da odmah nakon toga utihnu. Prema popisu iz 2011. godine Batajnica ima 48.000 stanovnika, danas sigurno mnogo više, i veliki broj građana je zbog toga što nema izlaz na auto-put praktično paralizan. Kada će biti otvoren izlaz na auto-put?

Pitanje, takođe, za ministarku Zoranu Mihajlović. Iz zaseoka Lipik, selo Tulari u opštini Ub, ima mnogo dece koja idu pešice do škole. Taj put je dug oko dva kilometra, neasfaltiran je i loš. Dok je lepo vreme i nekako, deca tuda prolaze do škole, ali čim padne kiša bez dubokih čizmica ne mogu da se pojave u školi. Pisali su mi roditelji ove dece da postavim pitanje u Skupštini, ja to danas činim, da li je u planu da se ovoj deci obezbedi normalan prilaz do škole koju pohađaju, da li mogu očekivati da ovaj put bude saniran do početka naredne školske godine, što je u septembru.

Pitanje za novoizabranog ministra finansija. Mi smo predlog o tome kako može da se reši kriza sa povećanjem cene goriva u Srbiji poslali neposredno pre nego što su krenule blokade u Srbiji. One su krenule od 8. juna i do danas su prilično intenzivirane. Pitamo vas – kada ćete nam poslati odgovor da li vam je predlog prihvatljiv s obzirom na to da nam se čini da nema adekvatnijeg rešenja od smanjenja akciza i obračuna PDV-a na same akcize? Dakle, mi imamo kratkoročno i srednjoročno rešenje, poslali smo ga novoizabranom ministru finansija, očekujemo odgovor. Jako je važno da građani Srbije znaju da je iz Skupštine Srbije poslat predlog rešenja. Pokret centra i Poslanička grupa Slobodni poslanici su ovo rešenje poslali pre nego što su barikade krenule.

Imajući u vidu da se pretil saobraćajnom policijom, savetujem svima da obuku svoje prsluke i obeleže propisno automobile. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala.

Da li još neko želi da postavi pitanje?

Reč ima narodni poslanik Boško Obradović.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Poštovani predsedavajući, poštovane kolege narodni poslanici, uvaženi građani, pomaže Bog svima.

Moje pitanje ide, naravno, predsedniku Vlade Republike Srbije o najaktuelnijoj temi ovih dana, a to je – da li je Vlada Republike Srbije raspravljala o mogućnosti smanjenja akciza na gorivo u Srbiji, čime bi konačno izašla u susret sopstvenim građanima i izdejstvovala smanjenje zaista previsoke cene goriva u našoj državi?

Zaista želim, krajnje dobronamerno, da skrenem pažnju aktuelnoj vlasti da su protesti koji su krenuli od petka u Srbiji zbog previsoke cene goriva jedno važno upozorenje vlasti da građani više zaista ne mogu da trpe tolike državne namete i, praktično, zavlacenje ruke u džep sve siromašnijih građana sa tako previsokim cenama goriva. Umesto da se odgovori na veoma jednostavno pitanje da li će Vlada Republike Srbije smanjiti akcize i time izaći u susret sopstvenim građanima, mi smo dobili razne optužbe, pokušaje da se građani privode, hapšenja, izazivanje raznih konfrontacija, koje su zaista nepotrebne.

Pitanje je veoma jednostavno – zašto je gorivo u Srbiji poskupelo za 10 dinara u proseku od Nove godine? Zašto je gorivo u Srbiji za 35–45 dinara skuplje nego u okruženju? Zašto je dizel-gorivo u Srbiji najskuplje u Evropi? Zašto akciza na gorivo iznosi 53–55% cene goriva u Srbiji? Dakle, toliki je državni namet na gorivo.

Skrećem vam pažnju da vlast mora da vodi računa o tome da ovde nije u pitanju samo cena goriva za sve građane Srbije, nego je u pitanju cena goriva, koja utiče na skok drugih cena u Srbiji, da je u pitanju cena goriva koja je od izuzetnog interesa za sve privrednike i poljoprivrednike u Srbiji. Podsetiću vas, što se tiče poljoprivrednika, da jedini u Evropi nemaju regresirano dizel-gorivo za poljoprivrednu proizvodnju, a to im je osnovno sredstvo za rad. Dakle, vi morate, iako se to vama čini kao protest opozicije, da razumete nezadovoljstvo građana, koji jednostavno ne mogu da trpe tako visoku cenu goriva.

Srpski pokret Dveri nije organizator tih protesta, ali apsolutno podržavamo opravdane zahteve nezadovoljnih građana u pravcu smanjenja cene goriva u Srbiji i uvek ćemo ih podržati, na svakom mestu gde se takve vrste protesta organizuju. Naravno, protiv smo bilo kakvih incidenata. Smatramo da ti protesti treba da budu mirni, dostojanstveni, da se propuste svi

hitni slučajevi i da se drže onako kako je rađeno u petak od 17 do 18 časova, ali na to ne možemo da utičemo jer to ne organizujemo.

Morate da shvatite da zapravo nije odgovor da nazivate vaše političke protivnike političkim ludacima, lopovima, batinašima, secikesama. To nije odgovor na temu smanjenja akcize i pojeftinjenja goriva u Srbiji. Morate na to da odgovorite.

Drugo pitanje imaju privrednici koji imaju povraćaj akcize, a to je u visini od 8,7 dinara po litru. Morate da shvatite koliko je za njih važno, a to je drugi način da im pomognete, da povećate povraćaj akcize za privrednike u Srbiji jer im je gorivo osnovno sredstvo za rad. Ovde posebno mislim na auto-prevoznike i transportne prevoznike. Oni inače imaju problem sa međunarodnim dozvolama, imaju problem sa odlaskom vozača na bolje plaćene poslove u inostranstvo, sa zadržavanjem na granici, oko carine, sa konkurencijom iz okruženja koja ima mnogo jeftinije gorivo i, naravno, ono što posebno želim ovde da apelujem da se reši, imaju problem sa naplatom parkiranja kamiona u međunarodnom transportu u carinskom postupku. Dakle, uvedeno je nešto što se zove korisnik podloge u carinskom postupku. Pazite šta se dešava: čekajući sprovođenje zakonom propisanog carinskog postupka, prevoznici, po nalogu carine, moraju da parkiraju vozila na posedima u privatnom ili u vlasništvu lokalnih samouprava koje je Uprava carina putem javnog poziva odabrala. Za tu uslugu koja im je pružena bez da su je tražili plaćaju neku cenu vlasniku poseda. Dakle, prevoznicima je ovo teško da razumeju i ovo je samo dodatna globa za njih.

Poenta priče je veoma jednostavna – rešite problem, nemojte optuživati druge za problem koji ste vi napravili previsokom cenom akcize, visinom akcize u Srbiji. Imate dva načina: da smanjite akcizu za gorivo i da povećate povraćaj onih sredstava koja idu na akcizu privrednicima i da uvedete regresirano dizel-gorivo za poljoprivrednike.

Znači, građani od vas očekuju rešenje, ne napad na opoziciju, ne nešto što nijedan predsednik sveta ne bi rekao za svoje političke protivnike, da su politički ludaci, batinaši, lopovi i secikese. To prosto nije govor koji treba... (Isključen mikrofon.)

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, država nije naše privatno vlasništvo. Mi smo trenutno u ovoj skupštini. Država je zajednica ljudi. Država je bedem koji štiti od nepravde i nesreće i nevolje. Država je u obavezi, ma ko bio na vlasti, da se stara da u državi ima države.

Ja vas pitam ko se od ovih opozicionih „žutih“ velesila ogradio od ovoga. Ovaj čovek koga je država trebalo da štiti, to je bila naša obaveza, surovo je prebijen, u organizaciji onih koji žele da destabilizuju zemlju, da

unesu strah i nemir među građane. Njihov štab je u Skoplju. U Budimpešti Orban neće da ih primi. To su ovi – Miškova levica, dakle levičari, po sistemu „leva ruka, desni džep“. Recimo, Jeremić, Janković, Boško Obradović, Đilas. Ovo je slavna levica. Oni blokiraju i biju ljude. Oni su stvarni inspiratori i organizatori toga.

Idemo redom. Gorivo je skupo. Naši poljoprivrednici treba da znaju da se intenzivno sa njihovim udruženjima traži model da ih oslobodimo dela akcize, ali da ne dovedemo do šverca. Ovo je bilo rešenje.

Jedno rešenje je da oni tamo koje je Skot uveo u Parlament odu u SAD i kažu – nemojte više praviti konflikte u Siriji, Libiji, Iranu, Iraku (je l' tako, vojvodo) i nemojte dizati cenu goriva svuda u svetu, pa i u Srbiji. To je jedno rešenje, da ih zamole, pošto su bliski sa Skotom.

Drugo rešenje je bilo da ne prodaju NIS. Prodali su NIS, obe rafinerije, prodali su sva skladišta, prodali su nalazište nafte i gasa u Vojvodini, odakle je država mogla da smanji cenu goriva. Oni su prodali da bi dobili simpatije i reizbor Borisa Tadića 2008. godine. Boris Tadić i Koštunica su se otimali oko stolice tamo prilikom prodaje. Nismo mi to prodali.

Šta piše Borko Stefanović pozivajući na blokadu, vođa pregovaračkog tima za prodaju NIS-a? Šta piše? Sve čestitke Srbiji, blokirati, dajmo im vruću jesen itd.

Idemo dalje, da vidimo ovog što je prethodno govorio. Blokirao je Preljinu, veliki poljoprivrednik Boško Obradović. Šest članova porodice u javnom sektoru, 50.000.000 dobio od akciza za stranku prošle godine, 28.000.000 (je l' tako, vojvodo?) strpao u svoj džep akonto navodnih elektro-radova. Oprao pare. Hoće pare od akcize, ali mu akciza prevelika. Veliki branilac. Šta kaže na Preljini veliki branilac? Treba blokirati Srbiju.

Šta kaže Marija Janjušević koja je blokirala srpskog patrijarha? Šta kaže ona na blokadama? Kaže, nisu oni organizatori. „U ponedeljak blokade do ispunjenja zahteva, nema povlačenja, nema predaje“. To kaže ona. Kaže – nema goriva, jebiga, kaže ona. Ispisano latinicom. Velika porodična organizacija blokirala porodice. I, pazi, brane ćirilicu, sve sa blokade.

Idemo dalje. Blokiral patrijarha u Vojvodini. E to je ta porodična crkvena organizacija. Marija Janjušević ponovo – najava blokade od 17 do 21. Ponovo ona najavljuje blokadu. Ko su onda organizatori?

Idemo dalje: Zoran Živković, Saša Janković, Balša Božović, predsednik Opštinskog odbora Surčin, član Glavnog odbora DS-a.

Šta se čeka, moje je pitanje, šta će država preduzeti povodom destabilizacije zemlje i pokušaja destabilizacije? Srbiju niko ne može srušiti spolja dok joj ne pomognu ovi iznutra. Oni treba da znaju da u sukobu nas samih sa sobom sigurno gubimo mi. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Aleksandar Marković.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem.

Poštovana predsedavajuća, dame i gospodo narodni poslanici, i moje pitanje se odnosi na nezakonite proteste i blokade ulica i puteva u Srbiji koji se ovih dana dešavaju, a upućeno je Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Pre svega bih želeo da čestitam pripadnicima MUP-a na hitroj i efikasnoj akciji hapšenja ljudi koji su pretukli i opljačkali jednog građanina, Božidara Milića, tokom jučerašnjeg dana na jednoj od lokacija na kojima se održao taj tzv. protest u Borči. Time se jasno pokazuje i time je poslata poruka da nećemo da dopuštamo i trpimo nikakav vid nasilja, da nema tolerancije prema nasilju, da je nedopustivo da neko ugrožava bezbednost naših građana ni na koji način.

Ta bahata manjina danima sprovodi teror nad apsolutnom većinom. Ovo je prvi put od ubistva Ranka Panića 2008. godine da neko u Srbiji bude prebijen od strane političkih neistomišljenika, da neko u Srbiji bude prebijen samo zato što ima drugačiji politički stav, samo zato što se usudio da osudi nešto ili da se ne slaže s nekim političkim stavom.

Dakle, tri čoveka od dvadeset i nešto ili trideset i nešto godina prebila su „junački“ jednog čoveka koji ima skoro pedeset godina i pritom ga opljačkali. Smatram da je to apsolutno nedopustivo i da su organizatori ovih protesta na najbolji način pokazali svoje pravo lice. Zato pitam MUP – da li će preduzeti neophodne radnje, da li će istražiti organizatore ovih protesta, iste one ljude koji su već godinama zagovornici raznih scenarija, raznih oblika krvoprolića u Srbiji, iste one koji su spremni da izazivaju nered i kaos na ulicama ali im to, na sreću, ne polazi za rukom?

Jedan od njih je malopre pokušao da kaže kako oni nemaju veze s tim protestima, a vrlo dobro znamo pravu istinu o tome. A da je ono što govorim istina, o čemu je govorio i moj kolega Rističević malopre, možemo jasno da vidimo iz njihovih tvitova ovih dana.

Zoran Živković kaže – protest mora biti jači i dosledniji; u ponedeljak u devet ujutru treba blokirati sve raskrsnice u Srbiji i ostati tamo dok Vlada Aleksandra Vučića i njegovih esenesovaca ne smanji akcize. To kaže Zoran Živković pre nekoliko dana.

Idemo dalje, Miroslav Aleksić, isto jedan od njih, jedan od Jeremićevih poslanika, bolje da postavi pitanje na osnovu čega su dobili 200.000 evra od Katara. Još nismo dobili odgovor na to pitanje. Umesto toga, on tvituje i kaže – Trstenik na liniji, i šalje slike sa protesta.

Idemo dalje, jedan od ovih koji je malopre galamio, Balša Božović, kaže – Goran Vesić zbog cene goriva blokira Slaviju već godinu dana, pa kad može on, možemo i mi. Ako ovo nije podrška, ja ne znam šta je podrška. Samo je pitanje bilo odakle je tvitovao ovo, da li sa Maldiva ili iz Beograda.

Saša Janković tvituje: dok čitam prvi radni tekst budućeg zakona o lustraciji, samo da kažem i ovo – ljudi koje ovaj režim kazni zbog stvari kao što je današnji protest, biće rehabilitovani. Dakle, on najavljuje rehabilitaciju jednog dana kada dođe na vlast. Na sreću, nema od toga ništa, nikad neće doći na vlast.

Idemo dalje. Boško Obradović – pozdrav sa kružnog toka u Preljini za sve političke ludake širom Srbije koji su danas pokazali građansku hrabrosti i dostojanstvo.

O Mariji Janjušević, „Ninamediji“, malopre je kolega takođe govorio kako šalje sliku na latinici. Ja zbog pristojnosti ne želim da pročitam šta je ona tvitovala, ali to je ta zaštitnica ćirilice koja na latinici tvituje.

Dakle, to je ta ista ekipa, to je taj tužan skup ovde koji sedi prekoputa nas; isti su svi oni po ovom pitanju, isti politički stav su zauzeli. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Pošto se niko od predsednika, odnosno predstavnika ovlašćenih poslaničkih grupa ne javlja za reč, nastavljamo sa radom.

Obaveštavam vas da su sprečeni da sednici prisustvuju prof. dr Žarko Obradović, Goran Ćirić i Vesna Marjanović.

Saglasno članu 86. stav 2. Poslovnika, obaveštavam vas da je ova sednica sazvana u roku kraćem od roka utvrđenog u članu 86. stav 1. Narodne skupštine.

Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, uz saziv sednice Sedmog vanrednog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u Jedanaestom sazivu dobili ste i predloženi dnevni red. Određen je sledeći

D n e v n i r e d:

1. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi,
2. Predlog zakona o izmeni i dopuni Zakona o državnoj upravi,
3. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama,
4. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnim agencijama,
5. Predlog zakona o platama zaposlenih u javnim agencijama i drugim organizacijama koje je osnovala Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave,
6. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina,
7. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina,
8. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisama,
9. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije,

10. Predlog zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi o pravu da se učestvuje u poslovima lokalnih vlasti,
11. Predlog za izbor guvernera Narodne banke Srbije,
12. Predlog za izbor viceguvernera Narodne banke Srbije,
13. Izbor članova Odbora Agencije za borbu protiv korupcije na predlog Zaštitnika građana i Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti i zajedno Udruženja novinara Srbije i Nezavisnog udruženja novinara Srbije,
14. Predlog odluke o izboru predsednika sudova, koji je podneo Visoki savet sudstva.

Narodni poslanik dr Aleksandar Martinović, na osnovu člana 92. stav 2, člana 157. stav 2, člana 170. i čl. 192, 193. i 201. Poslovnika Narodne skupštine predložio je ...

(Marko Đurišić: Poslovnik.)

... Da se obavi zajednički načelni i jedinstveni pretres o ...

(Vojislav Šešelj: Po Poslovniku.)

... Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi, Predlogu zakona o izmeni i dopuni Zakona o državnoj upravi, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnim agencijama, Predlogu zakona o platama zaposlenih u javnim agencijama i drugim organizacijama koje je osnovala Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisama, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije, Predlogu zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi o pravu da se učestvuje u poslovima lokalnih vlasti, Predlogu za izbor guvernera Narodne banke Srbije, Predlogu za izbor viceguvernera Narodne banke Srbije, Izboru članova Odbora Agencije za borbu protiv korupcije i Predlogu odluke o izboru predsednika sudova.

Ko je tražio po Poslovniku?

Vojislav Šešelj i Marko Đurišić, izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Dame i gospodo narodni poslanici, mislim da bi se prihvatanjem ovog predloga prekršio član 157. Poslovnika koji kaže da Narodna skupština može da obavi zajednički načelni pretres o više predloga zakona koji su međusobno uslovljeni ili su rešenja u njima međusobno povezana.

Mi imamo zakone o lokalnoj samoupravi, državnoj upravi, matičnim knjigama, javnim agencijama, platama zaposlenih u javnim agencijama, o savetima nacionalnih manjina i razne druge predloge zakona, a onda izbor guvernera i viceguvernera, pa izbor predsednika sudova. Objasnite mi kako je moguće da su međusobno uslovljene ove tačke dnevnog reda ili da su rešenja u njima povezana. Ovo je samo način da se izbegne ozbiljna rasprava o bilo kojoj tački. Ovde su došli predstavnici jednog ministarstva koje zastupa skoro deset zakona, na čelu sa ministrom Ružićem; nema nam još Jorgovanke, a moramo i o predsednicima sudova. Kako je moguće voditi jedinstvenu raspravu?

Naravno, vi sve možete jer imate dovoljan broj glasova. Znam da sve možete, ali ne znam dokle ćete moći.

PREDSEDNIK: Hvala.

Ne mogu da vam odgovorim zato što je to na predlagačima.

VOJISLAV ŠEŠELj: Neka predlagač odgovori. On je doktor pravnih nauka, on bi sa lakoćom odgovorio.

PREDSEDNIK: Član 157. ste rekli, je l' tako? Da li želite da glasamo u smislu da sam povredila član 157?

VOJISLAV ŠEŠELj: Pa povredili ste jer ste dozvolili to.

PREDSEDNIK: Dobro, znači glasaćemo.

Nemam dispoziciju da dozvolim ili da ne dozvolim, član je vrlo jasan – neko od poslanika predlaže i na glasanju se izjašnjavate da li prihvatate ili ne prihvatate.

Reč ima Marko Đurišić.

MARKO ĐURIŠIĆ: Ja sam, poštovana predsednice, takođe želeo da ukažem na član 157. Po Poslovniku ne mogu, isti je član, toliko znam Poslovnik. Ali, po članu 27, na osnovu ovog obrazloženja koje ste dali, moram da konstatujem da se vi starate o primeni ovog poslovnika. Ovaj poslovnik kaže na koji način se predlozi stavljaju na odlučivanje pred poslanike. Ne možete vi da kažete – nije moje da ja odlučujem o čemu će se poslanici izjašnjavati. Vi ste dužni da svi predlozi koji dolaze ovde pred poslanike budu u skladu s Poslovnikom.

Ovaj predlog nije u skladu s Poslovnikom i ne možete da kažete – ako poslanici odluče, šta ja tu mogu. Sledeći put će poslanici reći da je danas petak iako je utorak. Šta onda ako svi poslanici odluče, odnosno većina, da je danas petak, da li to znači da je stvarno u životu petak? Nije petak i ovaj predlog ne može da se stavi pred narodne poslanike zato što nije u skladu s Poslovnikom. Ako Poslovnik nije dobar, kao što slušamo godinama, šest godina imate priliku da ga promenite.

Na ovaj način želite da sprečite da vodimo diskusiju o ovim zakonima ali i o predlozima za izbor koje ste predložili, odnosno koje su predložili

predsednik Republike i skupštinski odbori, o nezakonitom predlogu za člana Agencije za borbu protiv korupcije koji nije u skladu sa zakonom došao od strane Zaštitnika građana i Poverenika za informacije od javnog značaja. Na ovaj način sprečavate raspravu zarad samo jednog dana posla više koji bi ova skupština imala da niste danas primenili ovu silu i na ovaj način obesmislili ponovo rad Skupštine.

PRESEDNIK: Hvala.

Izmislili ste sada šta sam rekla. Srećom da imamo zapisnik pa mi nije teško da predočim zapisnik da nisam rekla „šta me briga“ ili „šta ja tu sad mogu“.

Vođenje i pozivanje na član 27. ne znači primenu sile od strane predsednika ili predsedavajućeg, pa sad ja poslanicima da zabranjujem da predlažu i da koriste mogućnost iz člana 157. stav 2. Tako da imate malo fleksibilno shvatanje člana 27. Ne mogu ja baš sve. Ali nije to ni bitno, javili ste se i citirali član 27. samo zato da ne biste ponovili primedbu na sprovođenje člana 157.

Reč ima Boško Obradović.

Koji član?

BOŠKO OBRADOVIĆ: Član 97.

Poštovana predsedavajuća, pozvao bih se na mogućnosti koje nam daje član 97, koji jasno kaže u stavu 3: „Predsednik, odnosno predstavnik poslaničke grupe pre otvaranja pretresa“, što ja upravo činim, „ima pravo da predloži duže vreme pretresa za poslaničke grupe od vremena utvrđenog u stavu 1. ovog člana.“ A tamo piše da u osnovnom postupku ukupno vreme rasprave u načelu za poslaničke grupe iznosi pet časova.

Dozvolite da obrazložim. Vi sada imate tu poslovničku mogućnost da nam date prosto jedan realniji vremenski raspon za raspravu o ovim izuzetno važnim i u mnogo čemu kvalitetnim zakonima. Ne vidim šta je razlog da se ne produži rasprava jer se zaista radi o važnim temama. Neverovatno je i nemoguće raspravljati u jednom vremenu za govor svakog narodnog poslanika o tako širokim temama kao što su: lokalna samouprava, izbor guvernera i viceguvernera Narodne banke, izbor predsednika sudova, zakoni koji se tiču nacionalnih manjina, službene upotrebe jezika i pisma.

Evo, čim vam nabrajam, sami ste svesni da je ovo sedam-osam različitih tema, potpuno različitih društvenih oblasti, potpuno različitih, specifičnih političkih i drugih pitanja i da je zaista neprilično i suprotno duhu ovog poslovnika da to sve bude prebačeno u jedan jedinstveni pretres i time potpuno skraćeno vreme za raspravu o ovako važnim pitanjima.

Mislim da je u interesu nacionalnih manjina u Srbiji, da je u interesu svih onih koje interesuje lokalna samouprava, a interesuje sve građane jer žive u lokalnim samoupravama, da imamo više vremena, da možemo da imamo

kvalitetnu raspravu, da možemo da ukrstimo argumente. Opet kažem, radi se o vrlo kvalitetnim zakonima gde ima šta da se pohvali a ima da se nađe i stvari koje su za kritiku.

Mislim da biste pokazali izuzetno dobru volju ako biste proširili vreme rasprave, jer zaista je neprilično da na ovaj način sužavamo mogućnosti za raspravu.

PRESEDNIK: Hvala.

Znači, nije u pitanju bila povreda Poslovnika, nego ste malo ranije nego što je redosled radnji koje moramo da obavimo predložili da se produži vreme rasprave. Malo ćemo sačekati za glasanje povodom vašeg predloga.

Dakle, da se vratimo na spajanje rasprave.

Da li poslanik Martinović želi reč?

Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog o spajanju rasprave.

Zaključujem glasanje.

Za je glasalo... Na jednom ekranu imam 126, na drugom nemam ništa.

Molim da ponovimo glasanje.

Stavljam na glasanje predlog o spajanju rasprave.

Molim da mi ovde prikažete rezultate.

Molim službu da dođe ovde. Na tabli nemam ništa i ugasila se sada tabla.

Evo ga, u redu je.

Zaključujem glasanje: za – 131 poslanik.

Nemam na ekranu protiv, ni uzdržan, ne znam o čemu se radi.

Sistem ne prepoznaje protiv i uzdržane, šta da radimo.

(Posle pauze.)

PRESEDNIK: Molim vas, radi probe, da utvrdimo kvorum.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da imamo prisutnih 140 narodnih poslanika.

Stavljam na glasanje predlog o objedinjavanju tačaka.

Zaključujem glasanje: za – 134, protiv – osam, uzdržanih – nema, nije glasalo – 12 narodnih poslanika.

Prelazimo na tačke 1–14. dnevnog reda (zajednički načelni i jedinstveni pretres):

- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O LOKALNOJ SAMOUPRAVI,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENI I DOPUNI ZAKONA O DRŽAVNOJ UPRAVI,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MATIČNIM KNJIGAMA,

- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O JAVNIM AGENCIJAMA,
- PREDLOG ZAKONA O PLATAMA ZAPOSLENIH U JAVNIM AGENCIJAMA I DRUGIM ORGANIZACIJAMA KOJE JE OSNOVALA REPUBLIKA SRBIJA, AUTONOMNA POKRAJINA ILI JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O NACIONALNIM SAVETIMA NACIONALNIH MANJINA,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI PRAVA I SLOBODA NACIONALNIH MANJINA,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SLUŽBENOJ UPOTREBI JEZIKA I PISAMA,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O TERITORIJALNOJ ORGANIZACIJI REPUBLIKE SRBIJE,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU DODATNOG PROTOKOLA EVROPSKOJ POVELJI O LOKALNOJ SAMOUPRAVI O PRAVU DA SE UČESTVUJE U POSLOVIMA LOKALNIH VLASTI,
- PREDLOG ZA IZBOR GUVERNERA NARODNE BANKE SRBIJE,
- PREDLOG ZA IZBOR VICEGUVERNERA NARODNE BANKE SRBIJE,
- IZBOR ČLANOVA ODBORA AGENCIJE ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE,
- PREDLOG ODLUKE O IZBORU PREDSEDNIKA SUDOVA.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Boška Obradovića da se odredi duže vreme za raspravu po predloženom dnevnom redu, odnosno objedinjenim tačkama.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 14, protiv – jedan, uzdržanih – nema, nisu glasala – 144 narodna poslanika.

Konstatujem da nije prihvaćen ovaj predlog.

Molim poslaničke grupe, ukoliko to već nisu učinile, da odmah podnesu prijave za reč sa redosledom narodnih poslanika.

Saglasno članu 157. stav 2, članu 170. stav 1, članu 192. stav 3. i članu 201. Poslovnika Narodne skupštine, otvaram zajednički načelni i jedinstveni pretres o: Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi, Predlogu zakona o izmeni i dopuni Zakona o državnoj upravi, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnim agencijama, Predlogu zakona o platama zaposlenih u javnim agencijama i drugim organizacijama koje je osnovala Republika Srbija, autonomna pokrajina ili

jedinica lokalne samouprave, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisama, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije, Predlogu zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi o pravu da se učestvuje u poslovima lokalnih vlasti, Predlogu za izbor guvernera Narodne banke Srbije, Predlogu za izbor viceguvernera Narodne banke Srbije, Izboru članova Odbora Agencije za borbu protiv korupcije i Predlogu odluke o izboru predsednika sudova.

Da li predlagač, ministar Branko Ružić, želi da obrazloži svoj predlog? To važi i za druge ovlašćene predstavnike.

BRANKO RUŽIĆ: Zahvaljujem.

Poštovana gospođo predsednice, poštovano predsedništvo, dame i gospodo narodni poslanici, pred vama se nalazi devet predloga zakona koji predstavljaju nastavak naših napora da reformišemo upravu u jedan efikasniji, profesionalniji i moderniji servis građana Srbije. Reforma javne uprave, kao što verovatno znate, jeste jedan od tri karijatidna stuba naših evropskih integracija. Pored toga što to jeste obaveza i u odnosu na Strategiju reforme javne uprave ali i obaveza u realizaciji našeg spoljnopolitičkog cilja, mi na reformu javne uprave gledamo pre svega kao na nešto što činimo prevashodno zbog interesa i u interesu naših građana i stvaranja boljeg ambijenta za život i boljeg životnog standarda u Republici Srbiji.

Upravo stoga predlažemo rešenja koja doprinose boljem radu jedinica lokalne samouprave, većoj participaciji građana u kreiranju politika, efikasnijem radu službenika, unapređenijim uslovima za ostvarenje prava i položaja pripadnika nacionalnih manjina i daljoj reformi sistema plata sa ciljem pravednijeg nagrađivanja zaposlenih u javnom sektoru.

Na izmenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi započet je rad još 2013. godine. Zbog čestih promena u samom ministarstvu i zbog nekih izbornih ciklusa, te izmene još uvek nisu donete. Za ovaj zakon formalni postupak javne rasprave sproveden je krajem 2016. godine i početkom 2017. godine. Nacrt zakona upućen je Vladi početkom septembra 2017. godine. Uprkos veoma dugom ili relativno dugom konsultativnom, inkluzivnom procesu, mi smo sa predstavnicima jedinica lokalnih samouprava obavili još jedan krug konsultacija početkom ove godine jer ovaj zakon i Ministarstvo, i jedinice lokalne samouprave, naravno i stručna javnost veoma dugo iščekuju.

Izmene Zakona o lokalnoj samoupravi važne su jer donose promene u načinu određivanja nadležnosti jedinica lokalne samouprave, u radu skupštine, opštinskog veća i uprave, unapređuju mehanizam neposrednog učešća građana

u obavljanju poslova lokalne samouprave, reformišu funkcionisanje mesnih zajednica i jačaju međuopštinsku saradnju.

Jedna od najznačajnijih izmena odnosi se na sprovođenje javne rasprave u postupku pripreme odluke o budžetu, u delu planiranja investicija. Iako neke opštine i gradovi Srbije to već sada rade i koriste neke od načina komunikacije da konsultuju građane, naša intencija je da to postane obaveza svih lokalnih samouprava, jer sredstva u budžetima su sredstva svih građana i imaju pravo da učestvuju u odlukama kako ta sredstva ulagati i na šta ih trošiti.

Istovremeno, važno je da napomenem da smo u oblasti participacije predložili da se broj potpisa građana potrebnih za pokretanje građanske inicijative fiksira, za razliku od prethodnog rešenja, na pet procenata od ukupnog broja građana sa biračkim pravom na teritoriji te jedinice lokalne samouprave.

Predlažemo, takođe, izmenu koncepta utvrđivanja nadležnosti opštine i grada tako što se ne bi više u zakonu nabrajali poslovi koje obavljaju, već oblasti u kojima jedinice lokalne samouprave imaju nadležnosti na osnovu Ustava i posebnih, sektorskih zakona.

Deo predloženih izmena koje su ispred vas odnose se i na otklanjanje nedostataka u funkcionisanju organa jedinica lokalne samouprave te stoga predlažemo npr. sazivanje sednice skupštine opštine ili grada u minimalnom roku od 24 časa kako bi se izbegle zloupotrebe koje su se ranije dešavale sa neprimereno kratkim rokom sazivanja tih sednica.

Takođe, želimo da optimizujemo broj pomoćnika predsednika opština i gradonačelnika, kao i lokalnih većnika, vezujući ih po skalama za broj stanovnika u tim jedinicama lokalne samouprave. Tako npr. opštine koje imaju do 15.000 stanovnika mogu imati jednog pomoćnika predsednika, do 50.000 stanovnika dva, do 100.000 tri, a kod ostalih je maksimum pet pomoćnika. Ova izmena, moram to da naglasim, stupa na snagu nakon donošenja ovog zakona, ali od sledećih lokalnih izbora, kada oni budu raspisani.

Sličnim principom vodili smo se definišući maksimalan broj članova veća, te ukoliko jedinica lokalne samouprave ima do 15.000 stanovnika, maksimalni broj većnika je pet, do 50.000 je sedam, do 100.000 je devet, a kod ostalih ne može prelaziti jedanaest većnika. Pre svega, vođeni intencijom da unapredimo ekonomičnost i optimizujemo funkcionisanje lokalnih vlasti.

Kada su u pitanju mesne zajednice, težnja je bila da mesne zajednice budu mesta gde će se prepoznati problemi, razgovarati o potrebama građana, te smo stoga predložili unapređenje položaja mesne zajednice i odnosa s opštinom ili gradom, da na neki način vratimo stare obrise onoga što mesne zajednice jesu bile, ali u novom ambijentu, i da upodobimo to sa realnim

potrebama jer su mesne zajednice u prethodnom periodu praktično, narodski rečeno, postale čardak ni na nebu ni na zemlji.

Veoma značajna novina je u jačanju međuopštinske saradnje kroz koncept zajedničkog obavljanja svih poslova opština i gradova koji su od interesa za građane, a posebno tamo gde nije bilo ili ne postoje kapaciteti za obavljanje određenih poslova poput komunalnih, inspekcijskih i slično.

Takođe, vezano za ovaj segment zakona koji smo predložili, Savet Evrope je, kao međunarodna organizacija sa 47 članova, ako se ne varam, posvećen očuvanju demokratije, ljudskih prava, vladavine prava i drugim važnim pitanjima. Jedan od najvažnijih dokumenata Saveta Evrope upravo je Evropska povelja o lokalnim samoupravama, na čijim principima praktično i počiva naš Zakon o lokalnoj samoupravi, a Protokol koji je sačinjen uz ovu evropsku povelju potvrđuje naš put ka osnaživanju demokratskih principa, pre svega u pogledu participacije građana, kao što sam prethodno rekao, u poslovima lokalne vlasti. Republika Srbija svakako je prepoznala i uvažila značaj kako Povelje tako i Protokola i danas je pred nama i zakon o potvrđivanju Dodatnog protokola imajući u vidu da je njegovim članom 5. predviđena obaveza potvrđivanja u državi članici nakon što je država članica potpisala taj protokol.

Nevezano za nas kao predlagače, svakako želim da se osvrnem i na predlog poslanika koji su ovlašćeni predlagači izmena i dopuna Zakona o teritorijalnoj organizaciji. Poslanici Kovačević, Laketić, Mihajlović i Radenković su predložili, a mi iz Ministarstva dali pozitivno mišljenje, da dve opštine u Srbiji dobiju status grada, uz argumentaciju koja je sasvim smisljena, da se radi o poslednjim opštinama koje jesu centar upravnih okruga a da nemaju status grada. Mislim da je to takođe veoma značajno i u vidu ispravljanja, rekao bih, nepravde a i u vidu svesti narodnih poslanika o tome da je ovo potrebno učiniti.

Kada govorimo o većem učešću građana u donošenju politika, logično je da pomenem i nijansirane izmene i dopune u Zakonu o državnoj upravi koje su takođe predmet današnje sednice. Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave već duže vreme praktikuje konsultacije javnosti u najranijoj fazi pripreme nacrtu zakona i na takvu praksu smo hteli da obavežemo i sve ostale državne organe i tako dodatno ostvarimo otvoreni dijalog, saradnju i partnerstvo zainteresovane javnosti s organima državne uprave. Pored toga što nas na to, naravno, obavezuju Ustav Republike Srbije, rezolucija ovog doma o zakonodavnoj politici, Strategija reforme javne uprave, Kodeks dobre uprave Saveta Evrope, Lisabonski ugovor i mnoga druga dokumenta, mislim da nas na to obavezuje i lična odgovornost svakog od nas koji radimo u upravi, čije usluge plaćaju poreski obveznici, odnosno građani Srbije.

U sklopu reforme javne uprave težimo daljoj modernizaciji rada, bržem i lakšem ostvarivanju prava građana bez nepotrebnih troškova i glomaznih procedura. Matične knjige su zato veoma značajne kao osnovne službene evidencije o našim građanima. One su polazna osnova za ostvarivanje različitih, brojnih prava budući da predstavljaju izvor podataka koji su potrebni u postupcima pred drugim organima. U tom smislu, unapređenje registra matičnih knjiga jeste projekat koji je započela aktuelna predsednica Vlade Ana Brnabić kao tadašnji ministar državne uprave i lokalne samouprave. Meni je sada pripala čast da taj posao privedemo kraju upravo kroz predložene izmene i dopune Zakona o matičnim knjigama.

Najznačajnija izmena koju ovaj zakon predlaže jeste uspostavljanje registra matičnih knjiga, tako da će se sve matične knjige voditi u elektronskom obliku, uz zadržavanje papirnog oblika, čime se omogućava maksimalna sigurnost, tačnost i pouzdanost sistema vođenja matičnih knjiga. To praktično znači da će se sva dokumentacija potrebna za upis određene činjenice u matične knjige dostavljati elektronskim putem. S druge strane, drugi organi, primera radi Ministarstvo unutrašnjih poslova, imaće mogućnost da elektronski koriste podatke iz matičnih knjiga za potrebe svojih upravnih postupaka.

U ovom delu svakako bih napomenuo i novinu da će matične knjige koje vode diplomatsko-konzularna predstavništva biti sastavni deo registra matičnih knjiga, a izdavanje izvoda iz matičnih knjiga u ovim predstavništvima će omogućiti našoj dijaspori da jednostavnije dođu do svojih dokumenata, za razliku od prethodnog perioda kada su čekali po nekoliko meseci da pribave za sebe ove javne isprave.

Vraćajući se na lokalne samouprave, moram pre svega da napomenem da je preko 98% matičnih knjiga već preneseno, zaključno sa majom mesecom, ako se ne varam, ove godine, u elektronski oblik. To je jedan veliki poduhvat, koji je praktično omogućio da sve ovo i uradimo, a zahvaljujući matičnim službama koje su radile u jedinicama lokalne samouprave.

Pored ovoga, važno je da napomenem da predloženim izmenama omogućavamo predstavnicima nacionalnih manjina dobrovoljni upis nacionalne pripadnosti u matičnu knjigu rođenih. Pravo na upis o nacionalnoj pripadnosti se ostvaruje izjavom datom na zapisnik pred nadležnim matičarem a, takođe, davanje ove izjave biće moguće i pred zdravstvenim radnikom koje vrši prijavu rođenja deteta. Naravno, da podvučem, zbog javnosti, zbog građana i zbog pripadnika nacionalnih manjina koji žive na teritoriji Republike Srbije, unošenje podataka o nacionalnoj pripadnosti zavisi isključivo od volje roditelja ili volje punoletnog lica, koje se može opredeliti da upisani podatak izbriše, promeni ili da ga upiše ukoliko nije prethodno bio upisan.

Takođe, prilagođavanje pola rodnom identitetu i pravno priznanje te činjenice spadaju u sferu ustavno zagaranтовane zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda, uključujući pravo na dostojanstvo i slobodan razvoj ličnosti. Zbog toga je predlogom novog zakonskog rešenja uvedena mogućnost evidentiranja promene pola u matičnu knjigu rođenih na osnovu potvrde zdravstvene ustanove. Time se svakako stvaraju pretpostavke za ostvarivanje pravne sigurnosti, odnosno drugih prava i pravnih interesa lica koja su promenila pol, a mi na ovaj način sprovodimo afirmativne mere u skladu sa Zakonom o zabrani diskriminacije koji je takođe usvojen u ovom domu, ako se ne varam, 2008. ili 2009. godine, stvarajući normativni okvir za sprečavanje nejednakosti transrodnih osoba i prihvatanje rodne raznolikosti kao sastavnog dela modernog evropskog društva.

U cilju racionalnog i delotvornog rada u vođenju matičnih knjiga i ostvarivanju prava građana, jedna od novina odnosi se i na propisivanje kriterijuma za obrazovanje matičnih područja. Oni će biti bliže uređeni podzakonskim aktom, pri čemu će se posebno voditi računa pre svega o kadrovskim i tehničkim kapacitetima ali i o drugim uslovima.

Ono što je takođe važno, primena ovog zakona neće izazvati dodatne troškove za državu i građane. Naprotiv, pružanjem brže i dostupnije usluge krajnjim korisnicima omogućiće velike uštede.

Poštovani narodni poslanici, pred vama su izmene i dopune Zakona o javnim agencijama i Predlog zakona o platama u javnim agencijama i drugim organizacijama koje je osnovala Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave, koji su deo reformskog procesa koji je najavljen Strategijom reforme javne uprave. U skladu sa Strategijom, cilj je da se odgovarajućim propisima uspostavi, što je najvažnije, usklađen sistem radnih odnosa i plata zaposlenih u javnom sektoru kako bi se na jedinstven način uredili radni odnosi i plate u javnim službama, državnim organima, organima autonomnih pokrajina, jedinica lokalne samouprave i javnih agencija.

Drugi razlozi za izmene odredaba koje se odnose na direktore i članove upravnog odbora i zaposlene proizlaze iz Akcionog plana za pregovaračko Poglavlje 23 – Pravosuđe i osnovna prava i značajni su sa stanovišta sprečavanja sukoba interesa i rizika od korupcije.

S tim u vezi, predložili smo dve ključne promene: uvođenje obaveznog izbornog postupka i selekcije kandidata pri zapošljavanju kroz javni konkurs budući da se na zaposlene u agencijama primenjivao Zakon o radu, koji nije predviđao obavezu sprovođenja ovih konkursa, i preciznije i detaljnije definisanje uslova i kriterijuma za imenovanje članova upravnog odbora i direktora javnih agencija i onih koji su u ve-de stanju.

U cilju jačanja stručnosti, promenjeni su uslovi za imenovanje lica u upravni odbor i na mesto direktora, tako da na ta mesta može biti imenovano

lice koje ima najmanje devet godina radnog iskustva na poslovima iz oblasti rada javne agencije ili pet godina radnog iskustva na tim poslovima kada je u pitanju agencija koju osniva lokalna samouprava. U cilju sprečavanja sukoba interesa, ograničen je mandat članova upravnog odbora i direktora na pet godina i određeno da može biti ponovo imenovan još najviše dva puta. Napominjem, dosad nije bilo bilo kakvih ograničenja u tom smislu.

Propisano je da lice koje se imenuje za direktora javne agencije ne može biti član organa političke stranke.

Izmenama Zakona ukinuta je mogućnost da se višak prihoda nad rashodima koristi za povećanje plata zaposlenih, već je definisano i rečeno da će se koristiti isključivo za razvoj same agencije ili da će se vratiti u budžet osnivača.

U skladu sa Zakonom o sistemu plata zaposlenih u javnom sektoru predložen je Zakon o platama u javnim agencijama i drugim organizacijama koje je osnovala Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave. Ovim zakonom, koji bi se primenjivao od 2019. godine, postiglo bi se usklađivanje osnovnih elemenata plata zaposlenih u ovim pravnim licima sa sistemskim Zakonom o platama u javnom sektoru, koji je donet u ovom domu 2016. godine, i time ujednačavanje pravnog položaja zaposlenih u celom javnom sektoru.

Predloženim zakonom se iz režima utvrđivanja zarada od strane poslodavca na osnovu elemenata iz Zakona o radu prelazi u sistem definisanja plata zaposlenih po principima i na osnovu elemenata koji važe za ostale delove javnog sektora. Izuzeci na koje se neće primenjivati ovaj zakon proizlaze iz usvojenog Zakona o sistemu plata zaposlenih u javnom sektoru.

Poštovani narodni poslanici, činjenica da 13% građana Srbije čine predstavnici nacionalnih manjina svakako je jedna od najvećih dragocenosti naše zemlje. Stoga predlažemo set sistemskih zakona iz oblasti manjinskih prava čijim se izmenama i dopunama ostvaruje značajan napredak u ostvarivanju ljudskih i manjinskih prava pripadnika nacionalnih manjina. U pitanju su predlozi zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, izmenama i dopunama Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisama, kao i Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

Izmene Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina idu u dva pravca: pre svega, uređenje prava na upis podataka o nacionalnoj pripadnosti pripadnika nacionalnih manjina u javne isprave, službene evidencije i zbirke ličnih podataka, što je iziskivalo, naravno, da se pristupi izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama, o kome sam govorio malopre, radi uređenja načina upisa podataka o nacionalnoj pripadnosti u matičnu knjigu rođenih.

Drugi pravac je stvaranje osnova za propisivanje afirmativnih mera za nacionalne manjine kroz uvođenje odredaba u posebnim zakonima kojima se uređuje radnopravni status zaposlenih u javnom sektoru, koje će omogućiti princip pozitivne diskriminacije predstavnika nacionalnih manjina pri zapošljavanju ili otpuštanju pri istim uslovima, a sve do postizanja odgovarajuće strukture zaposlenih u javnom sektoru na svim nivoima teritorijalne organizacije.

Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisama zapravo samo preuzima određena rešenja iz Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina da bi se obezbedila konzistentnost i jedinstvo pravnog poretka i međusobna usaglašenost ova dva zakona, kojima se predviđa da se imena organa koji vrše javna ovlašćenja, nazivi jedinica lokalne samouprave, naseljenih mesta, trgova, ulica i drugi toponimi u naseljenim mestima u jedinicama lokalne samouprave u kojima procenat pripadnika određene nacionalne manjine u ukupnom broju stanovnika na toj teritoriji dostiže 15% prema rezultatima poslednjeg popisa stanovništva ispisuju i na jeziku dotične nacionalne manjine.

Takođe, predlog je i da svaki narodni poslanik koji je pripadnik nacionalne manjine ima pravo da se u Narodnoj skupštini, dakle u ovom domu, obrati na svom maternjem jeziku.

Poslednji predlog zakona o kojem bih želeo da govorim danas jeste Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima, u čijoj su izradi učestvovali, pored predstavnika nadležnih ministarstava, državnih organa, organa pokrajine, i predstavnici svih nacionalnih saveta, u svim fazama, ali, naravno, i nacionalnih saveta, odvojeno, bošnjačke, bunjevačke, mađarske, rumunske i slovačke nacionalne manjine, uz konstantno prisustvo i dostavljanje ekspertskih mišljenja Savetodavnog komiteta Saveta Evrope.

Predlogom zakona preciznije se uređuju pitanja korišćenja i raspolaganja imovinom nacionalnih saveta, ovlašćenja i dužnosti predsednika i članova izvršnog odbora nacionalnih saveta. Važno je da napomenem da je predviđeno da predsednik nacionalnog saveta kao i član izvršnog odbora nacionalnog saveta ne može biti član rukovodećih organa političke stranke, kao i da ne može biti izabrano ili postavljeno lice u državnom organu, pokrajinskom organu, odnosno organu jedinice lokalne samouprave koji u okvirima svojih nadležnosti odlučuje o pitanjima koja se tiču rada nacionalnih saveta.

Takođe, posebno bih istakao, s obzirom na to da je ovo izborna godina, i koristim priliku da sve pripadnike nacionalnih manjina i ovim putem pozovem da uzmu što šire učešće u ovom procesu – očekujemo da se ti izbori održe krajem oktobra ili početkom novembra – i da tim učešćem praktično

ostvare sve ono što zakoni koji tretiraju ovo pitanje afirmišu, da iskoriste ta prava.

Važno je da izmenama i dopunama ovog zakona uređujemo i poseban birački spisak nacionalnih manjina. Predviđaju se rešenja koja će olakšati vođenje tog spiska po službenoj dužnosti. Naime, predviđeno je da Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, koje jeste nadležno, preuzima podatke iz jedinstvenog biračkog spiska koji su potrebni za ažuriranje i vršenje promena po službenoj dužnosti u posebnom biračkom spisku, a da se naročito osetljivi podaci obrađuju u skladu sa zakonom i da se o svakoj promeni koja se vrši donosi pojedinačno rešenje.

Veliki deo izmena i dopuna važećeg zakona odnosi se na finansiranje rada nacionalnih saveta, utrošak sredstava, naročito onih koja potiču iz javnih izvora, dakle iz budžeta Republike, budžeta pokrajine ili budžeta jedinica lokalne samouprave, kao i na rešenja kojima se obezbeđuje transparentnost u utrošku sredstava i finansijska disciplina, čime se i odredbe ovog zakona usklađuju sa sistemskim rešenjima koja postoje u zakonodavstvu koje uređuju javne finansije.

Ubeđen sam da smo zaista kroz zajednički rad uspeli da pripremimo rešenja koja će u najvećoj mogućoj meri doprineti kvalitetnijem, efikasnijem, bržem ostvarivanju manjinskih prava, daljim aktivnostima u približavanju državnih institucija građanima, stvaranju uslova za motivisanije, profesionalnije službenike i, konačno, kvalitetnijim uslugama koje uprava pruža građanima.

Koristim priliku da se zahvalim i svim svojim saradnicima i državnim sekretarima, pomoćnicima, bez kojih ovi zakoni verovatno ne bi bili baš mogući u ovom obimu i na ovaj način pripremljeni.

Na kraju ovog uvodnog izlaganja, dozvolite mi da vam se zahvalim na pažnji ako je to potrajalo malo duže, ali radi se o devet zakonskih predloga koji su veoma značajni, plus ovaj jedan koji su poslanici predložili, koji je takođe veoma značajan. I, naravno, da iskoristim priliku da izrazim nadu da ćemo u raspravi u načelu i raspravi u pojedinostima dobiti neke konstruktivne predloge, koji su svakako dobrodošli, koje ćemo, siguran sam, ukoliko su suvisli i ne narušavaju intenciju samih zakona, razmotriti, neke od njih i prihvatiti.

Želim da izrazim nadu da ćete nakon toga u danu za glasanje prihvatiti i izglasati sve ove zakone. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Zahvaljujem, ministre Ružiću.

Reč ima predstavnik predlagača Ivan Jovičić, izborni član Visokog saveta sudstva iz reda sudija.

Izvolite, gospodine Jovičiću.

IVAN JOVIČIĆ: Hvala.

Uvaženi predsedavajući, poštovani narodni poslanici, dame i gospodo, čast mi je i prijatna dužnost da u svojstvu člana i zamenika predsednika Visokog saveta sudstva obrazložim predloge kandidata za predsednike sudova, a odluku je Visoki savet sudstva doneo na svojoj sednici održanoj dana 26. marta 2018. godine.

Naime, VSS je u „Službenom glasniku RS“, broj 104/17, od dana 22. novembra 2017. godine i u dnevnom listu „Politika“ od dana 21. novembra 2017. godine oglasio izbor predsednika za šest sudova u Republici Srbiji, i to za: Upravni sud, Apelacioni sud u Beogradu, Apelacioni sud u Kragujevcu, Apelacioni sud u Nišu, Osnovni sud u Novom Pazaru i Prekršajni sud u Obrenovcu.

Visoki savet sudstva je sposobnost kandidata za rukovođenje i organizaciju poslova u sudu utvrdio na osnovu Pravilnika o kriterijumima i merilima za ocenu stručnosti, osposobljenosti i dostojnosti za izbor sudija na stalnoj sudijskoj funkciji u drugi ili viši sud i o kriterijumima za predlaganje kandidata za predsednika suda. Na osnovu člana 11. navedenog pravilnika, VSS je pre svega obrazovao komisije za izbor predsednika sudova, koje su sačinjavala po tri člana Visokog saveta sudstva iz reda sudija. Zatim je VSS doneo odluku o vanrednom vrednovanju kandidata koji su podneli prijave za izbor za predsednike napred navedenih sudova.

Komisije Visokog saveta sudstva su za izbor vrednovale sposobnost kandidata za rukovođenje i organizaciju poslova u sudu na osnovu programa rada i razgovora sa kandidatom. Nakon toga su komisije Visokog saveta sudstva u postupku predlaganja odredile završne ocene za sve kandidate i dostavile prethodnu listu kandidata. U isto vreme, VSS je pribavio i mišljenje o kandidatima od sednice svih sudija suda za koji se predlaže izbor predsednika.

Na osnovu člana 13, alineja 4. Zakona o Visokom savetu sudstva, a u vezi sa članom 70. Zakona o sudijama, VSS je na sednici održanoj dana 26. marta 2018. godine utvrdio Predlog odluke za izbor predsednika sudova i predložio Narodnoj skupštini RS izbor šest kandidata, i to tako što se: Jelena Ivanović, sudija i vršilac funkcije predsednika Upravnog suda, predlaže za izbor predsednika Upravnog suda; Duško Milenković, sudija Vrhovnog kasacionog suda i vršilac funkcije predsednika Apelacionog suda u Beogradu, predlaže za izbor predsednika Apelacionog suda u Beogradu; Dubravka Damjanović, sudija i vršilac funkcije predsednika Apelacionog suda u Kragujevcu, predlaže za izbor predsednika Apelacionog suda u Kragujevcu; Dragan Jocić, sudija Vrhovnog kasacionog suda i vršilac funkcije predsednika Apelacionog suda u Nišu, predlaže za izbor predsednika Apelacionog suda u Nišu; Ana Pejčinović, sudija Osnovnog suda u Novom Pazaru, predlaže za

izbor predsednika Osnovnog suda u Novom Pazaru i Sunčica Savić, sudija Prekršajnog suda u Beogradu, predlaže za izbor predsednika Prekršajnog suda u Beogradu.

Detaljne biografije svih predloženih kandidata date u su u Predlogu odluke Visokog saveta sudstva. One su sastavni deo vaših materijala, sa kojima ste se vi svakako upoznali. Pošto ne bih želeo da trošim vaše dragoceno vreme, želim samo da napomenem da se radi o izuzetno iskusnim sudijama koje su se dokazale u rukovođenju i upravljanju sudom, sa izuzetnom biografijom, da se radi o sudijama od kojih su najveći deo njih, pre svega sudija Jelena Ivanović, sudija Duško Milenković, sudija Dubravka Damjanović i kolega Dragan Jocić, koji je i sudija Vrhovnog kasacionog suda, već u prethodnom periodu bili predsednici sudova za koje su podneli kandidaturu.

Preostaje mi samo da vam se zahvalim na pažnji i da vas pozovem da u danu za glasanje podržite sve predloge Visokog saveta sudstva. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Jovičiću.

Reč ima predlagač narodni poslanik Studenka Kovačević.

Izvolite.

STUDENKA KOVAČEVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

U ime kolega poslanika sa kojima sam podnela Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o teritorijalnoj organizaciji govoriću o razlozima kojima smo se vodili kada smo ovu izmenu predložili.

Izmene ovog zakona sadržane su u članu 16. kojim se utvrđuju opštine u Republici Srbiji, kao i u članu 20. kojim se utvrđuju gradovi. Usvajanjem ovih izmena opštine Bor i Prokuplje dobiće status grada.

Rođena sam i živim u Boru, stoga mi je pripala čast da svoje kolege poslanike danas bliže upoznam sa Borom, kako kroz njegovu istoriju, tako i kroz današnjicu. Govoriću i o Prokuplju sa istim ponosom, jer su građani Prokuplja, kao i građani Bora, dugo iščekivali ovaj trenutak.

Bor se nalazi u regiji zvanj Timočka krajina i okružuju ga mnoga slikovita mesta, kao što su Banjsko Polje, Brestovačka Banja, Borsko jezero. Svojom modernom arhitekturom i urbanošću zauzima veoma važno mesto u evropskoj modernoj gradnji.

Opština Bor se nalazi na krajnjem istoku Srbije, u blizini granice sa Bugarskom i Rumunijom. Teritorijalno pripada Borskom okrugu, zauzimajući površinu od 856 kilometara kvadratnih. Opština Bor je i administrativno sedište Borskog okruga, koji pored Bora čine opštine Kladovo, Majdanpek i Negotin. Najznačajniji deo istorije ovog kraja povezan je sa nalazištima rude bakra i drugih metala.

Drugu važnu specifičnost opštine, pored industrijski razvijene sredine, predstavljaju prirodni uslovi za razvoj turizma. Pod šumama je 37,1%

teritorije opštine, sa staništima raznovrsne faune. Ističu se visovi Crnog vrha, Stola, lovište Dubašnica, kompleks Zlotskih pećina, odnosno Lazareva pećina, sa izvanrednim pećinskim ukrasima, izvorima mineralne i lekovite vode. Na toj osnovi izgrađeni su brojni smeštajni, rekreacioni i drugi infrastrukturni objekti.

Među kulturnoistorijskim vrednostima poseban značaj imaju određeni objekti u Brestovačkoj Banji, udaljenoj 12 kilometara od Bora. Tu je konak kneza Miloša iz prve polovine 19. veka, Knežev zamak, kao i dvorac Aleksandra Karađorđevića iz 1856. godine izgrađen u romansko-renesansnom stilu.

Moram reći da je malo sredina na ovim prostorima u kojima je otkriće prirodnog bogatstva za posledicu imalo tako korenite preobražaje privrednog i društvenog života. Otkako je ime Bora stupilo na istorijsku scenu, na impresivan način je ostvaren ekonomski prosperitet. Od rudarske kolonije s početka prošlog veka, Bor je izrastao u centar rudarsko-metalurške proizvodnje evropskog značaja. U sferama svesti i kulture, gde su za preokret ponekad potrebni vekovi, došlo je takođe do izuzetnih promena. Zbog toga je otvaranje rudnika za čitav kraj imalo onaj značaj kakav za najveće preokrete u društvu imaju događaji koje nazivamo revolucijama.

Bor je radio i brzo se razvijao jer je kao snažan industrijski i rudarski centar privlačio ljude iz svih delova nekadašnje države. Mnogi od njih ovde su zasnovali porodice i smatraju se starim Boranima. U Boru ima Srba, Vlaha, Makedonaca, Roma, Slovenaca, Mađara, Rumuna, Albanaca, Bugara, Rusa, Crnogoraca, sveukupno 32 nacije.

Nakon stogodišnje proizvodnje bakra, zastarela tehnologija topljenja zadavala je građanima opštine Bor velike probleme zbog zagađenog vazduha. Dvadeset trećeg decembra 2014. godine počela je sa radom nova topionica i Fabrika sumporne kiseline čime smo postali ekološki potpuno čista sredina. Ostaće upamćeno da je Vlada koju je tada vodio Aleksandar Vučić omogućila Boranima da umesto vazduha zagađenog sumpor-dioksidom udišu potpuno čist vazduh. Sa ove distance, mogu slobodno da kažem da je to najhumanije delo u korist, pre svega, naše dece.

Sada u Bor dolaze turisti. Protekle sezone zabeležili smo značajan porast posetilaca. Bor ostavlja upečatljiv utisak. Ljudi su gostoljubivi, okolina mu je neponovljiva, privlačna, sa jedinstvenim prirodnim ambijentom koji pruža mogućnosti za gotovo sve turističko-rekreativne sadržaje.

Borsko jezero predstavlja idealno mesto za odmor, rekreaciju, pripreme sportista, ribolov. Dubašnica je oaza netaknute prirode i jedno od najatraktivnijih lovišta visoke divljači. Stol je omiljeno sastajalište planinara, izletnika i ljubitelja ekstremnih sportova. Crni vrh je poznat po najvrednijim i najkvalitetnijim bukovim šumama ovog dela Evrope. Idealno je mesto za

planinski turizam. Lazarev kanjon je prirodni fenomen, svrstava se u najbogatija staništa biljnog i životinjskog sveta. Zbog retkih vrsta koje se u njemu nalaze, predstavlja neprestani izazov za ekološke i istraživače. Sistem Zlotskih pećina u speleološkom smislu spada u najlepše u Srbiji.

Brestovačka banja spada u najznačajnije termomineralne vode Evrope, a njena lekovitost utvrđena je još u prvoj polovini 19. veka. Tokom tog stoleća bila je pod neposrednim staranjem srpskih vladara, i Obrenovića i Karađorđevića. Uživala je status jedne od dve dvorske banje Srbije.

Gotovo svi objekti nastali u 19. i početkom 20. veka ktitorstvom znamenitih ljudi predstavljaju spomenike kulture nacionalnog ranga.

Još jedno od značajnih obeležja je i Tehnički fakultet u Boru. To je fakultet Univerziteta u Beogradu. Osnovan je 1961. godine i prvi je fakultet lociran van sedišta Beogradskog univerziteta.

Bor je poslednjih godina grad velike dinamike. Uređene su saobraćajnice i prelepi bulevari, nova dečija igrališta, sportski tereni, kao i jedan od lepših zoo-vrtova u Srbiji. Renoviran aerodrom je ponovo osposobljen za civilni saobraćaj. Jedna od glavnih turističkih atrakcija za kratko vreme postao je kafić u jami, gde na kafu pola kilometra pod zemljom dolaze organizovane turističke ture i ekskurzije iz svih krajeva Srbije. Stari površinski kop, kao najveće veštačko stvoreno udubljenje u Evropi, takođe mami sve veći broj posetilaca. Kompleks oko sportskog centra dobio je nove sadržaje. U neposrednoj blizini nalazi se hipodrom, balon hala, skejt-park, staza za karting. Za turiste su obezbeđeni smeštajni kapaciteti na nekoliko lokacija: u luksuzno obnovljenom hotelu na Borskom jezeru, klubu RTB-a u Brestovačkoj Banji, kao i u hotelima u samom gradu.

Ovom prilikom apelujem na kompaniju „Gasprom“, koja je većinski vlasnik hotelskog kompleksa na Crnom vrhu, da još jednom razmotri mogućnost završetka ovog kompleksa ili pak nalaženja nove namene koja bi odgovarala potrebama kompanije. Sigurna sam da postoji način da se objekti koji su koštali blizu 60.000.000 evra sačuvaju od daljeg propadanja i da kompanija „Gasprom“ nađe svoj interes i pokrene ovaj projekat.

Moderno i novo dobro je uklopljeno u tradicionalno. Ne treba propustiti građevinske poduhvate francuske arhitekture s početka prošlog veka, koji predstavljaju jedinstvena remek-dela graditeljstva o kojima i dan-danas svedoče kao spomenici kulture zidana zdanja iz tog perioda. To je najveća unikatna rudarska kolonijalna naseobina u Evropi.

Bor inspiriše i nadahnjuje i umetnike. Proslavljena imena domaće kinematografije već pola veka filmskom kamerom beleže kadrove u Boru.

Mnogi najavljuju dolazak u Bor. Bor je otvoren za nove investicije. Najveća investicija današnjice je otvaranje još jednog rudnika, a na ovom projektu biće uposleno hiljadu radnika.

Nekoliko reči i o Prokuplju. Prokuplje je najveća opština i sedište Topličkog upravnog okruga, koji se nalazi na jugu Srbije, u oblasti centralnog Balkana. Toplički upravni okrug obuhvata prostor duž administrativne linije sa Kosovom i Metohijom i ima značajnu ulogu u bezbednosnom smislu. Opština Prokuplje zauzima površinu od 759 kilometara kvadratnih i opštinu čini ukupno 107 naseljenih mesta.

Geografski položaj i konfiguracija terena usloveli su da najznačajnija srednjobalkanska transverzala koja povezuje Crno more sa Jadranskim delom ide Toplicom preko Kosova i Metohije, čineći najkraću vezu između Moravsko-varđarske doline i Jadranskog mora, putni pravac od izuzetnog značaja za ovaj deo zemlje. Uz finansijsku podršku EU, do 2020. godine očekuje se završetak izgradnje auto-puta E80, deonica Niš–Merdare, čija trasa delom upravo prolazi kroz Prokuplje, što će svakako povećati atraktivnost i pozitivno uticati na privrednu aktivnost u ovoj opštini.

Područje opštine Prokuplje prostire se na površini od 75.896 hektara, od čega poljoprivredno zemljište zauzima 45.083 ha odnosno 60%, šumsko 26.895 ha ili 35% i neplodno zemljište svega 5%. Od ukupne površine poljoprivrednog zemljišta, čak 81,6% ili 36.790 ha su obradive površine.

Na ovom prostoru izuzetno je bogat vodni potencijal sagledan preko termomineralnih podzemnih i tekućih voda, kao i veštačkih brana sa određenim kapacitetom vode. To su brana Bresnica, brana na Rastovničkoj reci i bunari na lokaciji zvanj Hisar. Pored voda tri poznate banje koje se nalaze na teritoriji opštine Kuršumlija, Lukovske, Prolom i Kuršumlijske banje, u reku Toplicu, po kojoj je čitav ovaj kraj dobio ime, slivaju se i brojni drugi termalni izvori. U blizini Prokuplja na Gubetinskim livadama nalazi se termalni izvor Suva česma. Šumsko bogatstvo je izuzetno važan prirodni resurs ovog kraja.

Opštinu Prokuplje karakteriše bogato istorijsko nasleđe. U podnožju Hisara nalazi se Crkva Svetog Prokopija, jedan od najstarijih pravoslavnih hramova na Balkanu.

Prokuplje je i poznati sportski centar, čiji su sportisti bili nosioci svetskih, olimpijskih i evropskih odličja. Brojna su sportska takmičenja koja se održavaju u Prokuplju, a najznačajniji među njima su međunarodni teniski turnir i takmičenje u džiju džici kome prisustvuju najistaknutiji evropski predstavnici ovog sporta.

Od turističkih potencijala najznačajnija je moderna opservatorija koja se nalazi na vrhu planine Vidojevice na nadmorskoj visiji od 1.155 metara. Ministarstvo za nauku je 2003. godine donelo odluku da finansira izgradnju ovog objekta na osnovu obrazloženja naučnika da su na Vidojevici povoljni astrometeorološki uslovi, najbolji u Srbiji.

Malu topličku transverzalu, pešačku stazu dugu 22 kilometra, čini prostor koji povezuje prelepe topličke planine Veliki Jastrebac, Pasjaču, Vidojevicu, Rgajsku planinu, Radan, Sokolovicu i Arbanašku planinu. Toplička transverzala većim delom se poklapa sa Evropskim pešačkim putem E7, čija dva kraka prolaze kroz Toplicu. Malu topličku transverzalu godišnje poseti na hiljade planinara i ljubitelja prirode iz cele Srbije i inostranstva.

Za privredu opštine Prokuplje svakako je, osim malih i srednjih preduzeća, najznačajniji „Leoni“. „Leoni grupa“ je vodeći međunarodno priznati proizvođač žica, optičkih vlakana, kablova i kablovskih sistema. Tokom 2014. godine otvorena je fabrika u Malošištu u blizini Niša, a usled daljeg povećanja obima poslovanja avgusta 2017. godine otvorena je i nova fabrika u Nišu. U svim pogonima na jugu Srbije koje „Leoni“ poseduje uposleno je blizu 7.000 radnika. U Prokuplju posluje i divizija „Leoni – Filipis“ koja upošljava oko 350 radnika, a nedavno je otvoren i novi pogon „Bizlinka“, čime je obezbeđeno 500 radnih mesta.

Poštovani građani Bora i Prokuplja, ovom statusnom izmenom naše sredine postaće gradovi, a na vama i nama je da se zajedno borimo da nam se gradovi razvijaju, da budu što lepši i uređeniji kako bi nam život u njima bio što prijatniji. Imamo ono što je najvažnije, a to je podrška ljudi koji vode ovu državu.

Zbog svega onoga što Bor i Prokuplje jesu i svega onoga što treba da postanu, pozivam sve kolege poslanike da podrže ovaj predlog. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegice Kovačević.

Da li izvestioci nadležnih odbora žele reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Ljiljana Malušić.

Izvolite.

LJILJANA MALUŠIĆ: Hvala, predsedavajući.

Poštovani narodni poslanici, poštovani predstavnici Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu, Odbor za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost polova je razmatrao u načelu tri predloga zakona koji se odnose na prava nacionalnih manjina, i to Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina i Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisama.

Za Republiku Srbiju je pitanje manjinskih prava i sloboda od velikog značaja. Srbija je multietnička država, te svako unapređenje pravnog okvira kojim se ta prava i slobode garantuju predstavlja jasnu poruku opredeljenosti Vlade Republike Srbije i Narodne skupštine da gradimo društvo u kome se

ljudska prava i slobode garantuju i obezbeđuju. Takođe, ovo je bitno iz razloga što smo kandidati za članstvo u EU, a u pregovorima za pristupanje Evropskoj uniji upravo su poglavlja koja se tiču ljudskih prava i sloboda, prava nacionalnih manjina i svega onoga što potpada pod Poglavlje 23 od odlučujuće važnosti za proces evrointegracija.

Srbija je svojim Ustavom garantovala posebnu zaštitu nacionalnim manjinama radi ostvarivanja potpune ravnopravnosti i očuvanja njihovog identiteta. Mi smo ratifikovali gotovo sve međunarodne akte u ovoj oblasti, kao što su: Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, Evropska povelja o regionalnim i manjinskim jezicima, Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina.

Pored Ustava Republike Srbije, najvažniji zakoni u ovoj oblasti su upravo Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

Predlogom zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina nacionalni saveti se bliže i preciznije definišu kao organizacije kojima se poveravaju određena javna ovlašćenja u odlučivanju o pojedinim pitanjima iz oblasti kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma, a u cilju ostvarivanja kolektivnih prava nacionalne manjine na samoupravu u tim oblastima.

Predmet regulisanja su i pitanja od značaja za rad i funkcionisanje nacionalnih saveta, kao što je pitanje korišćenja imovine nacionalnog saveta, pitanja vezana za finansiranje. Bliže se regulišu pitanja koja se odnose na upis i brisanje nacionalnih saveta iz registra.

Kako bi se obezbedila depolitizacija nacionalnih saveta, uređuje se pitanje nespojivosti funkcija predsednika i članova izvršnog odbora nacionalnog saveta sa članstvom u rukovodećim organima političkih stranaka.

Takođe je važno što se članovima i drugim licima koja obavljaju poslove za nacionalni savet omogućava radnopravni status, odnosno mogućnost da zasnuju radni odnos u nacionalnom savetu.

Predlogom zakona su veoma precizno propisana ovlašćenja nacionalnog saveta, kako opšte prirode tako i u pojedinim oblastima. Na primer, nacionalni savet može da podnosi pritužbu Zaštitniku građana, pokrajinskom i lokalnom ombudsmanu i drugom nadležnom organu kada proceni da je došlo do povrede Ustavom i zakonom garantovanih prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina.

U oblasti obrazovanja predviđaju se rešenja koja se odnose na učešće nacionalnih saveta u utvrđivanju opštih osnova predškolskog programa, nastavnih planova i programa osnovnog i srednjeg obrazovanja, kao i u pogledu korišćenja udžbenika.

U oblastima koje se odnose na javno obaveštavanje i rad medija predviđa se da nacionalni savet može da osniva ustanove i privredna društva radi ostvarivanja prava na javno informisanje na jeziku nacionalne manjine, odnosno fondacije radi ostvarivanja opštekorisnog cilja unapređenja javnog informisanja na jeziku nacionalne manjine.

Kada je reč o izborima za nacionalne savete, uređuje se pitanje posebnog biračkog spiska nacionalnih manjina tako što se olakšava vođenje tog spiska po službenoj dužnosti.

Što se tiče Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, glavni ciljevi zakona su postizanje odgovarajuće zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u javnom sektoru, proširenje mogućnosti finansiranja društava i udruženja nacionalnih manjina i obaveze zaštite kulturnog i istorijskog nasleđa nacionalnih manjina, preciznije uređenje ...

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegice.

Da li predsednici, odnosno predstavnici poslaničkih grupa žele reč?
(Da.)

Reč ima narodni poslanik Vojislav Šešelj.

Izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Dame i gospodo narodni poslanici, vrlo bih rado govorio o zakonskim predlozima ministra Ružića, o predlozima kandidata za predsednike sudova, ali nažalost nemam vremena. Za Jorgovanku Tabaković sam se spremao mesec dana, elaborat sam napravio, i knjigu ću uskoro objaviti, i zato mi je svaki sekund dragocen. Naravno, osporavaću Jorgovanku Tabaković kao kandidata za guvernera sa stručne strane.

Vidite i sami, ona se hvali jakim dinarom. Ne može dinar biti jak kad je ekonomija slaba, ali dinar je formalno skoro pet posto skočio u odnosu na evro. Zašto je to tako? S našom ekonomijom, dinar bi morao 1% godišnje da pada, kako bi se podsticao izvoz, a ne uvoz. Zahvaljujući ovakvom kursu dinara, naš je uvoz 5% jeftiniji. Podstiču se uvoznici da uvoze, a destimulišu izvoznici.

Međutim, prvo ću početi da govorim o njenom moralnom liku kako tu ne bih nešto propustio, a nastaviću posle svojim stručnim primedbama na način vođenja monetarne politike Srbije, jer ta politika se ne vodi kako treba. Nije teško zadržati kurs dinara, to uvek postižete kad ne šampate novu emisiju novca. To zna svako ko je završio ekonomski fakultet, trebalo bi da zna. Ali treba podsticati privredu, jer je monetarna politika jedno od najvažnijih sredstava ekonomske politike uopšte.

Ko je Jorgovanka Tabaković? Bila je dugo godina narodni poslanik Srpske radikalne stranke i ministar u Vladi narodnog jedinstva od marta 1998. i 2000. godine. Kao predsednik stranke imao sam pravo tada da predlažem

naše istaknute aktiviste u upravne odbore u svim javnim preduzećima gde smo imali određen broj mesta, u javnim ustanovama itd. Verujte, bio sam član pet tih upravnih odbora i nigde se ni dinara nije dobijalo. Ja sam išao u nauku i visoko školstvo. Nigde ni dinara nisam za to dobijao, bilo je iz čistog entuzijazma.

Predložio sam Jorgovanku Tabaković, kao ministra za privatizaciju, zbog njene stručnosti, da bude član Upravnog odbora „Telekoma“ nakon one čuvene privatizacije, kada je Vlada pre nas uspela da proda 49% „Telekoma“ za nekih milijardu i po maraka, što je bio izvanredno dobar posao. Hteli smo da imamo stručnog člana koji će kontrolisati kako se tamo radi, kako se sređuju odnosi sa suvlasnicima, Grcima, Italijanima, kako se troše pare koje su dobijene od te prodaje itd.

Šta je uradila Jorgovanka Tabaković? Kao član Upravnog odbora koga je Vlada delegirala, iako je bila i narodni poslanik i ministar, ona se zaposlila u „Telekomu“, i to na izvanredno dobro radno mesto, a da to niko u stranci nije znao; ja to prvi put danas vidim iz njene biografije. Onda je sebi obezbedila veliki stan, i to lukavo, u Novom Sadu, da u Beogradu ne bode oči, i ostala tamo da radi i posle mandata. Dakle, govorim o nemoralnoj osobi, koja je nedostojna da bude guverner.

Ja sam se trudio najviše u Vladi Srbije da kontrolišem naše ministre, da ne bi ulazili u kakve malverzacije. Ranije smo napadali socijaliste, još više julovce, zbog raznih malverzacija. Hteo sam da sačuvam apsolutnu kontrolu nad našim ministrima. Naravno, ono što smo napadali ranije socijaliste, to su dečje igre prema malverzacijama dosmanlija, a ni naprednjacima nije mane što se toga tiče, ali ne govorim danas o tome. I uspeo sam da sačuvam. Prvi put kad je nešto pogrešno napravila Rada Trajković – posle je postala izdajnik – razguljena je sa mesta ministra. Htela je da preko stranke protežira svog rođenog brata da bude unapređen iz sudije opštinskog suda u sudiju okružnog suda; nije uspela pa je onda išla preko JUL-a. Onda to dođe pred mene na Vladu i, naravno, mi to blokiramo i ona ostane bez ministarskog i poslaničkog mesta. Jedan je još napravio grešku, bio je ministar ekologije, Branislav Blažić. On je od para Ministarstva platio za neki seoski fudbalski klub dresove. Nije to bio neki veliki iznos, ali pred celom Centralnom upravom sam ga oštro iskritikovao zbog toga.

Sve dok nisam otišao na veliki „službeni put“, ja sam mislio da su nam svi drugi ministri bili bezgrešni. A onda od Vlade Vojislava Koštunice dobijem policijski dosije. Tri puta mi daju upozorenje da to ne smem nigde upotrebiti osim na zatvorenoj sednici Haškog tribunala. Naravno, ja to odmah pripremim za štampu i objavim. I u drugom tomu dokument da je Jorgovanka Tabaković kao ministar sklopila dogovor s privatnom firmom „Aleksander“ da kupi vaučere za sve zaposlene u svom ministarstvu za raznu tekstilnu odeću,

ne mogu se sad setiti ukupnog iznosa. Naravno, određeni procenat je ona privatno dobila. Eno, ko ne veruje, nek uzme moj policijski dosije. Jedini ministar ispred radikala u Vladi Srbije koji se moralno obrukao bila je ona.

Ajmo dalje što se tiče Jorgovanke Tabaković.

Ćuti sad, molim te, Mrko, vreme mi ističe.

U hotelu „Maestral“ u Pržnu, 18. septembra 2014. godine, nepoznata osoba je upala u hotelsku sobu Jorgovanke Tabaković, gde je bila na nekom miločerskom razvojnom forumu. Jorgovanka je bila na četvrtom spratu hotela i detaljno je opisala čoveka koji je upao u sobu. Rekla je da je videla tamnu senku, a onda je opisala svaku boju na njegovoj garderobi i tvrdila da je odneo torbicu s lekovima i da je hteo da je ubije jer je od straha mogla doživeti infarkt, tako da deluje kao prirodna smrt. Crnogorska policija obavestila je javnost da je zbog upada u Jorgovankinu hotelsku sobu uhapšen 51-godišnji sitni prestupnik Imer Kerkezi. Čudno da je bio dobro obučen da skoči sa terase sa četvrtog sprata, ne obučen, da ima odelo, nego obučen da skoči sa četvrtog sprata.

Istina je da je Jorgovanku Tabaković pratila crnogorska služba, da su znali da je u Budvu donela više stotina hiljada evra, govori se o pola miliona, i da je nameravala da odatle ode u Rim da bi tamo kupila stan za jednu od ćerki.

Jorgovanka je ipak kupila ćerki stan u Rimu, a njen zet Nemanja Sekicki postavljen je za drugog sekretara ambasade u Rimu. Mesečna primanja su mu oko četiri i po hiljade evra, samo hiljadu evra manje nego što mesečno legne na račun Jorgovanke Tabaković.

Odakle Jorgovanki Tabaković pola miliona evra? Da li je ona to pošteno stekla? Gde je stekla? Gde se to tako stiče, pa da i mi probamo? Umesto da je tada uhapšena, ona je ostala guverner, nastavila da obavlja tu funkciju i predsednik Republike je ponovo predlaže da je i dalje obavlja.

Stan je i dalje u Rimu. Ima i dalje problema s tim stanom, jer je zet, izgleda, dobio premeštaj u Trst pa mora još jedan stan da se kupi u Trstu.

I druga Jorgovankina ćerka je bila u središtu skandala kada je u javnost dospela vest da je službeno vozilo Republičkog fonda zdravstvenog osiguranja, gde je bila zaposlena, dovozi iz Novog Sada u Beograd da polaže ispite. Sećate se te afere? Novine su pisale.

Sa Igorom Bečićem – on je u bio u to vreme valjda podguverner, ima li ta funkcija, ne može nadguverner – u kampanji za izbore 2012. godine putovala je u inostranstvo po novac, navodno za SNS. U Mađarskoj su imali udes i policija im je našla punu kesu evra. Zvali su tadašnjeg ministra unutrašnjih poslova Ivicu Dačića i molili za pomoć. On je zvao kolegu u Mađarskoj i Bečić i Jorgovanka su sa novcem pušteni u Srbiju. Kako li je samo Bečić uspeo da prođe bezbednosne provere da bi ga naprednjaci

predložili za predsednika Odbora za kontrolu službi bezbednosti? Pokušao sam da sprečim taj izbor, ali na silu je izabran.

Jorgovanka nekontrolisano troši pare Narodne banke: kupuje podmetače za noge, kožne prsluke za zaposlene... Možete misliti, kožne prsluke! Ajde kožne gaće, pa jedne da da i za Mehu Omerovića kako bi to bilo sigurnije u bescarinskim zonama. Pa onda dekorativne lampe, obezbeđuje ginekološke preglede za sve zaposlene žene u Narodnoj banci... Možda je i neki muškarac dobio pravo da ide na ginekološki pregled. Potrošila je 87.000 evra na uniforme obezbeđenja i protokola.

Stan od 144 metra kvadratna trebalo je da otplaćuje četrdeset godina, ali za dvanaest godina nije platila nijednu ratu pa je „Telekom“, gde je zaposlena, preuzeo njen dug i otplatio 78.000 evra Jorgovankinog duga. To je bilo pre više godina.

Miroslavu Bogičeviću, vlasniku „Farmakoma“, namestila je kredit od 25.000.000 evra kod ATP banke. U toj ATP banci i Razvojnoj banci Vojvodine imala je još nekoliko afera. O tome će vam govoriti Milorad Mirčić pošto je on tu bolje verziran nego ja.

Jorgovanka Tabaković bila je magistar, ja sam joj čitao magistarski rad, bio je kvalitetan, objavio sam ga u časopisu „Srpska slobodarska misao“. Ali to je vreme kada je ona normalno radila svoje poslove i kada se trudila da bude pravi magistar.

Jorgovanka Tabaković doktorirala je 2011. godine na Fakultetu za uslužni biznis Univerziteta „Edukons“ iz Sremske Kamenice. Zna li po čemu je poznat taj univerzitet? Zna li? Ružiću, znaš li ti? Pa tamo je Tomislav Nikolić stekao diplomu. Tamo, bre, Ružiću, kako ne znaš! Ali, dobro, saznaćeš, još si mlad.

Tamo su valjda dali diplomu i njenom ličnom prijatelju Tomislavu Nikoliću. Naravno, kada je Toma jao pao, Vučić je postao čio mio, ona se brzo transformisala; sada je, kao, odana Vučiću, dok ne prigusti Vučiću. A onda će nam upropastiti i monetarnu politiku i ekonomiju kad Vučić počne padati a neko iz inostranstva je angažuje za svoje poslove. Jer ona, kada se jednom nekome proda, prodavaće se uvek, samo je u pitanju cena.

Mentor joj je bio Milenko Dželetović, predsednik Ekonomskog saveta kod vas naprednjaka. Znaš ga ti, Marko Atlagiću. Umesto da ti budeš predsednik tamo nekog naučnog saveta i nešto, pa da ovo kontrolišeš, oni stave čoveka koji piše drugima doktorske disertacije. Ali kako? Lukavo. Nije on lud sada da gubi dane i noći da piše disertaciju. Analizom doktorske disertacije Jorgovanke Tabaković utvrđeno je da je preko 20% teksta plagirano. Bez citiranja je preuzela radove svog nekadašnjeg saradnika u Narodnoj banci Nikole Tasića (sećate se Nikole Tasića), ekonomiste Mehmeda Murića (znate li njega, vrlo stručan čovek, zna i da piše), profesorke

Lidije Barjaktarević (poznata u finansijskim krugovima kao stručnjak), Jasne Atanasijević i drugih naučnika.

Dalje, Apelacioni sud u Beogradu presudio je da banke nemaju pravo da klijentima naplaćuju obradu i praćenje kredita. Sekretar Udruženja banaka izjavio je da banke neće to da poštuju, da ih ne interesuju presude naših sudova i da će se obratiti sudu u Strazburu. Narodna banka nije reagovala, već je guvernerka rekla da oni ne mogu da komentarišu sudske presude.

Jedini guverner na balkanskim prostorima koji nije rešio problem kredita u švajcarskim francima je Jorgovanka Tabaković. Svi ostali su našli neka rešenja i relativno zadovoljili te jadne ljude koji su se zaleteli na propagandu državnih organa da se zadužuju u švajcarskim francima. Obećanje Vrhovnog kasacionog suda dato pre neki dan ljudima koji su uzeli kredite u švajcercima je skandal. Sudovi će navodno rešiti sve predmete do kraja oktobra. Zašto nisu dosad?

Uvlačenje Vrhovnog kasacionog suda na ovaj način u rešavanje problema je direktno mešanje u sudsku granu vlasti. Svi potezi pokazali su da Jorgovanka Tabaković radi u interesu bankara, a ne građana Srbije, koji koriste najskuplje kredite u Evropi. Vi znate, ko se zaduži od građana, može da se obesi posle. Koliko građana ostane bez krova nad glavom, sve ide na doboš, prodaje se za bagatelu, čuda se dešavaju!

Jorgovanka Tabaković je svojevremeno kritikovala guvernera Šoškića zbog neprimereno visoke plate, je l' se sećate toga. Obećala je da će smanjiti platu i svela je na celih 554.000 dinara! Izjavila je da je njena plata srazmerna funkciji koju obavlja, tvrdila da će deo plate usmeravati u humanitarne svrhe, ali se i požalila da toliko radi da nema vremena ni da troši pare. Nekako je uspela da kupi maramu od 40.000 dinara, na primer. Kada prošeta one skupocene tašne od pet-šest hiljada evra, to više niko i ne pominje, to je uobičajeno za nju i za Zoranu Mihajlović. Njena plata je, dakle, veća od plate predsednika Republike, predsednika Vlade, predsednika Vrhovnog kasacionog suda i predsednika Ustavnog suda zajedno.

Dalje, kakvo je stanje finansija u državi Srbiji? U bilansima banaka kojima rukovodi Jorgovanka Tabaković nalazi se na kraju 2017. godine 4,7 milijardi evra finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju, a banke nemaju kome da ih plasiraju jer je privreda nesposobna za dalje zaduživanje a građani su se opekli uzimanjem kredita. Na kraju 2013. godine to je iznosilo 2,4 milijarde evra, a na kraju 2014. godine nešto više od tri milijarde evra. Dakle, raste taj iznos novca koji nema gde da se plasira, a to je smrt za bankarski sistem.

O kolikim sredstvima se radi najbolje pokazuje podatak da je ukupan akcijski kapital 29 banaka na kraju 2017. godine, dakle svih banaka u kojima su stranci vlasnici, više od 88%, 3,4 milijarde evra, a ukupan kapital sa

rezervama i neraspoređenom dobiti 5,6 milijardi evra. Prema tome, 83% ukupnog sopstvenog kapitala svih banaka je zamrznuto u sredstvima koja nemaju kome da se plasiraju. Više od tri, skoro četiri milijarde evra sredstava banaka nalazi se u obaveznom depozitu kod NBS. Da li je to uspešno bankarsko poslovanje u zemlji? Da li to podstiče našu privredu? Ne, nešto guši našu privredu. A ko je to? U ovom slučaju, pre svega guverner. Naravno, i ministar finansija Vujović nikako nije nevin u tome.

Oko pet milijardi evra banke su plasirale u blagajničke zapise Republike Srbije, a među njima i Komercijalna banka i Poštanska štedionica iako je njihov osnivač ta ista republika. Znači, to ne mogu da rade ... Je l' mi vreme pri kraju?

(Predsedavajući: Zahvaljujem.)

Rekao sam sve što mislim o njenom moralnom liku. Ako mi date još dvadeset minuta, tu bih vam celi elaborat o njenoj nestručnosti i užasnom stanju koje je proizvela ovde naveo. A kada to jednog dana eksplodira, biće gadno.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Pravo na repliku, najpre ovlašćeni predstavnik Srpske napredne stranke narodni poslanik Aleksandra Tomić.

Izvolite.

ALEKSANDRA TOMIĆ: Replika, predsedavajući.

Uvaženi ministri, kolege poslanici, imali smo prilike da čujemo izlaganje napuštenog muža koji jednostavno ne može da se pomiri sa nekim da je žena otišla. E to je tako izgledalo.

Kada koristite uvrede lične prirode, izmišljate priču o milionima, o stanovima, o tome kako je žena radila i bila član Upravnog odbora „Telekoma“, a bila je u stvari član Upravnog odbora „Pošte Srbije“, onda to tako izgleda kao što je gospodin Šešelj imao prilike da dvadeset minuta priča o guverneru Narodne banke. Potpuno je jasno zašto vam je žao što nije u vašim redovima, ali vam to ne daje za pravo da vređate njeno dostojanstvo i dostojanstvo Narodne skupštine.

Da sam ja na njenom mestu, zaista bih potegla tužbu za uvredu časti. Hvala.

(Vojislav Šešelj: Replika.)

PRESEDAVAJUĆI: Samo trenutak, gospodine Šešelj, pre vas se javio gospodin Bečić s obzirom na to da je pomenut tokom vašeg izlaganja. Samo trenutak, omogućiću i vama repliku.

Izvolite, gospodine Bečiću.

IGOR BEČIĆ: Poštovani predsedavajući, ja sam već ranije rekao da neću reagovati na mržnju koja dolazi iz ove poslaničke grupe, ali bih rekao da je prethodni govornik imao kapacitet da proverava informacije koje dobija od

saradnika punih mržnje prema pojedincima iz Srpske napredne stranke. Ja bih ga zamolio da to ubuduće čini, jer ovako izgleda veoma loše da se pominju ljudi koji ne mogu da se brane, koji nisu prisutni, da u svom stilu izriče stvari koje su lako proverljive, kao u ovom slučaju, da ja nikad nisam imao bilo kakav udes u Mađarskoj. To su stvari koje se lako provere.

Na kraju bih samo zamolio još jednom da se ne oslanja na saradnike koji su puni mržnje, nego da proverava informacije koje od njih dobija, jer ovaj stil, na ovakav način, vređa porodice, vređa ljude. Mislim da je to ipak loše i ne priliči prethodnom govorniku jer ga takvog ne pamtimo. Zahvaljujem se.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Bečiću.

Replika, narodni poslanik Vojislav Šešelj.

(Vojislav Šešelj: Dve replike imam.)

PRESEDAVAJUĆI: Ne, jednu imate. Imate dva minuta, nemojte gubiti vreme.

Izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Znače šta, gospođo, ne odgovoriste vi ovde kako se Jorgovanka Tabaković zaposlila 1999. godine kada je bila i ministar i narodni poslanik, i ko je raspisao taj konkurs, i kako ja to prvi dan-danas saznajem. Ne odgovoriste kako je ona prenela u inostranstvo pola miliona evra, kako je kupila stan u Rimu za ćerku i zeta. Dajte, govorimo o konkretnim činjenicama. Šta znači – nije ona tu? Šta je mene briga što ona nije tu?

Još jednu stvar da vam kažem: kako je to nemoralna ličnost, govori i podatak da je ukrala poslanički mandat Srpske radikalne stranke. Kada joj je to neko zamerio ovde prošli put u raspravi, kaže – ona je zaslužila taj mandat. Ona misli da je zaslužila. Pa, ko to deli mandate po zasluži pa se zna ko je zaslužio? Ko je to delio? Svi su takvi koji krađu mandate: i ovaj vaš Šormaz koji je Koštunici ukrao, i ona Marinika Tepić, Sanda Rašković Ivić i Dijana Vukomanović, ima ih još. Kako se zvao onaj ovde što sedi ispod Boška?

E, hajde da pogledamo taj doktorat. Je l' to plagijat ili nije? Ja sam joj pohvalio magistarski rad, kvalitetno urađen. Nije ona glupa, nije ona nestručna, problem je što je ona pokvarena.

Što se tiče Bečića, svi znamo kako je on stekao diplomu, svi znamo u kakvom je kriminalu bio. Ja sam se trudio da sprečim njegov izbor, tada sam kao najstariji poslanik predsedavao...

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Šešelj.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Odgovaram sad Bečiću, imam dva minuta.

PRESEDAVAJUĆI: Ne možete. Jedna replika, znate jako dobro.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Jedna na njih dvoje?

PRESEDAVAJUĆI: Jedna na njih dvoje, nažalost.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Pa, njih dvoje otprilike vrede za jednoga, pa dobro je.

PRESEDAVAJUĆI: Takav je Poslovnik, menjaćemo ga. Hvala.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Samo me čudi što danas biramo zamenika guvernera, mogli smo staviti na dnevni red da izaberemo i podguvernera.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Šešelj.

Pre nego što nastavimo sa radom, poštovani narodni poslanici, saglasno članu 27. i članu 87. st. 2. i 3. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da će Narodna skupština danas raditi i posle 18 časova zbog potrebe da Narodna skupština što pre donese akte iz dnevnog reda ove sednice.

Reč ima narodni poslanik Balint Pastor.

Izvolite.

BALINT PASTOR: Gospodine predsedavajući, gospodine ministre, dame i gospodo narodni poslanici, narodni poslanici Saveza vojvođanskih Mađara će podržati ovaj set predloga zakona iz nadležnosti Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu, a u danu za glasanje ćemo glasati i za izbor gospođe Jorgovanke Tabaković na funkciju guvernera NBS.

Kada smo kod predloga zakona iz nadležnosti Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu, za sve elemente ovog dela dnevnog reda bih želeo da kažem da je jako dobro što su ovi tekstovi napisani na način da su sve zainteresovane strane mogle da imaju učešće u formulisanju najboljih rešenja.

Ovaj proces, naravno, nije počeo pre nekoliko nedelja, nego postoji i preparlamentarna faza izrade predloga zakona, pre toga nacрта zakona. Neki od ovih predloga zakona su bili na javnoj raspravi još pre godinu dana, tako da su zaista svi imali priliku da se o njima izjasne i daju svoje predloge. To je svakako dobro jer živimo u vremenu kada je transparentnost u modi i kada kažete da je nešto urađeno transparentno onda to već unapred ima neku pozitivnu konotaciju bez obzira na sadržinsku vrednost. Ali ovi predlozi zakona imaju i sadržinsku vrednost, znači nije transparentnost jedina vrednost u vezi s ovim predlozima zakona.

Što se tiče Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi i Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o državnoj upravi, ti predlozi zakona uvode neke nove forme, neki kažu – neposredne demokratije, ja bih rekao poluneposredne demokratije. Neki novi vidovi javnih rasprava će biti uvedeni nakon usvajanja ovih predloga zakona u Narodnoj skupštini. To je svakako dobro zbog toga što će građani i na republičkom nivou i na nivou jedinica lokalne samouprave u većoj meri moći da utiču na sadržinu budućih predloga zakona, odnosno zakona o kojima će Narodna skupština Republike Srbije glasati.

Kada govorimo o Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi, svakako treba istaći da će na bolji način biti regulisane mesne zajednice. Mesne zajednice su bile kategorija u našem pravnom sistemu „ni na nebu, ni na zemlji“, godinama nije bilo jasno šta je njihova nadležnost, šta je svrha njihovog postojanja. Bez obzira na to što građani u mnogim opštinama imaju poverenje u čelnike saveta mesnih zajednica i obraćaju se tim ljudima, tim organima, mesne zajednice nisu imale nadležnosti da delaju, da bilo šta učine ili da nešto ozbiljnije učine u rešavanju problema građana koji se njima obraćaju. Zbog toga je dobro što je Ministarstvo, odnosno Vlada uvidela ove propuste u našem pravnom sistemu i što će sada mesne zajednice imati regulisan status, što će se tačno znati koji je odnos između jedinice lokalne samouprave i mesne zajednice, što će se znati koje su nadležnosti mesnih zajednica, koji je njihov manevarski prostor i u budućnosti će se građani, nadam se, sa većim uspehom obraćati mesnim zajednicama.

Kažem još jedanput, dosad nije bio propust čelnika tih mesnih zajednica, nego se radilo o tome da njihov status nije bio na pravi način regulisan propisima Republike Srbije. Još jedna srećna okolnost jeste to što je ova tačka deo koalicionog sporazuma između Srpske napredne stranke i Saveza vojvođanskih Mađara i na ovaj način možemo da kažemo da je realizovana još jedna tačka iz našeg koalicionog sporazuma u vezi s boljim regulisanjem pravnog položaja mesnih zajednica.

Kada govorimo o setu zakona iz sfere individualnih i kolektivnih manjinskih prava, prava pripadnika nacionalnih manjina, onda treba da spomenemo Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama i Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisama. Svi ovi predlozi zakona znače boljitak za položaj pripadnika nacionalnih manjina u Srbiji. Neki predlozi zakona od ova četiri sadrže u sebi nova rešenja, proširuju se određena prava, a u nekim predlozima zakona se samo preciziraju neke odredbe koje su i dosad bile deo našeg pravnog sistema.

Zašto to sada kažem? To kažem zbog toga što se u javnosti pokazalo interesovanje za određena rešenja koja ne znače novinu u našem pravnom sistemu. Na primer, narodni poslanici koji su pripadnici nacionalnih manjina čiji udeo čini najmanje 2% stanovništva Republike Srbije će u budućnosti moći da govore u ovom cenjenom domu na svom maternjem jeziku. To je svakako dobro. Svako će da odluči da li će da koristi to pravo ili neće. Ja sam u više navrata rekao da je moje lično mišljenje da se u ovom domu treba obraćati na srpskom jeziku zbog toga da bi svi razumeli i zbog toga da bih imao šanse da ubedim npr. gospodina Ružića da nam prihvati amandmane, i to

će svakako biti tako sve dok gospodin Ružić ne bude naučio mađarski jezik. Zbog toga ću se ja i u budućnosti obraćati na srpskom jeziku ovom cenjenom domu.

Ono što želim da kažem, ovo rešenje nije novina. Ja sam još u maju 2007. godine, doduše u drugoj zgradi, ali u istoj ovoj cenjenoj instituciji, tražio i imao pravo da se obraćam na mađarskom jeziku, na svom maternjem jeziku. Znači, ovo rešenje ne predstavlja novinu, ali je svakako dobro što je precizirano i što je jasno da se ovo sada odnosi na republičke organe, a ne na savezne organe, koji ne postoje u našoj državi već godinama.

Ima jako puno pozitivnih rešenja, novih rešenja koja nisu postojala do sada. Želeo bih da istaknem dva takva rešenja iz Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina. Prvo je rešenje da se neće smatrati diskriminacijom mere koje će državni organi preduzimati zbog postizanja određenih, za nas bitnih, ciljeva. Jedan od tih ciljeva jeste povećanje srazmere ili poboljšanje što se tiče srazmere zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u državnim organima. Tu se, naravno, ne radi o nekakvim rukovodećim mestima, nego se radi o tome da, po našem Ustavu, treba da se vodi računa o odgovarajućoj zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina na svim nivoima teritorijalne organizacije u državnoj upravi i generalno u javnom sektoru. Određeni posebni zakoni već sadrže takve mere i takva rešenja jer su u više navrata prihvaćeni amandmani Saveza vojvođanskih Mađara prethodnih godina, od 2015. godine pa naovamo.

Mi na ovaj predlog zakona gledamo kao na okvirni zakon. Doduše, naš pravni sistem, nažalost, ne poznaje kategoriju ustavnih ili okvirnih zakona, ali svakako je i ovaj predlog zakona okvirnog karaktera i svakako je dobro što će se i ovim zakonom to pitanje regulisati.

Drugo bitno pitanje koje znači novinu jeste da će se u budućnosti u matičnu knjigu rođenih upisivati podatak o nacionalnoj pripadnosti državljanina, građanina Republike Srbije. To je preduslov da bismo znali da li je srazmera zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u državnoj upravi odgovarajuća, da upotrebim termin iz Ustava Republike Srbije. U budućnosti Srbija neće moći, odnosno organi Srbije neće moći da kažu – mi ne znamo ko se kako izjašnjava, to je ustavno pravo svakog građanina. Štaviše, svaki građanin može da menja svoju nacionalnu pripadnost na sasvim legalan način, godišnje i u više navrata, ali od sada će taj podatak, naravno na dobrovoljnoj osnovi, biti deo matične knjige rođenih. A to je preduslov za uživanje mnogih drugih prava.

Da napravim jednu malu digresiju. Siguran sam da kada opet budemo menjali Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, nadam se ne uskoro, ali za nekoliko godina, iz nekog sada još nepoznatog razloga, onda

ćemo moći da inkorporiramo u taj tekst budućeg zakona da će državni organi Republike Srbije moći da šalju obaveštenje pripadnicima nacionalnih manjina da imaju pravo da se upišu u poseban birački spisak. Upis u poseban birački spisak treba da funkcioniše na dobrovoljnoj osnovi, to tako i funkcioniše, tako treba i da ostane, ali će u budućnosti organi države možda moći da šalju obaveštenja ljudima koji se u skladu s ovim novim mogućnostima izjašnjavaju kao pripadnici određene nacionalne manjine da imaju pravo da se upišu u poseban birački spisak te nacionalne manjine. Znači, to su neki budući koraci i nećemo se sada time baviti, ali naglašavam samo kao primer zašto je bitno i koji benefiti mogu da proizilaze iz toga što će se upisivati na dobrovoljnoj osnovi i podatak o nacionalnoj pripadnosti u matične knjige rođenih.

Ista ova rešenja predviđena su, i na još detaljniji način uređena, i Predlogom zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama.

Novina je, i svakako znači korak unapred u uživanju prava pripadnika nacionalnih manjina, to što će u budućnosti ne samo na teritoriji celokupne jedinice lokalne samouprave nego i u naseljenim mestima, znači na području određenih mesnih zajednica, moći da se uvede, ja bih rekao, u službenu upotrebu jezik nacionalne manjine ukoliko pripadnici te nacionalne manjine čine najmanje 15% stanovništva tog naseljenog mesta, te mesne zajednice. To je svakako korak napred u poštovanju prava pripadnika nacionalnih manjina.

Doduše, ne spada u red predloga zakona iz sfere prava i sloboda nacionalnih manjina, ali bih ipak spomenuo Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o državnim agencijama, jer će, nadam se, nakon prihvatanja našeg amandmana i u odnosu na državne agencije biti uvedena mogućnost odnosno obaveza koja je već predviđena Zakonom o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave, s jedne, i u Zakonu o zaposlenima u javnim službama, s druge strane. Suština predloženog rešenja jeste da se da prednost, u slučaju postojanja jednakih kvalifikacija, pripadniku nacionalne manjine prilikom zapošljavanja, u ovom slučaju, u državnoj agenciji.

Sve je to u vezi sa već iznetim argumentima o potrebi poboljšanja srazmere zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u državnoj upravi, ali i šire, u javnoj sferi. Još jednom naglašavam, ne radi se o nekim rukovodećim mestima, nego se radi o „običnim“ radnim mestima, da bi građani mogli komunicirati na svom maternjem jeziku sa predstavnicima određenih državnih organa.

Za kraj sam ostavio Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, Predlog zakona o izmenama i dopunama ovog zakona, koji je za nas izuzetno bitan. U prethodnih godinu dana, pa i više, ovaj tekst je postojao, egzistirao u više varijanti. Mnoge prethodne varijante ovog predloga zakona nisu bile prihvatljive za Savez vojvođanskih Mađara i mi smo to

blagovremeno signalizirali ministru i njegovim saradnicima. Vrlo je dobro što smo uspjeli da nađemo rešenja koja su, s jedne strane, nama prihvatljiva; s druge strane, u skladu s Odlukom Ustavnog suda iz 2014. godine i, s treće strane, održiva i primenljiva u slučaju svih nacionalnih manjina koje imaju formirane nacionalne savete u Republici Srbiji, tu ima jako puno različitih situacija koje proističu iz određenih objektivnih ali i subjektivnih razloga.

Dobro je, na primer, što smo uspjeli da se dogovorimo da se ipak ne smatra da član političke stranke ne može da bude član nacionalnog saveta, jer bi to bilo u suprotnosti s pravom građana, pa i pripadnika nacionalnih manjina, da učestvuju u javnom životu. Možemo mi da raspravljamo o tome šta je nacionalni savet mada će sada postojati definicija u zakonu, što je isto dobro jer dosad nismo imali definiciju nacionalnog saveta u našem pravnom sistemu. I vrlo je dobro što je sužen krug funkcija na kojima neće moći da budu građani pripadnici nacionalnih manjina koji imaju određene stranačke funkcije.

Mada moram da kažem, u zagradi, što se tiče mađarske nacionalne manjine, da ni 2010. godine ni 2014. godine mi na rukovodećim položajima u Nacionalnom savetu mađarske nacionalne manjine nismo imali stranački obojene ljude, nismo imali stranačke funkcionere.

Jako je pozitivno i to što će se u tekst Zakona vratiti određene nadležnosti koje su dovedene u pitanje Odlukom Ustavnog suda. U obrazloženju te odluke rečeno je da se neke nadležnosti, ovlašćenja mogu vratiti u tekst Zakona nakon određenih preformulacija. To je učinjeno i zbog toga će sve nadležnosti ili, kako bi to sad trebalo da kažemo, ovlašćenja biti očuvana, a neka su, kažem, i vraćena.

Jako je dobro, da se vratim na početak svog obraćanja, to što su i nacionalni saveti mogli da učestvuju u čitavom ovom procesu, što je i predsednica Vlade Republike Srbije uzela učešće u javnim konsultacijama povodom ovih predloga zakona jer je time pokazala da daje na značaju ovim pitanjima.

Da rezimiram, mi ćemo podržati sve ove predloge zakona. Imamo određene amandmane, kao što znate, ja se nadam, odnosno siguran sam da će oni biti usvojeni. Dobro je što smo došli na kraj ovog procesa koji je trajao dosta dugo.

Još jednom da ponovim, narodni poslanici Saveza vojvođanskih Mađara će glasati i za izbor Jorgovanke Tabaković za funkciju guvernera Narodne banke Srbije. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko od predsednika odnosno predstavnika poslaničkih grupa želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Boško Obradović.

Izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Poštovani gospodine ministre, uvaženi saradnici gospodina ministra, moram priznati veoma iskreno i otvoreno da sam iznenađen – i to pozitivno, gospodine ministre – određenim rešenjima i mogu zaista da pohvalim određene stvari koje su predviđene ovim zakonima. Naravno, ima tu štošta i za kritiku, tako da bih ovo svoje izlaganje podelio u tri dela: da prvo istaknem ono što je dobro u zakonskim predlozima, onda da naglasim ono što je loše u zakonskim predlozima i, na kraju, da posebno predočim građanima šta je neverovatno u zakonskim predlozima.

Što se tiče dobrih stvari, počecemo od Zakona o lokalnoj samoupravi, vi ste to i sami istakli u vašem dopisu – veoma je dobro da imamo bolju primenu instituta neposredne demokratije, veće uključivanje javnosti, veće uključivanje građana u postupak pripreme investicionog dela budžeta lokalne samouprave, gde će građani imati mogućnost da kažu šta da se gradi, uključivanje najšire javnosti u sam postupak pripreme zakona, strateških i drugih dokumenata javnih politika. Dakle, podsticanje građana na pokretanje inicijative od značaja za njihovu sredinu, smanjenje broja lokalnih funkcionera prema veličini opštine ili grada i, malo bolje, a videćemo da tu ima i određenih manjkavosti, uređivanje položaja mesnih zajednica i odnosa sa opštinom i gradom. Sve su to dobre strane Zakona o lokalnoj samoupravi, odnosno izmena i dopuna ovoga zakona.

Takođe, postoje dobre strane u Zakonu o matičnim knjigama. Vi ste ih ovde naveli i ja se s vama slažem. Dakle, maksimalna sigurnost, tačnost i pouzdanost sistema vođenja matičnih knjiga. Posebno važno – ovo posebno pohvaljujem, gospodine ministre – građani će, ma gde se nalazili u Srbiji ili van nje, moći da dobiju izvode iz matičnih knjiga, što znači da će matične knjige diplomatsko-konzularnih predstavništva biti sastavni deo registra matičnih knjiga, što je jedna velika, važna stvar.

Podržavamo i donošenje politika u skladu s potrebama manjina, to je dobra i prava stvar, ali bih posebno istakao dve vaše konstatacije s kojima se apsolutno slažem. Prva je da bi mnoge evropske zemlje trebalo da nam pozavide na manjinskim politikama. Ja se slažem da je status nacionalnih manjina u Srbiji izuzetan i mnogo bolji nego u zemljama u okruženju, pa i brojnim evropskim zemljama. Takođe bih se saglasio s vašom konstatacijom da predlogom izmena i dopuna Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina treba jasnije definisanje ovlašćenja nacionalnih saveta nacionalnih manjina, smanjenje prekomerne politizacije i transparentniji rad nacionalnih saveta. Znači, apsolutno potpisujem i podržavam ovo što ste ovde rekli.

Takođe želim da podržim inicijative kolega iz vladajuće većine koje su predale predlog za novu, da tako kažem, za jednu dopunu teritorijalne

organizacije Srbije, gde bi se Bor i Prokuplje, dosadašnje opštine, proglasile gradovima. To apsolutno ima podršku Srpskog pokreta Dveri.

Tu se, gospodine ministre, kako da kažem, završava sve što se može reći ovako pohvalno, a nije malo, bili smo široke ruke danas. I, da predemo odmah na ono što je krajnje zanimljivo i krajnje loše u ovim predloženim zakonima.

Počecemo od nama omiljene teme. U zakonu o izmenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi uvodite dodatni stav u članu 3. i kažete ovako: „Jedinica lokalne samouprave, u okviru svojih nadležnosti preko svojih organa, prati proces evropskih integracija Republike Srbije i razvija za to potrebne administrativne kapacitete...“. Lokalna samouprava da se bavi usklađivanjem sa Evropskom unijom... Pa hoće li i mesne zajednice, gospodine ministre, u sledećim izmenama i dopunama da se usklađuju sa Evropskom unijom? Hoće li i skupštine stanara da se usklade sa EU? Hoće li EU da uđe u naše stanove i kuće da nam usklađuje naš porodični, kućni budžet? Mislim, gde je granica mešanja EU u život građana Srbije? Da li mi treba da uredimo svaki segment našeg društva onako kako nam komanduje neko iz Brisela? Molim vas, gospodine ministre, to je za nas apsolutno neprihvatljivo.

Idemo dalje. Šta ste izbacili, ako sam ja dobro razumeo i primetio, iz ovih zakona? U nekadašnjem stavu 30) člana 4. ovog zakona pisalo je da je jedna od nadležnosti opštine da podstiče i pomaže razvoj zadrugarstva. Ako ste to izbacili, to vam je krupna zamerka i krupna greška.

U nekadašnjem stavu 15) starog zakona pisalo je da je jedna od nadležnosti opštine da osniva robne rezerve i utvrđuje njihov obim i strukturu, uz saglasnost nadležnog ministarstva, radi zadovoljenja potreba lokalnog stanovništva. Ako je i to izbačeno iz Predloga zakona, takođe ste pogrešili.

Idemo dalje. Pominjete na jednom mestu, u stavu 5, obezbeđivanje ostvarivanja posebnih potreba osoba sa invaliditetom, što apsolutno uvek i na svakom mestu podržavamo, i zaštitu prava osetljivih grupa, koje ste nekako ste izbegli da definišete. Da li su, recimo, i migranti osetljive grupe, da li nameravate da naselite prazna srpska sela migrantima itd.? Definišite da znamo šta su osetljive grupe, pa da znamo o čemu govorite. Nemojte nam podvaljivati osetljive grupe. To ne bi bilo lepo i korektno sa vaše strane.

Takođe, položaj načelnika opštinske uprave... Ja mislim da je pogrešna pozicija načelnika opštinske uprave, koji odgovara isključivo opštinskom veću koje ga bira. Trebalo bi da odgovara skupštini opštine, odnosno skupštini grada, jer zaista vodi jedan od najodgovornijih i najozbiljnijih poslova – načelnika opštinske, odnosno gradske uprave. Tu ste, po našem mišljenju, pogrešili.

Postoji jedna osetljiva stvar u Zakonu o lokalnoj samoupravi a to je dodeljivanje zvanja počasnog građanina. Verujte, imali smo mnogo negativnih iskustava sa dodeljivanjem statusa počasnog građanina Tomislavu Nikoliću i Aleksandru Vučiću širom Srbije iako to nigde i ničim nisu zaslužili. Čak je i SPC, tako da kažem, na neki način devalvirala ordenje koje dodeljuje dodeljujući ga raznim političarima koji nikakvih zasluga nemaju, izuzev ako im nije zasluga da na mestu ministra rade svoj posao i daju od državnih sredstava pomoć crkvama. Kada to budu davali iz privatnih sredstava, onda možda neki orden i treba da zasluže, a ovako samo rade svoj posao i ne treba nikakvo ordenje Srpske pravoslavne crkve da dobija nijedan političar na vlasti. To je stav Srpskog pokreta Dveri i sad kad smo u opoziciji i kad budemo na vlasti.

Ono što je takođe ovde krajnje problematično jeste sam naziv Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina. Zašto, gospodine ministre, o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina? Da li su ona ugrožena u Srbiji? Pa sami kažete da nisu, da možemo da se ponosimo statusom nacionalnih manjina u Srbiji. Izbrišite reči „zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina“. O pravima i slobodama nacionalnih manjina, bez zaštite. Ovako ispada da su oni ugroženi čim moramo da ih štitimo, a ničim u Srbiji nisu ugroženi. Od Nemanjića do danas mi smo multikulturalni, multinacionalni, multireligiozni ili koji god hoćete „multi“ iz EU, mi te uslove ispunjavamo. Nemojte da nam neko ko je potpuno drugačije radio prema svojim nacionalnim manjinama, počevši od SAD pa nadalje, drži bilo kakva predavanja o tome, jer mi mnogo bolje ispunjavamo standarde o nacionalnim manjinama nego oni koji nam drže predavanja sa Zapada.

Tu ima i nekih manjkavosti u ovim vašim predlozima što se tiče nacionalnih saveta nacionalnih manjina, pa bih nabrojao nekoliko. Po mom mišljenju, problematična je pozitivna diskriminacija pripadnika nacionalnih manjina u pogledu zapošljavanja. Šta to znači? Imate dva kandidata i zaposlite jednog samo zato što je pripadnik nacionalne manjine. Da nije to možda diskriminacija onoga drugoga? Dakle, vrlo osetljiva stvar. Vrlo osetljiva stvar.

Ispisivanje toponima na jezicima nacionalnih manjina, vrlo osetljiva stvar. Ovoliku, da tako kažem, širinu ispisivanja toponima na jezicima nacionalnih manjina nisam video nigde na svetu. Gospodine ministre, pretpostavljam da ste i vi negde putovali, evo, možete li, kao obrazloženje zašto ovo predlažete, da mi navedete gde ste to videli? Gde ste videli toliki broj toponima ispisan na jezicima nacionalnih manjina u drugim državama? Mnogo bi mi značilo da mi navedete te uporedne primere. Ja sam protiv toga, odmah da kažem, u ovoj državi treba ispisivati toponime samo na srpskom jeziku i nema razloga da bude drugačije.

Takođe, u ovom parlamentu treba da se govori samo na srpskom jeziku. Znači, apsolutno sam protiv obezbeđivanja mogućnosti da se manjinski narodni poslanik obrati na svom jeziku Narodnoj skupštini Republike Srbije. Nema razloga za to. To nisu čak ni tražili i ne traže pripadnici nacionalnih manjina koji su ovde naše kolege narodni poslanici. Dakle, kome mi izlazimo tu u susret i šta mi tu radimo? Pravimo Vavilon od Narodne skupštine Republike Srbije? A Vavilon je upravo propao kada su se pomešali jezici i kada se ljudi više nisu razumeli, samo da vas podsetim.

Dolazimo do stvari koja je posebno bolna i osetljiva, a tiče se Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisama. Nema rešenja koja su od izuzetnog značaja. Mi smo vam to predložili u deklaraciji Narodne skupštine o zaštiti srpskog jezika i zaštiti ćirilice. Nema, dakle, popisa svih srpskih književnih dela nastalih na srpskom jeziku koje treba zaštititi; nema mogućnosti da, što je za nas posebno važno, državne institucije Srbije rade na očuvanju i unapređenju srpskog jezika kod Srba u regionu i rasejanju, naročito kroz otvaranje novih dopunskih škola za učenje srpskog jezika u našim ambasadama i konzulatima u regionu i svetu, finansijsku i drugu podršku kulturno-umetničkim društvima i kulturno-prosvetnim zajednicama Srba u regionu i dijaspori, finansijsku i drugu podršku elektronskim i štampanim medijima Srba iz regiona i dijaspore koji su na srpskom jeziku i, naravno, kroz očuvanje bogate duhovne i kulturne baštine Srba rasejanih širom sveta koju treba vratiti u otadžbinu. Takođe, nema u Zakonu o službenoj upotrebi jezika i pisama zaštite ćirilice, nema kaznenih odredaba za nepoštovanje korišćenja ćirilice u javnoj upotrebi, nema obaveze da svi javni natpisi u Srbiji budu na ćirilici i nema obaveze da štampani i elektronski mediji takođe funkcionišu na ćirilici. Sve ste to, gospodine ministre, propustili da date u predlozima izmena i dopuna Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisama.

Ne bih se osvrtao na ono oko čega se sigurno nećemo složiti, a to su te mantre sa Zapada o rodnoj raznolikosti i rodnoj ravnopravnosti. To je takva nebuloza da ne bih gubio vreme na to. To da se jedno jutro osećaš kao žena, a popodne kao muškarac, uveče opet kao žena i da država to treba tri puta dnevno da ti upiše u evidenciju da bi ispunila tvoje hirove prosto, ili da ti plati promenu pola, što inače finansiramo iz budžeta, to je, gospodine ministre, besmisao.

Ono što posebno želim da istaknem jeste da niste suštinski dali nikakvo rešenje za platne razrede. To ste iznova izbegli kao Vlada.

Podsetio bih vas na još jednu veoma važnu stvar, a to je ovaj skandal da će od 1. oktobra, po nalogu Zaštitnika građana, u našim pasošima biti izbrisan pridev „srpski“ i da državljanstvo više neće biti srpsko, nego državljanstvo Republike Srbije.

Imate ocenu najkompetentnije naučne institucije ove države, Odbora za standardizaciju srpskog jezika, koji čine vrhunski stručnjaci iz SANU, Matice srpske, svih katedri za filologiju u ovoj državi, koji se protive tom skandaloznom brisanju nacionalne, odnosno državne odrednice u ovom slučaju.

Srpsko državljanstvo znači državljanstvo Republike Srbije, kao što je to slučaj svuda na svetu. Ne znam dokle ćemo da se stidimo te reči „srpsko“ i dokle će nam je neko brisati iz naziva, primera radi, „Telekoma Srbija“, Radio-televizije Srbije, „Puteva Srbije“ ili „Železnica Srbije“ ili srpskog državljanstva. Sve to treba da bude srpsko, kao što je svuda na svetu, kao što je Dojče bank, kao što je Dojče Telekom itd.

Sada dolazimo do onoga što je najzanimljivije jer je neverovatno, a to je predlog zakona koji se tiče javnih agencija. To je, inače, skandal nad skandalima u ovoj državi: mi ne znamo koliko ima – evo vi me, molim vas, obavestite, gospodine ministre – javnih agencija u Srbiji.

Sećam se obećanja SNS-a, kada su se borili za vlast 2012. godine, da će ukinuti sve nepotrebne državne agencije. Ne da nisu ukinuli, nego su osnivali nove u međuvremenu. Ima ih verovatno preko 150. Priča se o nekim neverovatnim ciframa, da na državne agencije odlazi više stotina miliona evra. Pa, ako biste mogli da mi date taj podatak, koliko miliona? Možda milijarda evra odlazi na rad ovih paradržavnih agencija, koje pritom nikom ne podnose izveštaj o svom radu, niti mi ovde u Narodnoj skupštini Republike Srbije znamo šta oni tamo rade. Oni su država u državi.

Vidite šta vi predlažete, ovo je genijalno, i kažete čak u razlozima za donošenje ovog zakona: „Zakon o radu, a ni postojeći Zakon o javnim agencijama, ne obavezuje na sprovođenje javnog konkursnog postupka prilikom prijema zaposlenih u radni odnos. Predloženim izmenama ovog zakona uvodi se obavezna provera stručnih osposobljenosti, znanja i veština kandidata u izbornom postupku, čime se u sistem zapošljavanja u javnim agencijama uvodi princip zasluga“.

Ako vi, gospodine ministre, očekujete da vam ja sada čestitam zato što ste se setili, posle 28 godina vlasti SPS-a u ovoj državi i šest godina vaše zajedničke vlasti sa SNS-om, da i u javnim agencijama treba da postoji konkurs za zapošljavanje i stručna osposobljenost za zapošljavanje, onda te čestitke nećete dobiti, jer je neverovatno da je dosad postojao paralelni državni sistem u kome se zapošljavalo kako god ko hoće i koji je zapravo bio prostor za partijsko zapošljavanje stranačkih kadrova. To je, verujte, skandal. Vaša rešenja su ovde na mestu, ali, izvinite, gde je vaša odgovornost, odgovornost SPS-a, SNS-a i svih vas koji ste do sada bili na vlasti, da vi tek sada, posle toliko decenija, uvodite obavezni javni konkurs pri zapošljavanju i proveru

znanja kandidata, utvrđujete pravila za imenovanje članova upravnog odbora i direktora i dalji njihov rad, uvodite bolju kontrolu i raspored prihoda?

Verovali ili ne, poštovane kolege narodni poslanici, uvodi se bolja kontrola i raspored prihoda. Ljudi su radili šta su hteli sa državnim parama, raspoređivali kako su hteli, na sopstvene plate. Neko posle šest godina vlasti uvodi kontrolu nad tim prihodima. Bolja kontrola, kaže, i pravila u cilju sprečavanja sukoba interesa itd. Ja sam zaista šokiran time da je vama trebalo šest godina vlasti da shvatite da toliko obiman deo državne uprave, za koji ste inače obećali da ćete ga ukinuti, zapravo funkcioniše kao paralelni sistem, gde nema konkursa za zapošljavanje, gde nema kontrole prihoda i rashoda, gde ljudi rade šta hoće, zapošljavaju se kako hoće, a niko ne zna šta rade i nikome ne podnose izveštaj o radu. To je, verujte, zaista neverovatnan skandal.

U tom smislu dužan sam da na kraju spomenem i izbor Jorgovanke Tabaković za guvernera NBS, u drugom mandatu, što smatram skandalom. Od Vojislava Šešelja čuli smo deo njene impozantne biografije; on, siguran sam, najbolje zna koga je i kako predlagao za ministre i šta je taj moralno i nemoralno uradio. Ali nismo čuli onaj drugi deo, koji je zapravo ključan – kako Jorgovanka Tabaković šest godina kao guverner NBS štiti bankarski lobi u ovoj državi i štiti banke, koje pljačkaju građane Srbije na preko pet stotina provizija koje su na različite načine uvedene i kroz sve druge valutne klauzule, poreske utaje i sve drugo što banke ovde rade, a da ih ne kontroliše onaj ko je za to zadužen a to je Narodna banka Srbije.

Skandal je predlog predsednika Srbije Aleksandra Vučića da predloži Jorgovanku Tabaković za novi mandat na čelu NBS, čime je zapravo pljunuo u lice svim građanima Srbije opljačkanim od banaka, koje je štitila upravo Jorgovanka Tabaković svojim nesavesnim radom i nečinjenjem.

Na kraju bih postavio jedno pitanje i uvaženom, ovde prisutnom gospodinu Ivanu Jovičiću, izbornom članu Visokog saveta sudstva iz reda sudija – da li bi mogao da me informiše upravo o tim VIP kreditima koje sudije imaju? Da li vi možda imate, interesuje me, kredit kod banaka? Da li vaše kolege sudije dobijaju VIP kredite od banaka, kredite koje ne može da dobije nijedan drugi građanin Srbije, isključivo sudije? I koliko sudija u Srbiji ima te specijalne kredite, koje im banke daju da bi ćutali i da ne bi rešavali probleme bankarskih klijenata koji su opljačkani od strane banaka?

Kako je moguće da predsednik Vrhovnog kasacionog suda sad može da oroči da će do 1. oktobra biti završeni svi sudski postupci opljačkanih bankarskih klijenata koji imaju kredite indeksirane u švajcarskim francima, a do sada to nije mogao? Ko je kriv što je godinama neko pljačkao te ljude, a vi iz sudova niste ih zaštitili? Da li ih možda, gospodine sudija, niste zaštitili zato što ste imali povoljne kredite koje su vam te iste pljačkaške banke dale?

To je vrhunska korupcija na najvišem državnom nivou, koju je ovde čak priznao i predsednik Srbije Aleksandar Vučić dižući ruke da on ne može da se suprotstavi toj bankarskoj i sudijskoj mafiji, koje jedna drugoj završavaju poslove. Ovi njima najpovoljnije kredite u državi, ovi njima sudske presude koje staju na stranu banaka u slučaju kada su građani opljačkani od strane tih istih banaka. Čast izuzecima, da se razumemo, i časnim sudijama, kojih i te kako ima.

Dakle, ono što je ovde za nas, i da zaključim time, gospodine ministre, ključna stvar – nemojte preterivati sa dodvoravanjem Evropskoj uniji; nemojte preterivati sa nekakvim izmišljanjem rodne ravnopravnosti i rodne raznolikosti, nemojte preterivati sa promenom pola; nemojte preterivati sa dodeljivanjem nekih specijalnih priča nacionalnim savetima i nacionalnim manjinama, koje apsolutno normalno funkcionišu i zaštićene su u okviru ove države. Nemojte se odricati srpskog u državljanstvu, u pasošu svakog državljanina Srbije, bez obzira na to što vas pritiska neko...

(Predsedavajući: Zahvaljujem.)

Dozvolite da završim rečenicu, gospodine predsedavajući.

Neko bi mogao sledeći put da kaže da je diskriminisan zato što u reči „Srbija“ ima reč „Srbi“, a on je pripadnik druge nacionalne zajednice pa je time diskriminisan, i Srbija treba da promeni naziv države. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

(Vladimir Orlić: Pravo na repliku.)

Kolega Orliću imate osnova za repliku, pominjanje stranke.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Neki čovek ovde opet postavlja zanimljiva pitanja, dotakao se gospođe Tabaković, kaže, nije mu jasno šta je radila u prethodnom mandatu.

To sve, kao i obično, dame i gospodo, piše; za one koje ne mrzi da čitaju, to sve lepo piše. U predlogu koji je dobila Narodna skupština između ostalog stoji sledeće, ja ću pročitati samo segment: dakle, među te rezultate koji preporučuju gospođu Tabaković spada doprinos postizanju i očuvanju makroekonomske stabilizacije zajedno sa Vladom Republike Srbije i drugim institucijama. Tokom prethodnih pet godina inflacija je očuvana na prosečnom nivou od oko 2% što je u rangju najstabilnijih evropskih država. Kamatne stope na kredite privrede i stanovništva snižene su na najniži nivo, što je povećalo njihov raspoloživi dohodak, podstaklo kreditnu aktivnost i doprinelo rastu investicione i ekonomske aktivnosti, dakle, onih aktivnosti iz kojih proizilazi sve drugo dobro u ovom društvu.

U prethodnih šest godina uspostavljena je i očuvana relativna stabilnost deviznog kursa, o kome ne treba trošiti reči, svi se dobro sećamo kako je glasilo taj kurs pre pet ili šest godina, kako glasi danas; poređenje ne bi trebalo

da je teško, ali za one kojima je teško da čitaju, verujem, i to je izvestan napor. Dalje, sve to u ambijentu značajnih turbulencija na međunarodnim tržištima, kojima smo mi svakako odoleli, uz odgovorno i efikasno korišćenje deviznih rezervi, čiji nivo tokom ove godine iznosi više od deset milijardi evra i tako dalje.

Što se tiče napomena u vezi s agencijama, to je opet pitanje nečije želje da se svojim poslom bavi. Jedan pogled na internet dovoljan je da se dobije odgovor koliko je tih agencija ukinuto u samo jednom potezu. Dakle, u samo jednom potezu, možda pre par godina. Pogledajte koliko takvih vesti ima, da se ne objašnjavamo dalje.

Zaštita termina „srpski“. Kada se neko naziva, kako beše, Srpske dveri ili Dveri srpske a koristi oznaku, ja sam pratio ovaj ekran ovde, samo Dveri, bez onog „srpski“, sam mora da odluči da li se nečega stidi ili se ne stidi.

Na samom kraju, gospodine predsedavajući, ona čudna napomena u vezi s pljuvanjem u lice, to se ovde čulo, taj čovek treba da zna, a mi smo mu već govorili, kada govori o gospođi Tabaković, kada govori o Aleksandru Vučiću ili drugim ljudima iz Srpske napredne stranke, on mora da drži glavu podignutu, mora da gleda nagore zato što govori o ljudima višim od sebe u svakom pogledu. Kad tom prilikom pljuje, neka zna – ko uvis pljuje, na obraz mu se vraća.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Orliću.

Samo trenutak. Pravo na repliku imaju i koleginica Radeta i kolega Neđo Jovanović. Kolega Neđo Jovanović će biti džentlmen pa će ustupiti, pretpostavljam, koleginici Radeti.

Pominjanje predsednika stranke. Izvolite, pravo na repliku.

VJERICA RADETA: Gospodin Obradović je u svom izlaganju napomenuo da je o moralnom liku Jorgovanke Tabaković govorio Vojislav Šešelj, ali je pokušao da bude ironičan pa je rekao da Šešelj najbolje zna koga je moralnog ili nemoralnog postavljao na određene funkcije.

Rekao je gospodin Šešelj ono što je trebalo da kaže i objasnio i moralni lik Jorgovanke Tabaković i uopšte o tome kakvi su bili srpski radikali kada su bili u vlasti i naglasio da niko nije imao nikakvih mrlja. I to je činjenica, jer da je bilo, od 2000. godine bismo verovatno visili na banderama, a kamoli završili u zatvorima.

Mi srpski radikali i Vojislav Šešelj, koji je naš predsednik, ponosimo se činjenicom da imamo svoju ideologiju, da imamo svoju stranku, da ideologiju ne menjamo od danas do sutra, bez obzira koliko nas to politički koštalo. Za razliku od Boška Obradovića, koji bi malo da bude nacionalista, pa bi malo da bude liberal, pa onda, kao u onoj komediji, gde god mu se učini zgodno, prilazi – „primi me, primi me“, tako ide od jednog do drugog. Tako je bilo u kampanji pred ove prethodne izbore, tako radi sve vreme. Ne znamo sad ko

mu je direktan nadležni, da li je Đilas, da li je Vuk Jeremić, da li je Boris Tadić, pošto malo-malo pa u istim poslovima nastupaju i na isti način se odnose prema državi Srbiji i prema svim vrednostima koje bi svaki patriota zaista morao da poštuje.

Valjda je u to ime njegova saradnica i poslanik blokirala patrijarha na putu ka Beogradu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, pominjanje stranke, narodni poslanik Neđo Jovanović.

NEĐO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Kada je prozivanje Socijalističke partije Srbije u pitanju, bez trunke morala, onda je neophodno da se reaguje, a nedostatak morala je evidentan. Evidentan je zbog toga što se na partokratiju poziva neko ko je ogrezao u partokratiji, čiji su najbliži srodnici bili ili ostali i dalje zaposleni u javnim institucijama, odnosno u ustanovama ili organima i telima lokalne samouprave gde onaj ko nas je prozvao živi. Ako je tako, a jeste tako i to niko ne može da dovde u sumnju, pa ni sam govornik, onda zaista nedostaje moral kada se neko obrati SPS-u sa takvim kritikama.

Ono što takođe treba da se zna, agencije o kojima sada govorimo nije osnovala Socijalistička partija Srbije, već politički roditelji stranke čiji je govornik nas prozvao. Njegovi politički oci su osnovali te agencije. Te agencije su dugo, dugo vremena bile balast celog sistema, cele finansijske konstrukcije na kojoj treba da počiva budžet Republike Srbije. Zbog toga SPS sa ponosom može da kaže da i ministar Ružić, kao sledbenik gospođe Brnabić, nastavlja konzistentno jednu politiku koja je za poštovanje, a to je politika osavremenjavanja državne uprave i lokalne samouprave i stavljanja na noge onoga što dugo godina unazad nije bilo stavljeno na noge.

Kada su u pitanju sudije, dovoljno je reći da ogroman broj sudija robuje švajcarskim francima, u smislu podizanja kredita i kreditnih linija, pa je zaista krajnje nemoralno prozivati sudije i pravosuđe na način kako to čini Boško Obradović služeći se ličnim političkim marketingom ili EPP-om. Zahvaljujem se.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Jovanoviću.

Reč ima ministar Branko Ružić.

Izvolite.

BRANKO RUŽIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Prosto, zbog javnosti i zbog građana Srbije naravno da je dobrodošlo da čujemo i konstruktivne i manje konstruktivne kritike. Ova prva tri i po minuta su bila zaista zadivljujuća, u jednom momentu sam se iznenadio i zabrinuo. Ali da se ne šalimo mnogo.

Što se tiče onoga što ste, gospodine Obradoviću, izneli, a tiče se kritika u vezi sa Predlogom zakona o izmenama i dopunama Zakona o lokalnoj

samoupravi, ono što sam i u uvodu govorio, dakle, promenili smo koncept i zato možda niste primetili, ali mi je drago da ste koristili ovu brošuricu koju je Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave obezbedilo za sve narodne poslanike. U svakom slučaju, zakonom tretiramo oblasti koje proističu iz Ustava i sektorskih zakona. Nakon usvajanja ovog zakona, što takođe piše, rok je godinu dana da se utvrdi jedinstvena evidencija poslova.

Kada govorite o robnim rezervama, postoji Zakon o robnim rezervama, i radi se o poverenom poslu. Verovatno ste upoznati da jedinice lokalne samouprave imaju izvorne i poverene poslove. Ta jedinstvena evidencija poslova – koja je, zbog javnosti je važno reći, urađena već skoro 80% – biće putokaz i za poverene i za izvorne poslove. Naravno, biće inkorporiran i svaki novi sektor, odredbe novih sektorskih zakona koje će uticati na definisanje ovih poslova, tako da se ništa tu neće niti narušiti niti izgubiti.

Što se tiče naziva zakona, gde ste prefiks „zaštita“ stavili u negativan kontekst, taj naziv zakona potiče još iz 2002. godine. Nismo smatrali da je potrebno da ga menjamo, niti smatramo da je potrebno da ga menjamo.

Što se tiče pozitivne diskriminacije u zapošljavanju, ona proističe iz ustavne odredbe; prednost svakako ima, u opravdanim okolnostima, onaj kandidat koji poseduje iste uslove, kako bi se postigla odgovarajuća zastupljenost. Tako da u tom smislu niko nije diskriminisan. Ovde se radi o pozitivnoj diskriminaciji.

Što se tiče odredaba gde praktično govorite o Zakonu o službenoj upotrebi jezika i pisama, radi se o dva člana gde vršimo usklađivanje sa Zakonom o zaštiti prava i sloboda, odnosno usklađivanje ta dva zakona. Ono što svakako jeste predmet Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisama jeste i regulisanje upotrebe srpskog jezika i pisma, i tu ste u pravu, to uopšte nije sporno. Radi se jedna sveobuhvatna analiza, nadležni organ će pripremiti te izmene. Ovde smo tretirali samo upodobljavanje, usklađivanje dva zakona iz seta manjinskih zakona. To je nešto što vi možete da iskoristite da biste politički postigli neki poen shodno vašem političkom programu, ali ja zbog javnosti želim prosto da ukažem na činjenice.

Tu, naravno, asistira i ekspertska misija Saveta Evrope i to će svakako biti završeno. I ono što je segmentirano, što se radi, što će biti segmentirano, obuhvaćeno, vodiće se računa i o službenoj upotrebi jezika i pisma npr. u nekim upravnim postupcima, pravosuđu, nekim drugim poslovima državnih organa.

To je to, mislim da sam u principu odgovorio na kritike. Svakako, one jesu dobrodošle jer nam daju priliku da pojasnimo ono što jeste intencija zakona. A vama se zahvaljujem i na prvom delu vašeg obraćanja i na ovom drugom. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Poštovani narodni poslanici, u skladu sa članom 87. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine, sada određujem pauzu.

Sa radom nastavljamo u 15.00 časova.

(Posle pauze – 15.00)

PREDSEDNIK: Poštovani poslanici, nastavljamo sa radom.

Reč ima narodni poslanik Enis Imamović.

ENIS IMAMOVIĆ: Hvala, uvažena predsednice.

Ministri i članovi Vlade, ja želim da se na ovaj set zakona o nacionalnim manjinama osvrnem kao predstavnik Bošnjaka u ovom parlamentu, i to najpre na Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i Predlog zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

Ukoliko želimo ozbiljno razmatrati ovaj set zakona koji se tiču nacionalnih manjina, najpre moramo početi od analize rada radne grupe za izradu ovih predloga odnosno nacрта zakona. Iz toga kako je tekao taj proces najbolje se može videti namera predlagača da ovim zakonima nametne neka svoja rešenja.

Radne grupe za izradu ova dva zakona brojale su po 26 članova, uglavnom istog sastava. Koordinacija nacionalnih saveta nacionalnih manjina je imala pravo da u rad tih radnih grupa delegira po pet svojih predstavnika; to su bili predstavnici bošnjačkog, mađarskog, rumunskog, slovačkog i bunjevačkog nacionalnog veća. Prema broju u kome su manjine bile zastupljene u ovim radnim grupama može se videti neravnotežan položaj predstavnika nacionalnih manjina. Dakle, od ukupno 26 članova u svakoj od ovih grupa, nacionalne manjine su imale po pet svojih predstavnika. Na taj način nisu predstavljale nikakav faktor, niti su imale bilo kakav uticaj na njihov rad, niti je učešće predstavnika nacionalnih manjina dalo očekivani rezultat, jer u takvom odnosu u radnoj grupi je praktično bilo nemoguće doći do rešenja koja predlažu legitimni predstavnici nacionalnih manjina. Ostali članovi radne grupe određeni su od strane nadležnih ministarstava, od strane vladinih službi, kao i Sekretarijata Autonomne pokrajine. Predsedavajući ovoj radnoj grupi bio je državni sekretar u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave.

Nisu prihvaćeni predlozi iznošeni od strane predstavnika Koordinacije, a naročito od strane predstavnika Bošnjačkog nacionalnog vijeća. Takvi predlozi su najčešće ignorisani i preko njih se prelazilo bez adekvatne rasprave. Predlozi su, kao što rekoh, odbijani bez adekvatnog obrazloženja, a često i bez ikakvog obrazloženja uopšte. Važno je napomenuti da se radna

grupa nikada i ni na koji način nije izjasnila o predlozima, već je sudbina tih predloga u većini slučajeva zavisila isključivo od stavova izvesnog Darka Radojičića, predstavnika Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, koji je izričito bio protiv svakog predloga koji je dolazio od predstavnika Koordinacije nacionalnih saveta nacionalnih manjina.

Takođe, radna grupa se nikada nije izjasnila ni o završnim verzijama nacрта ovih zakona, tako da ne znamo na osnovu kog zaključka te radne grupe su ovi zakoni danas ovde pred nama.

Neki od ključnih propusta u radu ovih radnih grupa jesu: nepostojanje pravilnika ili poslovnika o radu radne grupe, odbijanje da se glasa o iznetim predlozima, nepostojanje zapisnika sa sastanaka radne grupe, iako su svi sastanci tonski snimani, što je dokaz koliko je sam proces izmena ovih zakona bio netransparentan i neinkluzivan.

Da se razumemo, ovakav proces izrade izmene pomenutih zakona nije nikakva dobra volja predlagača, već je to obaveza države propisana Akcionim planom za Poglavlje 23 za pristupanje Republike Srbije EU.

Dakle, u zaključku osvrta na rad radne grupe mogu da kažem da nijedan predlog koji je bio od suštinskog značaja za nacionalne manjine nije uvršten u nacrt bilo kojeg od ova dva zakona.

Osvrnuću se posebno na Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina. Kao predstavnici Bošnjaka, ne možemo biti zadovoljni sadržinom, a još manje načinom na koji se dolazilo do rešenja koja su sadržana u ovom predlogu zakona. Aktuelna politika državnih organa upravo ovaj položaj prava nacionalnih manjina tretira kao pitanje od drugorazrednog značaja. Argument za ovu tvrdnju jeste upravo ovakav Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina.

Dakle, ako krenemo redom, članom 47. stav 2. Jedinostvenih metodoloških pravila za izradu propisa definisano je da ukoliko se više od polovine članova osnovnog propisa menja, odnosno dopunjuje, treba doneti novi propis. Članom 8. stav 2. Zakona o Narodnoj skupštini propisano je da su nadležni organi prilikom izrade propisa i predloga zakona dužni primenjivati Jedinostvena metodološka pravila. Izmenama i dopunama ovog zakona se menja više od dvadeset članova osnovnog zakona, od ukupno dvadeset pet koliko ih ima, uz dodavanje novih šest članova, pa se shodno tome moralo pristupiti donošenju novog zakona, a ne izmenama i dopunama postojećeg zakona, jer tako nalažu važeći propisi u Republici Srbiji. Dakle, čak nisu ispoštovane ni pravnotehničke obaveze, koje su u ovom slučaju nalagale, kao što reko, da se izradi novi zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina.

Ukoliko uzmemo u obzir činjenicu da su prava nacionalnih manjina i načini njihovog ostvarivanja definisani u više različitih zakona i podzakonskih

akata, koji su često međusobno neusaglašeni, dolazimo do još jednog razloga zašto je bilo važno pristupiti izradi novog, krovnog zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina. Ovaj zakon je morao biti matični zakon, u kome su pobrojana sva prava koja su nacionalnim manjinama garantovana Ustavom Republike Srbije, domaćim zakonodavstvom i međunarodnim dokumentima koje je Republika Srbija ratifikovala i kojima je pristupila.

Država je u izradu ovog predloga zakona ušla na potpuno pogrešan način, bez ijednog parametra koji bi pokazao rezultate dosadašnje primene ovog zakona, bez sagledavanja realnih potreba nacionalnih manjina, kao i bez analize propisa koji se na različite načine bave ostvarivanjem korpusa prava garantovanih nacionalnim manjinama.

Pre pristupanja izradi teksta ovog zakona neophodno je bilo organizovati više sesija i javnih slušanja i prikupljanje svih relevantnih činjenica, koje bi onda bile pravi putokaz u kom smeru treba ići prilikom utvrđivanja normi koje čine ovaj zakon.

Tumačenjem ovih odredaba i odnosa sa drugim zakonima vidimo da ovaj predlog zakona ne pruža nikakvu pravnu sigurnost nacionalnim manjinama. Ni ovaj zakon, kao ni prošli, ne pruža adekvatne kaznene odredbe za one koji ovaj zakon krše, bilo da se radi o pravnim ili fizičkim licima. Dakle, u ovom predlogu zakona kaznene odredbe ni u kom smislu nisu adekvatne i nisu propisane na pravi način.

Pravni sistem Republike Srbije, ovo je primer, ima niz zakona čije norme su u supremaciji u odnosu na druge zakone. Takvi primeri su Zakon o privatizaciji i Zakon o javnoj svojini. Da su takva praksa i takav pristup bili primenjeni i na norme ovih zakona, nacionalne manjine, kao jedna od najranjivijih društvenih grupa, imale bi adekvatnu pravnu zaštitu i potreban nivo pravne sigurnosti, odnosno zakon trajnog karaktera, koji ne bi bio ugrožen pa čak i suspendovan donošenjem nekog drugog zakona, a često i nekog podzakonskog akta.

Na ovaj način, ostvarivanje prava nacionalnih manjina ponovo zavisi od političke volje Vlade, što je još jedan od dokaza da u Srbiji ne postoji želja za uspostavljanjem vladavine prava.

Posebnu centralizaciju predstavlja i vaš predlog u članu 11. Predloga zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina u kome pokušavate sprečiti legitimne predstavnike nacionalnih manjina koji su na rukovodećim pozicijama u političkim partijama da se kandiduju i budu birani u nacionalne savete. To bi moglo ukoliko biste istu takvu odredbu propisali i za predsednika Republike, za predsednika Vlade ili, recimo, za ministra nadležnog za ovu oblast. Kako to mislite da, recimo, vi kao funkcioner političke partije možete da budete ministar koji se bavi nacionalnim manjinama i njihovim nacionalnim savetima, a legitimni predstavnici nacionalnih manjina to ne

moгу? Isto pitanje važi i za predsednika Republike i predsednika Vlade. Dakle, neophodno je primeniti iste parametre.

Nedostatak ovog zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina jeste i činjenica da je izostalo propisivanje obaveze predsedniku Vlade, predsedniku Pokrajinske vlade, gradonačelnicima i predsednicima opština da u Parlamentu, u Skupštini Autonomne Pokrajine i u parlamentima lokalnih samouprava podnose izveštaj jednom godišnje o položaju i stepenu ostvarivanja individualnih i kolektivnih prava nacionalnih manjina, sa predlogom mera za unapređenje sveukupnog položaja pripadnika nacionalnih manjina.

Predlog ovog zakona takođe nije uvažio ni činjenicu da neke nacionalne manjine, poput Bošnjaka, Albanaca, Bugara, deo Roma, deo Vlaha, deo Makedonaca, deo Rumuna, žive izvan teritorije Autonomne Pokrajine Vojvodine u kojoj postoji srednji nivo vlasti u kome su razvijeni mehanizmi za zaštitu i ostvarivanje prava nacionalnih manjina u svim oblastima. Uvažavajući ovu činjenicu, neophodno je bilo propisati veći korpus prava i čvrste mehanizme i kanale putem kojih bi se jednako na celoj teritoriji Republike Srbije ostvarivala prava nacionalnih manjina, u cilju postizanja suštinske ravnopravnosti pripadnika nacionalnih manjina i građana koji pripadaju većini ali i između samih nacionalnih manjina.

Ustavom Republike Srbije je propisano, takođe, da nacionalne manjine imaju pravo na samoupravu u određenim oblastima. Međutim, ni u jednom pravnom aktu ove države ta manjinska samouprava nije definisana, nije određen njen pojam, niti uslovi i načini pod kojim se ona ostvaruje. Ovim zakonom je bilo neophodno definisati pravni status nacionalnog saveta, odnosno nacionalnog veća nacionalne manjine kao institucije preko koje nacionalne manjine ostvaruju neka od svojih kolektivnih prava i nosioca manjinske samouprave.

Kada je u pitanju obrazovanje, obrazovanje nacionalnih manjina na maternjem jeziku predstavlja jedno od fundamentalnih prava za očuvanje njihove posebnosti. Upravo je ostvarivanje prava nacionalnih manjina na obrazovanje na maternjem jeziku jedno od onih prava koja se ostvaruju u više različitih zakona, a određena pitanja su rešena čak i aktima niže pravne snage od zakona, što je neprihvatljivo. Ni ovim predlogom zakona ovo pitanje nije rešeno na adekvatan način. Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina u oblasti obrazovanja mora dati pravo manjinama da u predmetima od posebnog značaja u značajnoj meri, a nikako ne manje od 50%, izučavaju teme koje se odnose na istoriju, umetnost, kulturu, tradiciju te nacionalne manjine.

Kada je u pitanju službena upotreba jezika i pisma, Predlogom zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina obavezno uvođenje u službenu

upotrebu jezika i pisma nacionalne manjine moralo je biti propisano za one lokalne samouprave u kojima broj pripadnika nacionalne manjine dostiže 10% stanovništva. Propisivanjem ove afirmativne mere dala bi se satisfakcija nacionalnim manjinama nad kojima su u prošlosti vršeni zločini, progoni i kršenja ljudskih prava jer je njihova brojnost usled toga smanjena u tim sredinama, kao što je slučaj sa bošnjačkom zajednicom u opštini Priboj.

Upotreba jezika i pisma u izdavanju ličnih i putnih isprava svodi se samo na ispisivanje ličnog imena pripadnika nacionalnih manjina na njihovom maternjem jeziku i pismu. Zakon o ličnoj karti i Zakon o putnim ispravama na različit način definišu ovo pitanje pa je prema odredbama Zakona o ličnoj karti propisano da se obrazac lične karte štampa i izdaje na jeziku i pismu nacionalne manjine, dok je Zakonom o putnim ispravama propisano da se u obrazac putne isprave samo lično ime pripadnika nacionalne manjine upisuje na način na koji je upisan u matične knjige. Dosadašnja praksa je pokazala da se ni lična karta a ni pasoš ne izdaju dvojezično i na jeziku i pismu nacionalne manjine.

Ovaj primer je još jedan u nizu dokaza o neusklađenosti propisa u Republici Srbiji koji na bilo koji način tretiraju prava nacionalnih manjina. Ali čak i ako je nešto propisano zakonom, svedoci smo da se to u praksi ne sprovodi, čime se nacionalne manjine onemogućavaju da u potpunosti i na adekvatan način ostvaruju svoja prava.

Kada je u pitanju zastupljenost nacionalnih manjina u okviru zakonodavne, sudske, izvršne vlasti, kao i političko organizovanje nacionalnih manjina, ovaj korpus prava nacionalnim manjinama je zagarantovan Ustavom Republike Srbije i potvrđenim međunarodnim dokumentima i nekim zakonima Republike Srbije. Primena ovog u praksi, shodno dosadašnjem iskustvu, svedena je na minimum ili potpuno onemogućena. Zastupljenost nacionalnih manjina u pravosuđu, policiji, tužilaštvu, predstavničkim telima i drugim državnim organima je na jako niskom nivou. Posledica toga, između ostalog, jesu i pravne praznine koje postoje u propisima koji uređuju ta pitanja, a naročito u pogledu postupaka i načina ostvarivanja tih prava.

Shodno tome, ovim predlogom zakona trebalo je propisati mere kojima bi se osigurala politička participacija u predstavničkim telima na svim nivoima vlasti, naročito u pogledu kandidovanja izbornih lista nacionalnih manjina, recimo, u postupku izbora narodnih poslanika i odbornika, prema kojima bi se osigurala zastupljenost nacionalnih manjina u pravosudnim organima ali i drugim državnim organima s javnim ovlašćenjima i kojima bi se nacionalnim manjinama osigurala zastupljenost u državnim organima, organima autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave.

Kada je u pitanju Savet Republike Srbije za nacionalne manjine, predlogom ovog zakona potpuno je obesmišljena prvobitna ideja postojanja

ovakvog jednog saveta. Dakle, danas je premijeru omogućeno da bude oslobođen ove dužnosti. Ideja formiranja ovakvog saveta jeste da na najvišem nivou Vlada ponese odgovornost za položaj nacionalnih manjina. Ovim zakonom se skida odgovornost sa premijera i to spušta na neki niži nivo, čime se stvaraju mehanizmi za dodatno odugovlačenje kada su u pitanju određena prava nacionalnih manjina.

U ostatku rasprave o amandmanima govorićemo... Dakle, ja se nadam da ste iz svega navedenog shvatili da ovakav predlog zakona ne predstavlja rešenje za nagomilane probleme s kojima se nacionalne manjine suočavaju u Republici Srbiji i da se ovim predlogom dodatno komplikuje ionako konfuzna oblast ostvarivanja individualnih i kolektivnih prava pripadnika nacionalnih manjina. Ja vas zato pozivam da povučete ovakve predloge zakona. Naročito vas pozivam da ne nastavite dalje sa ovakvim načinom donošenja ovih zakona.

Mi smo pokušali da amandmanima u nekoj meri ublažimo negativne efekte i ja vas pozivam da barem te amandmane usvojite. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Reč ima ministar gospodin Branko Ružić.

Izvolite.

BRANKO RUŽIĆ: Ja se zaista zahvaljujem na ovoj konstruktivnoj i negde manje konstruktivnoj kritici.

Pre svega, zbog javnosti je važno da znamo da je sam proces rada na nacrtu a zatim na predlogu ovih zakona bio vrlo inkluzivan, da smo imali kontinuirano učešće i Saveta Evrope, da smo kao nadležno ministarstvo komunicirali sa svim nacionalnim savetima, sa Koordinacijom koja je vlasna da predloži čiji će predstavnici, odnosno kojih nacionalnih saveta učestvovati u radnoj grupi. Naš predlog je bio da to budu tri nacionalna saveta, predlog Koordinacije je bio da bude pet, mi smo to prihvatili. Pored drugih nadležnih organa, dakle, imali smo i pet predstavnika nacionalnih saveta. Jedan od njih je, naravno, i Bošnjačko nacionalno vijeće, gospodin Škrijelj je učestvovao u radnoj grupi od početka do kraja.

Uloga radne grupe nije bila da zadovolji isključivo interese jednog ili pojedinačnog saveta ili pripadnika nacionalne manjine koji predstavlja taj nacionalni savet, nego da se nađe jedno održivo, optimalno rešenje koje će biti u skladu i sa međunarodnim rezolucijama, dokumentima itd.

Što se tiče same, rekao bih, pravnotehničke kritike, na koju ste ukazali, da je bilo potrebno praktično pisati novi zakon, prepoznato je i od strane naših međunarodnih partnera da je postojeći zakonodavni okvir sasvim zadovoljavajući, ali da ga treba unaprediti, odnosno upodobiti, uvremeniti, osavremeniti i uskladiti sa rešenjima koja postoje u pravnom sistemu i sa preporukama međunarodnih tela i Odlukom Ustavnog suda iz 2014. godine, a

ne donositi nove propise i kreirati nove politike. Dakle, nije se radilo o suštinskim promenama nego o upodobljavanju i osavremenjivanju.

Za to je primer i Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina iz 2002. godine, koji je prvi put u pravnom sistemu naše zemlje predvideo niz progresivnih rešenja, koja nisu izgubila na svojoj aktuelnosti. Mislim da smo i danas u prepodnevnoj raspravi to spomenuli, samo iz druge vizure. Naravno, njega je bilo potrebno osavremeniti, terminološki i slično, i uskladiti s promenama koje su u pravnom sistemu usledile nakon njegovog usvajanja, ali on svakako ima istorijski značaj kada sagledavamo ceo korpus ovih pitanja kroz političku prizmu.

Što se tiče nekih zahteva koje ste ovde pomenuli, oni prosto nisu bili predmet ovih zakonskih rešenja. Radi se o nekim drugim zakonskim propisima i to nije moglo da bude predmet rada radne grupe u kome je, ponavljam, učestvovao vaš, odnosno predstavnik Bošnjačkog nacionalnog vijeća.

Pomenuli ste da je neko oduzeo ulogu premijerki u pogledu Saveta za nacionalne manjine. Podsećam vas da je premijerka upravo predsedavajuća Saveta za nacionalne manjine i da u njemu učestvuju, pored svih predstavnika nacionalnih saveta, i četiri ministra u Vladi Republike Srbije. Dakle, tu ništa nije promenjeno. Ovo govorim ne da bih vas ubedio, nego prosto zbog građana.

Što se tiče člana 11. koji definiše nespojivost funkcija, naravno da je u startu pristup bio možda malo, neću reći rigidniji, ali i na osnovu preporuka Savetodavnog komiteta Saveta Evrope bio je dosta oštiji; korigovan je u velikoj meri i sama preporuka o izbegavanju te preterane politizacije jeste inkorporirana u ovu odredbu koja je predložena. Dakle, smisao tog člana jeste smanjenje prekomerne politizacije, to jeste u skladu sa preporukama relevantnih međunarodnih tela, i izostavljanje političkih stranaka nacionalnih manjina iz zakonskog regulisanja inkompatibiliteta, iako su one ovlašćeni predlagači izbornih lista za neposredne izbore nacionalnih saveta, ne bi bilo u funkciji prekomerne politizacije. Na drugoj strani, radi se o demokratskom pravu. Treba istaći da su političke stranke nacionalnih manjina ovlašćeni predstavnici i predlagači izbornih lista samo na neposrednim izborim za nacionalne savete, da takvu ulogu nemaju u postupku elektorskih izbora.

Kao što sam rekao, pored Bošnjačkog nacionalnog vijeća, imali smo predstavnike nacionalnih saveta mađarske nacionalne manjine, bunjevačke, rumunske i slovačke. Dakle, sagledavali smo, a verovatno je i Koordinacija sagledavala, činjenicu da postoje nacionalne manjine koje imaju svoju matičnu državu i one koje nemaju. Tako da te specifičnosti koje svaka nacionalna manjina sobom nosi jesu bile inkorporirane, jesu bile prepoznate od strane Vlade Republike Srbije i resornog ministarstva. Naravno da su iz tog razloga

neki predlozi koje je predstavnik Bošnjačkog nacionalnog vijeća izlagao bili odbijeni, ali su neki i prihvatani. Neistina je da nije prihvaćeno bilo šta od predloga Koordinacije, jer prosto to nije utemeljeno u činjenicama.

Što se tiče pomenutog gospodina Radojičića, radi se o predstavniku Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo i valjda znate i sami da je jasna uloga Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo da se bavi usklađenošću sa pravnim sistemom. Dakle, radne grupe postoje ne da bi to postale fontane želja, nego da se oni predlozi koji su suvisli, koji se mogu uvesti u normu i biti usklađeni s pravnim sistemom inkorporiraju u neki zakonski predlog. Pritom ne govorim sada o vašim predlozima, nego generalno.

Što se tiče pomenutog poslovnika, nigde ne piše da je obaveza da postoji poslovnik o radu. Sa svima se komuniciralo napismeno i zaista se niko tim povodom nije žalio, osim sporadično predstavnici Bošnjačkog nacionalnog vijeća.

Što se tiče nekih drugih stvari koje ste napomenuli, moram reći da smo u dosadašnjem radu, a to govore i naši međunarodni partneri ali i ogromna većina predstavnika nacionalnih saveta nacionalnih manjina, dobili sve pohvale zbog tog inkluzivnog pristupa i javnih rasprava koje smo vodili nakon izrade nacрта ovih zakona.

Razumem da postoji politička dimenzija svega ovoga. Moja obaveza kao ministra nije da se bavim dnevnom politikom, niti političkim ciljevima određenih političkih partija, već da iznedrimo najbolji mogući zakonski predlog. Zato smo danas izašli s ovim setom manjinskih zakona pred vas narodne poslanike.

Nemojte ovo shvatiti kao bilo kakvu vrstu polemike, ovo prosto govorim zbog javnosti, a naročito zbog onih građana i građanki naše zemlje koji žive u Raškoj oblasti ili u Sandžaku i za koje ne bih voleo da budu na bilo koji način dovedeni u konfuziju u vezi s pravima koja su unapređena i tiču se onoga što jeste predmet svih ovih zakona. Zahvaljujem se.

PRESEDAVAJUĆI: Nemate pravo, gospodine Imamoviću, na repliku.

Reč ima narodni poslanik Vojislav Vujić.

VOJISLAV VUJIĆ: Uvaženi predsedavajući, gospodine ministre, dame i gospodo narodni poslanici, za ovo prethodno što ste rekli kolegi, gospodine ministre, da li će da bude konfuzije u Raškoj oblasti – neće da bude nikakve konfuzije u Raškoj oblasti, ovi zakoni koje danas usvajamo samo mogu da pomognu da ta konfuzija bude sve dalja i dalja.

Ja ću prvo da vas pohvalim zato što ste izabrali dobre saradnike, saradnike iz Lazarevca, Zrenjanina, Žitišta, vaše sekretare, ljude koji imaju iskustva na lokalni i verovatno će da vam budu od koristi do kraja ovog mandata.

Hoću da kažem na početku da će Poslanička grupa Jedinствene Srbije da podrži svih deset zakona koji su danas na dnevnom redu.

Isto tako, ministre, hoću da vas pitam, poslednji put kad ste bili u Skupštini ja sam vam postavio jedno pitanje i ne znam razlog zašto mi niste odgovorili na to pitanje. Radilo se o sistemu elektronske uprave u Vrnjačkoj Banji kada je vaša prethodnica bila u poseti. Taj sistem je radio čitavih dvanaest minuta, a onda je sistem pao. Posle te posete sistem nije mogao neko vreme da se podigne. Danas kažu da radi. Danas ne tražim odgovor na to pitanje, tada je to možda moglo i da posluži kolegama na lokalnu, danas je to manje važno.

Gospodine ministre, kada je u pitanju zakon o izmenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi, ja sam pažljivo slušao šta ste pričali, i pročitao sam sve ove zakone. Hoću samo u najkraćoj crti da vam kažem jednu stvar, kako mi iz Jedinствene Srbije doživljavamo ovaj zakon. Doživljavamo ga na takav način da je cilj lokalne samouprave da služi građanima. I tu prestaje svaka filozofija, to je najprostija definicija onoga što vi u Ministarstvu lokalne samouprave radite.

U sklopu ovog zakona, kaže, ministarka zadužena za populacionu politiku pozvala je opštine da se uključe u realizaciju Strategije za podsticaj rađanja. Ja sam danas prvi put saznao za ovo. Ministarka Đukić Dejanović radi vrlo odgovoran posao i vodi vrlo odgovoran resor sa svojim ministarstvom. Bivšem ministru finansija, kad smo usvajali ovaj budžet, ja sam poručio da ta sredstva koja je Ministarstvo dobilo nisu ni približno dovoljna za realizaciju i rešavanje tako ozbiljnog problema kakvim se njeno ministarstvo bavi.

S druge strane, kad sam video da ste uputili poziv lokalnim samoupravama da vam daju predloge, a sticajem okolnosti neke predloge sam uspeo da pročitam, iako znam da je rok za podnošenje tih predloga još dva dana, do četvrtka, ja sam više nego razočaran. Ti predlozi će stići do vas. Mislim da su „promašili temu“, tako bi rekao nastavnik u osnovnoj školi kada bi trebalo da pročita kakvi su zahtevi lokalnih samouprava. Evo, ja vam kažem, pročitaćete ih sve, mislim da su promašili temu.

Trebalo je možda da to organizujete na jedan drugi način, da pre svega pitate majke šta misle o tome i šta one zahtevaju da bi populaciona politika bila bolja. Posle majki, pre svega onih koje imaju jedno ili dva deteta, jer vidim da je to ciljna grupa i da se po nekim statističkim pokazateljima tu očekuje najveće povećanje nataliteta...

Ministre, ja se izvinjavam... Gospodine Ružiću, ako nije problem, pošto imam pitanje, da ne bude opet da ostanem bez odgovora. Minut, neću ja dugo da pričam.

Posle tih majki, mislim da je trebalo da se obratite lokalnim samoupravama koje imaju rezultate upravo sa svojim akcijama u borbi protiv

bele kuge. Ne zato što sam iz Jedinствene Srbije i ne zato što je Dragan Marković Palma najbolji gradonačelnik u Srbiji, već zato što je, po Zavodu za statistiku, Jagodina jedan od dva ili tri grada gde se natalitet definitivno u nekim parametrima pokazuje pozitivno. Šta su oni radili, kakvu su populacionu politiku vodili, to može da bude jedno od rešenja upravo za vaše ministarstvo.

Mogu da vam kažem šta smo u mandatu od 2008. do 2012. godine uspeli da prepisemo mi iz Vrnjačke Banje od Jagodine, a to je da su sva deca koja završe četvrti razred imala mogućnost da o trošku lokalne samouprave odu na more sedam dana, na letovanje. Poražavajuća statistika je rekla da je 50% dece tada prvi put videlo mora. Ja sam tražio sastave od razrednih starešina koji predaju srpski, da mi pokažu šta su deca pisala na temu more pre nego što su otišla na more a šta su pisala posle. Verujte mi da je to više nego tužna priča. Akcija koju smo sprovodili je bila više nego pozitivna. Tada smo i mi konstatovali da je grupa majki koje imaju jedno ili dva deteta upravo ta grupa koja može da podigne populacionu politiku i rešili smo da svakoj majci koja rodi četvrto dete isplaćujemo dvesta evra svakog meseca do punoletstva tog deteta. To je konkretan potez.

Meni je žao što je sadašnji predsednik opštine to sve ukinuo. Sve je to ukinuo, verujte mi, jeste. A kada sam očekivao da će ta sredstva da se usmere u nekom drugom pravcu pa da te rezultate vidimo, nažalost, desilo se nešto što i vi tretirate vašim zakonima, a to je prekomerno zapošljavanje. Onda su ljudi, verovatno za ista sredstva koja su uskraćena ovoj deci, uspeli da svoju užu i širu familiju zaposle i tako poprilično zloupotrebe i budžet i poziciju na kojoj se nalaze.

Ali da danas više ne bih njih kritikovao, postavljam vam pitanje za koje sam rekao da se samo skoncentrišete. Računi mesnih zajednica su ukinuti. Ovaj zakon ovde traži, što je dobro, da sve bude transparentnije, pristupačnije, lakše. Vas pitam – kako je moguće onda da u Vrnjačkoj Banji, posle ukidanja računa mesnih zajednica, čitavo jedno selo plaća unazad samodoprinos? Dosad su skupili preko dva i po miliona dinara koji su se slili u opštinski budžet i više ne mogu da se potroše onako kako su oni izglasavanjem samodoprinosu planirali. Da li neko ima odgovornost za to i da li možete da pomognete ljudima u lokalnoj samoupravi kako taj novac da daju na raspolaganje, tj. da građanima omoguće da ga potroše onako kako su oni planirali?

Načelnici uprave... Pošto je danas ovde bilo reči o tome šta se dešava sa pomoćnicima predsednika opštine, sa članovima veća itd., slažem se, mnogi su to zloupotrebljavali, to je tako unazad, verujem, trideset godina. Ko god nema neku direktnu kontrolu, malo mu se popusti, te pozicije se zloupotrebe i svako ide do maksimuma – ako može četiri pomoćnika, biće četiri, ako može

maksimalno tri, biće tri, ako u veću može da bude jedanaest, biće ih jedanaest. Ovo je dobro, ovde ste precizirali kako to treba da izgleda, napravili ste jednu klasifikaciju i sigurno će i efekti štednje po ovom pitanju na nivou Republike da se osete, jer ovo nije mali broj ljudi.

S druge strane, ministre, ne postoji nijedan zakon koji može sve stvari da uredi da budu onakve kakve treba da budu, ali upravo se zato i postavljaju predsednici opština, zamenici predsednika opština i svi ti funkcioneri, koji pre svega treba da imaju neku ličnu etiku kada raspolažu budžetom. Vi možete da kažete da će biti manji broj pomoćnika i članova veća, ali, s druge strane, niko od vas ne može da proprati šta se dešava sa službenim automobilima. U Srbiji odavno može da se vidi i na ovim tviter nalozima i na Fejsbuku, kada pitate nekog koji automobil je najbolji, očekujete da kažu marku, „mercedes“, „audi“ itd., svi kažu – najbolji je službeni automobil. To je sto posto tačno; nikog ne košta, država plaća porez, poreski obveznici plaćaju, svi ostali troše.

Ne mogu a da ne spomenem opet primer Jagodine i Dragana Markovića Palme koji je službene automobile dao na korišćenje građanima. Znači, svako ko je bolestan a ne može da dođe do Beograda, do Kliničkog centra, predsednik ima pravo da takvom licu da na raspolaganje svoj automobil, ali ne bi trebalo i nema prava da svoju porodicu takvim automobilom vozi na godišnji odmor i da svoje prijatelje koji nemaju nikakve političke funkcije nagradi tako što će da im da automobil.

Znači, što se tiče svih ovih zakona koji su pred nama, Poslanička grupa Jedinствена Srbija će za njih da glasa zato što mislimo da su to dobri zakoni.

Kada je u pitanju Zakon o matičnim knjigama, najkraće, postigli ste ono što je bila suština, a to je umrežavanje. Takvim umrežavanjem dobijamo na brzini svi, štedimo vreme, štedimo novac, to je dobra stvar. Ja sam to isprobao, ministre, funkcionise, taj sistem apsolutno radi, odmah da vam kažem, za razliku od onog s početka moje priče.

Zakon o platama zaposlenih u javnim agencijama. Godine 2013. ili 2012. doneta je jedna uredba kojom se ograničavalo tako da u tom trenutku nijedna plata u državnom sektoru nije mogla da bude veća od 146.000, ispravite me ako grešim. Sećam se, tada smo sadašnji potpredsednik Skupštine Vladimir Marinković i ja kao članovi Odbora za finansije imali priliku da pogledamo i da usvajamo budžete različitih agencija. Mi smo se frapirali kada smo prostom računicom došli do njihovih prosečnih plata i videli da su te plate daleko iznad tog ograničenja. Niko se time ozbiljnije do ovog trenutka nije bavio. Sa dve ruke glasam za taj zakon, i čitava Poslanička grupa JS, da se konačno ove stvari dovedu u red, da oni koji treba da budu nagrađeni za svoj rad budu nagrađeni, a da oni koji ne treba da primaju ovako velike plate siđu na neke niže razrede.

Kada je u pitanju Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, slušao sam šta je malopre kolega pričao, hoću sa vama da podelim jedno iskustvo i ne želim da ga iko shvati na pogrešan način, ovo pričam krajnje dobronamerno. Imao sam priliku da u nekim vojvođanskim opštinama obiđem i mešovita sela i sela koja su podeljena po nacionalnoj pripadnosti na jedne, druge, treće itd. Kada kažem niko da ne zameri, ja dolazim iz stranke koja se zove Jedinствена Srbija i ono što je nas okupilo su porodica i jedinство i apsolutno ne želim da se iko nađe uvređen niti povređen onim što ću da izgovorim. U opštini Bačka Topola imao sam priliku da posetim sela gde je živeo mađarski živalj, imao sam priliku da posetim sela gde su živeli ostali. Verujte mi da u ovim drugim selima nije bilo ni škola. Pozdravljam i čestitam predsedniku opštine, ovog trenutka ne znam ko je, na tome što su ova druga sela bila maksimalno uređena, ali isto tako molim i te predsednike opština gde većina nije većina nego je manjina da to uzmu u obzir i potrude se da sva sela bar jednako izgledaju. Jer ako mi ne pravimo razliku između takvih stvari, a ovim zakonima to pokušavate, onda ću da zamolim i te ljude koji imaju ovlašćenja da se potrude da u svim opštinama, i one koji su u mogućnosti da kroz izvršnu vlast to sprovedu, da se potrude da svi imaju ista prava.

Što se tiče zakona o izboru guvernera NBS, viceguvernera, o izboru predsednika sudova itd., mi ćemo podržati sva ova kadrovska rešenja. Lično sam imao priliku da učestvujem na odborima gde smo konstatovali ova imena i prezimena, mislim da je sve urađeno najkorektnije, na najčasniji način.

Što se tiče guvernera NBS, gospođa Tabaković je bila ovde kod nas na prošloj skupštini, branila je svoje zakone. Ja sam tada rekao isto što kažem i sada, to je možda najveći argument i razlog zašto ćemo podržati nju kao kandidata za guvernera – zato što je gospođa Tabaković uspela da evro zadrži na jednom stabilnom kursu. Paralelno s tim, imamo politički stabilnu situaciju u zemlji, a to odmah otvara vrata svim investitorima da lakše i slobodnije mogu da dođu i investiraju, da otvaraju nova radna mesta. To je u stvari suština, to je ono za šta bi trebalo svi ovde da se borimo.

Gospođa Tabaković danas nije ovde, ali verovatno će nekom prilikom moći da vidi ovo što mi danas pričamo. Ja sam joj rekao tada, a hoću da iskoristim priliku da to kažem i sada – ona nije kriva i odgovorna za sve ono što se desilo ljudima koji su podigli kredite u švajcarskim francima, svako je imao pravo izbora, bilo je pitanje informisanosti. Tim ljudima nije lako, definitivno. Zato gospođu Tabaković molim da u narednom mandatu, za koji sam siguran da će ga dobiti, ponudi neko rešenje. Verujem da ćemo svi ovde prisutni da stanemo iza tog rešenja ako je dobro, da ga izglasamo i da konačno tim ljudima skinemo bedu s vrata.

Još jedanput, Poslanička grupa JS podržaće sve zakone koji su danas na dnevnom redu. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima ministar gospodin Ružić.

Izvolite.

BRANKO RUŽIĆ: Zahvaljujem.

Gospodine Vujiću, hvala na ovom sadržajnom obraćanju, kratkom, konciznom, ali dotakli ste se svih tema.

Da ne bude da sam ostao dužan, to pitanje ticalo se Vrnjačke Banje pošto vi dolazite iz te opštine. Moguće je da je bilo prećutano, ne moguće, nego jeste. Radilo se o promociji tzv. e-ZUP-a 13. juna 2017. godine, tačno je da dvanaest minuta (ali samo dvanaest minuta) to nije radilo. Nakon toga, hvala bogu, sada je 2018. godina, e-ZUP funkcioniše odlično. Što se tiče podataka, praktično smo blizu toga da u upravnim stvarima, koje jesu suština toga da izađemo građanima u susret, punim kapacitetom sve opštine razmenjuju podatke. Mislim da smo s tog aspekta zaista napravili jedan krupan iskorak. Važno je reći zbog javnosti da se radilo o promociji jedne dobre stvari, koja se protekom vremena potvrdila kao odlična stvar. U svakom slučaju, uz tu kritiku koja je stajala tada, stoji i sada kao činjenica, ali, generalno, važno je da to sada zaista funkcioniše.

Što se tiče samodoprinos a i situacije i primera koje ste spomenuli, taj samodopri nos i dalje se praktično kvalifikuje kao prihod lokalne samouprave i sredstva mogu ići samo na poseban namenski račun za ono za šta je samodopri nos bio raspisan. U tom smislu, nema mogućnosti da dođe do nekih zloupotreba, ili ne bi trebalo.

Što se tiče populacione politike, pronatalitetnog pristupa i svega onog što smo mi kao Ministarstvo bili zaduženi da uradimo, a na osnovu inicijative pre svega predsednika Republike gospodina Vučića, u saradnji sa njegovim kabinetom i kabinetom ministarke bez portfelja Slavice Đukić Dejanović, to je učinjeno, ako se ne varam, pre tri ili četiri meseca. Bili smo u obavezi da prikupimo podatke o tome kakve se pronatalitetne i populacione mere primenjuju u svakoj jedinici lokalne samouprave. Takođe, drugi osvrt je bio na broj zahteva za obdaništa, dakle da li postoji lista čekanja, koliki je to broj, kako bi se upravo ova strategija sprovela do kraja u delo i kako bismo mogli da sprovedemo neke aktivnosti koje će sanirati te probleme.

Kao što ste videli, raspisan je konkurs od strane resora, neću reći resora s obzirom na to da se radi o ministarki bez portfelja ali radi se o 500.000.000 dinara, gde opštine zajedno mogu da apliciraju sa projektima, a tiče se i ovog dela za koji je bilo zaduženo Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu. Činjenica da se radi o ministarki bez portfelja stavila nas je u poziciju da komuniciramo sa jedinicama lokalne samouprave, mislim da smo te podatke zaista ažurno prikupili, praktično u roku od sedam dana, pre tri meseca, dostavili kabinetu predsednika i na osnovu toga su kasniji potezi povučeni. Tako da je to bila uloga ovog ministarstva.

Što se tiče javnih agencija, pohvalili ste ove izmene i dopune, tiče se pre svega same reforme sistema plata i ovog krovnog zakona. Ono što je važno zbog javnosti reći, neko je u prepodnevnoj sesiji govorio o tome, ja sam ostao dužan odgovor – postoji petnaest republičkih agencija po zakonu, ali postoje i one agencije koje se formiraju pojedinačno zakonom, tako da je važno da imamo i taj podatak. Mislim da je dobro što će ove izmene i dopune doprineti transparentnosti u radu, da će se uzimati u obzir kvalifikacije onih koji se budu našli na čelu tih agencija ili u upravnim odborima.

Kao ministar zaista u potpunosti razumem na neki način nijansiranu ili konstruktivnu kritiku koju ste iznosili u pogledu funkcionisanja lokalne samouprave iz koje dolazite, ali kao ministar nemam mogućnosti da dajem političke ocene o tome kakva je situacija trenutno dole. Vi to najbolje znate i oni koji su u vlasti u vladajućoj koaliciji, konkretno u Opštini Vrnjačka Banja. I, najvažnije, to najbolje znaju oni koji su nosioci suvereniteta te male ili srednje i veoma važne opštine, sa ogromnim turističkim potencijalima, a to su upravo žitelji Vrnjačke Banje.

Mislim da sam odgovorio u principu na sva pitanja. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Dijana Vukomanović.

DIJANA VUKOMANOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani predstavnici Vlade, Ministarstva i Vrhovnog saveta sudstva, poštovane kolegice i kolege narodni poslanici, danas je bilo primedaba na objedinjenu raspravu, na hitno sazivanje sednica o vrlo važnim predlozima zakona, isto tako i o kadrovskim rešenjima na nekim od najznačajnijih mesta u državnoj piramidi vlasti, da tako kažem, koja se ne tiče samo kadrovske politike, tiče se i naše sudbine kako će izgledati ekonomija i finansije ove države, kako će da deluje pravosudni sistem, kako će da se raspodeljuje pravda u ovoj zemlji.

Nije slučajno što je trebalo da ovi važni zakoni posluže kao pokrivalica za ova možda i sporna kadrovska rešenja, odnosno kao pokrivalica za jedan sistem vlasti koji postoji, neki bi rekli, otkako je sveta i veka. Mi smo narod koji je sklon da sporo pamti a brzo zaboravlja. Zato, danas kada raspravljamo o sistemu lokalne samouprave i državne uprave, a ovde upravo imamo idealne predstavnike za tu temu, ministarstvo koje se isto tako zove, ja ću vas podsetiti, a vrlo dobro se sećam jer sam tad bila predstavnik, jedan od funkcionera vladajuće partije, a i vi iz opozicije i današnje i nekadašnje ćete se setiti akcije „Blica“, da su na naslovnim stranama „Blica“ tada čelnici političkih partija u Srbiji potpisivali javno svojim imenom i prezimenom (znači, tačno su bili objavljeni potpisi, bile su objavljene fotografije i opozicionih i danas vladajućih funkcionera) da će se nakon izbora marta 2012. godine, u prvih sto dana Vlade, ako budu deo te vlasti, sprovesti sveobuhvatna

akcija departizacije preduzeća, javnih agencija o kojima danas raspravljamo, upravnih odbora.

Evo, sada gledam u kolegu Martinovića... Čini mi se da tada kao predstavnik Srpske radikalne stranke jedini niste potpisali to zato što niste hteli da potpisujete nešto što nije izvorna odluka vaše tadašnje partije.

Hoću da kažem da smo svi skloni nekoj vrsti političke demagogije. Danas kada raspravljamo o jednom ogromnom opterećenju državnog aparata za privredu Srbije, koja nije dobra, i za standard građana koji je veoma loš, moramo da se setimo tog političkog licemerja kome smo svi manje ili više skloni. Ali dok god je zrnca demokratije u Srbiji, ima smisla boriti se, ima smisla kritikovati.

Danas kad raspravljamo o ovih... Počecu od tih devet zakona, mada imamo četrnaest tačaka za raspravljanje, za koje je zaduženo Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, naravno, pohvaliću ministra i njegov tim saradnika zbog toga što su nam podelili ove brošure u kojima je na veoma kratak i sažet način izneta suština ovih zakonskih promena. Naravno, to su radili i neki predašnji ministri koji su vodili ovaj resor; sećam se, i ministarka Kori Udovički je delila takve brošure. Ali, jednostavno, sve ovo što je zapisano u tim predlozima zakona vrlo teško se sprovodi u delo baš zbog nedostatka političke volje. Znači, zbog tih trulih kompromisa koje vrhuška političke partije na vlasti zajedno sa svojim koalicionim partnerima donosi onog trenutka kada su završeni izbori, kad prođe vreme demagogije i lažnih obećanja građanima i kada treba da se raspodeli politički plen.

Podsetiću ministra Ružića da danas raspravljamo o ovom setu zakona u trenutcima kada je okviru Saveta Evrope pokrenut jedan mehanizam Komiteta za monitoring Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti, po pritužbi opozicione Opštine Paraćin; tim optužbama su se pridružile još neke opštine, kao što su Čajetina i Šabac, koje su alarmirale mehanizam Saveta Evrope. A mi danas ovde raspravljamo o nekim standardima koji su zasnovani na Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi, imamo na dnevnom redu i protokol koji pojačava neke odredbe te Evropske povelje o lokalnoj samoupravi i participaciju građana.

Dakle, pokrenut je mehanizam za monitoring koji se odnosi na pritužbe da centralna vlast u Srbiji vrši pritisak na ove trenutno opozicione, tako bih rekla, opštine i da se krši načelo autonomije i samostalnosti jedinica lokalne samouprave Srbije. Sastanak će biti održan 28. juna i moguća su dva rešenja: ili će u Srbiju biti poslata misija za utvrđivanje činjeničnog stanja ili će jednostavno Vlada dobiti jedan upit, moraće da odgovore predstavnici Vlade, možda ministar Ružić ili neko drugi, na ova pitanja, šta se to dešava u Paraćinu, Šapcu i Čajetini, zašto centralni organi vlasti derogiraju autonomiju jedinica lokalne samouprave.

Sada gledam predstavnike organa vlasti... Ovde svi mi svaki dan gledamo primerak Sretenjskog ustava; vi znate jako dobro šta je Sretenjski ustav, koji je bio liberalan za tadašnje vreme rečeno, da je to „pokušaj francuskog rasada u turskoj šumi“. Pitam sada predstavnike vlasti... Barem nominalno i deklarativno većina njih se zalaže za EU, ministar Ružić je jedno vreme bio ministar za evropske integracije u pređašnjem sastavu Vlade. Dakle, sva ta evropska načela, načela Saveta Evrope koja se pokušavaju kroz ovakva zakonska rešenja, izmene i dopune zakona, implementirati u Srbiji, zašto taj „evropski rasad“, ako uzimamo sada ovaj protokol da bi pojačao odredbe Evropske povelje o lokalnoj samoupravi, ne uspeva u Srbiji? Odmah imamo odgovor: taj evropski rasad ne uspeva u šumi naših, uslovno rečeno, srpskih propisa i srpskih navika. Naravno, mislim na građane Srbije, ne mislim samo na pripadnike srpske nacije, srpskog naroda.

Odgovor odmah imamo u drugom delu ovog paketa zakona koji se odnosi na Zakon o javnim agencijama, gde se upravo ovim izmenama, navodnim izmenama i dopunama, nastoji da se održi jedan privilegovan položaj zaposlenih u javnom sektoru. Daću samo jedan plastičan primer: recimo, s početka 2012. godine i formiranja ove vladajuće koalicije (koja traje već šestu godinu), ako se ne varam, „Transparentnost Srbija“ iznela je podatke da je bilo 138 javnih agencija. Sve te javne agencije nisu nastale samo nekim zakonskim rešenjima, nego čak i podzakonskim aktima. To je bilo zaista jedno veliko opterećenje i jedan signal neracionalnosti, prosto hipertrofije državnog aparata. Danas se u obrazloženjima uz ove zakone, gde se stavlja naglasak na reformu javnih agencija, na sistem uređenja platnih razreda i te matrice koeficijenta za plate, govori da je reč o 40 javnih agencija, da je reč o 1.650 zaposlenih.

Moram da pomenem i tu cifru od oko 450.000 zaposlenih u javnom sektoru, koji su opterećenje. Naravno, vi možete onda pribeći tim evropskim argumentima i reći da Srbija nema kao EU, čak je i ispod te lestvice opterećenosti javnih službenika u odnosu na sto građana; to u Evropi iznosi oko 8,5 službenika na sto građana, dok u Srbiji iznosi 6,4. Ali upravo sledeće rešenje, na koje je naša poslanička grupa postavila amandman i samim tim ozbiljnu primedbu sad iznosim – da se direktori javnih agencija mogu birati na mandat od pet godina i da su njima dozvoljena još dva mandata... Dakle, neko može u javnoj agenciji direktorovati petnaest godina, isto tako biti član upravnog odbora, uz ogradu da ne treba da bude član organa političke stranke.

To je još jedan srpski izum kojim se implementiraju neki evropski standardi, a onda se to jednostavno prevaziđe domišljatom političkom formulom zamrzavanja političke funkcije, na način na koji je kandidatkinja i sadašnja aktuelna guvernerka Narodne banke, centralne banke Srbije,

zamrznula svoju visoku političku funkciju dok god traje njena dobro plaćena pozicija guvernera.

Dakle, ja sigurno neću, smatram da i žene treba, ako već muškarci u državnom sektoru i muškarci koji su na vlasti imaju visoke plate, onda neću na taj način napadati i kritikovati guvernerku, jer mi imamo u javnim preduzećima i višestruko veća primanja, o tome se toliko ne govori, ali hoću da kažem da je zaista krajnje vreme, nakon osamnaest godina funkcionisanja višepartijskog sistema u Srbiji, da se taj izum zamrzavanja političke funkcije prosto odmrzne i ukine, na način na koji je to učinio Tomislav Nikolić. Platilo je, naravno, veliku političku cenu. On se odrekao da bude predsednik vladajuće političke stranke i samim tim upropastio političku karijeru.

Znači, mora da ipak ima nečega u tome, u toj opasnoj vezi između političkih partija i lukrativnih, plaćenih pozicija u javnim agencijama, u državnoj upravi, koje se ipak plaćaju iz budžeta građana. Da je drugačiji izborni sistem, to sigurno ne bi bilo moguće, ali izborni sistem je takav kakav jeste i kandidate za poslanike određuju partijske vrhuške. To je jedan konstantan sistem, kao jedna kadrovska vrteška s koje se jedni te isti ljudi vrte na različitim pozicijama i dobro plaćenim pozicijama moći.

Hoću da kažem da mi možemo ovde sve da napadamo, možemo sve da opravdamo, ili pravnim ili političkim argumentima, ali vi, ministre Ružiću, vrlo dobro znate da sistem državne uprave i javne samouprave u Srbiji ne funkcioniše. Kako vi to sad mislite da rešite? Tako što će se to opterećenje i nefunkcionalnost sistema državne uprave, centralizacija i nametanje državnog tutorstva nad jedinicama lokalne samouprave rešavati kroz izmene Zakona o teritorijalnoj organizaciji? Trenutno u Srbiji ima 150 opština, 23 grada i sad vi mislite, ako Topličkom i Borskom okrugu poklonite da njihovi ključni gradovi, Prokuplje i Bor, imaju status gradova, da će jednostavno cvetati ruže?

Vi jako dobro znate da postoji regionalna neuravnoteženost u razvoju, u tome kako je ljudima različit standard u različitim opštinama i gradovima u Srbiji, kao da ne živimo u istoj državi. To je veliki problem. Znači, ne možemo hvaliti neke opštine i gradove samo zato što su neki političari poreklom iz tih gradova i da se njima daje prioritet.

Vi znate da su opštine i gradovi bili podeljeni u četiri kategorije razvijenosti i da upravo Bor i Prokuplje nisu u istoj kategoriji razvijenosti. Znači, znate da u Srbiji postoje devastirane opštine. Sad vi tu nefunkcionalnost, odnosno činjenicu da iz manjih i nerazvijenih opština u velike gradove, ne samo u Beograd nego i u regionalne centre, odlaze stanovnici, mislite da rešite tako što ćete u ovom zakonu da predložite formiranje zajedničkih službi, koje pojedine opštine nemaju dovoljno kapaciteta da rešavaju, da li je to sad, recimo, Crna Trava, Trgovište, pa će se udružiti s nekom razvijenijom opštinom, pa će onda sistem komunalne ili neke druge nadležnosti,

inspekcijske nadležnosti, uz blagoslov vašeg ministarstva, puno bolje da funkcioniše.

Problem je što opštine i gradovi u Srbiji nisu životne zajednice gde funkcioniše solidarnost građana. To su po milosti političke linije opštine ili gradovi koji su privilegovani zato što dobijaju veće transfere iz državnog budžeta. Takav je Beograd, takav je možda Niš. Nekima, kao Nišu, uzima se pravo da upravljaju lokalnim aerodromom. Ali ne može se Srbija kao celina razvijati, ne mogu građani biti zadovoljni životom u Srbiji, ne mogu biti svesni da žive u jednoj zemlji ako se na ovaj način potencira neprincipijelna konkurencija između različitih opština i gradova. Na kraju ćemo imati urbano-ruralne aglomerate stanovnika, a ne građana.

Samim tim što vi živite na jugu Srbije, ne živite možda na razvijenijem severu, vaš život će biti puno teži, puno gori. Ta blizina, politička bliskost sa Beogradom je pogubna. Jer da nije tako, ne bismo ni mi, većina poslanika, bili iz Beograda i razvijenih gradova. Postoje opštine koje od 1990. do danas nikad nisu imale poslanika u Republičkom parlamentu.

Ja vam ukazujem na nešto što treba da je suština. Mi moramo da se opredelimo šta je naša sudbina, da se Srbijom upravlja centralistički, apsolutistički, da jedan čovek odlučuje o svemu i kaže – ovim pravcem ćemo ići i sada možemo da oduzmemo Nišlijama niški aerodrom zato što smo potpisali koncesiju sa nekim stranim investitorom koji će doneti pare... A, isto tako, možemo da idemo onako kako smo navikli, centralističko-oligarhijski, odnosno da tu sada postoji jedna politička oligarhija koja po političkim linijama upravlja i raspodeljuje sredstva iz budžeta ili iz gradova. Dakle, nije dobro.

Vi dobro znate da ćete doći ili ste već došli u situaciju da uvodite privremene mere, da raspisujete izbore u nekim opštinama kada im vreme nije. Vi znate da trenutno u Alibunaru ne može da se održi sednica Skupštine zato što su neki odbornici preko noći nestali. Takvih je incidentnih situacija bilo i u Beloj Crkvi i Indiji, i biće ih.

Jednostavno, hoću da vam kažem da su građani veoma svesni, ali ne može sve centralizovano iz Beograda da se rešava. Ne mogu se doneti zakoni koji će sprovesti neku uravnilovku u platnim razredima i koeficijentima, tim matricama, kada je i dalje partizacija, odnosno nameštanje partijskih kadrova na ključne položaje u javnim agencijama problem.

Evo, navešću vam još jedan simptomatičan primer, pošto mislim da građani to najbolje razumeju, kako se upravlja javnim agencijama. Simptomatičan primer je bio nedavno, pre godinu dana, slučaj Željka Sertića, koji je sa položaja ministra privrede postao v. d. direktora novoformirane Razvojne agencije Srbije. Posle izvesnog vremena odlučio je da bude u upravnom odboru banke jedne moćne strane zemlje i onda je Agencija za

borbu protiv korupcije rekla da to ne može, da je to sukob interesa. Prosto, onda je on našao rešenje da bude savetnik i na kraju se ipak opredelio da ne bude ni funkcioner, nego da bude u dobro plaćenom upravnom odboru.

Hoću da kažem da Srbija nije ničija partijska, da tako kažem, imovina. Znači, partije i to strančarenje i ta konstantna vrteška da se jedni te isti ljudi premeštaju s jedne pozicije na drugu, da se zamrzavaju političke funkcije, neće dobro doneti Srbiji. Zato budite vi prvi ministar koji će možda da se usprotivi tome, bili ste u jednom periodu svog političkog delovanja dosta kritični. Mada ste bili deo vlasti, kritikovali ste vlast. Ali nemojte da pravimo takve kompromise, jer to lokalnoj samoupravi neće doneti nikakvog dobra.

Kadrira se po političkim linijama u svim javnim agencijama. Danas imamo na dnevnom redu raspravu o članu Agencije za borbu protiv korupcije, tu su se već sukobili Poverenik, Zaštitnik i ombudsman, Zaštitnik podataka o ličnosti građana. Hoću da kažem, građani su već umorni od tog kontinuiranog sukoba za parče vlasti, za dobro plaćenu poziciju. To Srbija više ne može da izdrži. Vi, zaista, ako hoćete da razvijate Srbiju, morate da kidate taj decenijama ustanovljeni sistem vlasti. I morate biti odlučniji da ohrabrite lokalnu samoupravu. Vi putujete po Srbiji, delite i razne fondove za razvoj, ali mi smo ovde nedavno, prošle nedelje, izglasali, u stvari, nisam ja, vladajuća većina je glasala za nove zajmove Međunarodne banke za obnovu i razvoj u iznosu od 160.000.000, koji su usmereni upravo na tu reformu državne uprave.

Kažem vam da ovo neće na dobro izaći, da u Srbiji morate svaku opštinu da osnažite, a ne da gleda u Beograd kao u političkog boga. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima ministar.

BRANKO RUŽIĆ: Zahvaljujem.

Pre svega, što se tiče ove, rekao bih, dobre ideje, gde se, kao što sam rekao, na neki način ispravlja nepravda i praktično težimo zaokruživanju čitave teritorijalne organizacije na pravi način i ovoga što su narodni poslanici predložili kao izmene i dopune Zakona o teritorijalnoj organizaciji, poslanici Kovačević, Mihajlović, Radenković i Laketić, lako je politizovati to pitanje, ali smatram da je valjda jedino racionalno rešenje da poslednje dve opštine koje jesu sedište upravnih okruga dobiju status grada. To je nešto što je sasvim logično.

Što se tiče kritike odredbe u Zakonu o lokalnoj samoupravi koja omogućava međuopštinsku saradnju, ne vidim šta bi tu moglo da bude loše. Ako neka lokalna samouprava manjka u kapacitetima ili potencijalu a želi da obavi neki izvorni ili povereni posao ili, plastično govoreći, jedna opština ima mehanizaciju, druga ima projektante ili mogu da urade zajedno neku sekundarnu, vodovodnu mrežu, neki infrastrukturni projekat, da li je to loše ili je dobro? Smatram da je ta odredba sasvim dobra. A da ne govorim o tome da

se npr. prikupljanje smeća i tretiranje tog smeća svakako mora raditi na teritoriji više jedinica lokalne samouprave.

Ovo praktično otvara mogućnost da se potpisivanjem tog sporazuma među opštinama, gde će nadzor vršiti Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave a saglasnost davati Vlada, ostvare ciljevi, a samim tim da se racionalizuje i optimizuje taj rad i da se naprave uštede.

Ono što je zbog javnosti važno reći, a tiče se i ministarstva na čijem sam čelu ali naravno, smatram, i države Srbije – nije korektno i nije u redu dovesti građanke i građane Srbije u zabludu po pitanju „stanja“, navodnog stanja, u Opštini Paraćin. Ne kažem da to vi činite, ali zloupotreba pozicije na kojoj se predsednik Opštine nalazi u monitoring Komitetu Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Saveta Evrope prosto je dovela do toga da se ruži država Srbija, vrlo neosnovano, govori o nečemu što se nije ni dogodilo. Ono što je dokaz za to jeste da je zahtev koji je dotični predsednik Opštine, to je legitimno, uputio Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave sasvim različit od zahteva koji je uputio Kongresu.

Znate, kada izađete van granica svoje zemlje i pokušate da naružite svoju državu i sistem funkcionisanja u njoj, to dovoljno govori o tome da se radi o jednoj političkoj, par ekselans aktivnosti, jer se ovde sve govori u kondicionalu. Dakle, jedan od narodnih poslanika u ovom domu je govorio i pozvao na to da se uvedu privremeni organ ili privremene mere u Opštini Paraćin, na osnovu velikog broja potpisa građana koje je prikupila jedna politička partija u opštini Paraćin, što naravno, a ja sam bio ovde, mislim da ste i vi bili ovde, nije zakonski osnov za uvođenje privremenih mera u opštini. Takođe, tada sam rekao da je to jasna politička poruka. Ali to se, ako se ne varam, a svi smo ovde svedoci, nije dogodilo, a upravo se na te navodne opasnosti ukazuje.

Važno je istaći da je član 85. Zakona o lokalnoj samoupravi u tom smislu sasvim jasan. Postoje tri nivoa ili tri načina i uslova da se uvedu privremene mere i da Vlada Republike Srbije praktično usvoji odluku o petočlanom privremenom organu. Niti jedan od ova tri slučaja nije nastupio, pa, sledstveno tome, nema ni osnova da se lažno govori i da se pišu žalbe koje svojim sadržajem ne korespondiraju sa istinom. To je ono što je svakako nedopustivo.

Takođe je nedopustivo da se govori o tome da je konkretno Opština Paraćin bila onemogućena u zapošljavanju i da se time vrši opstrukcija lokalnih službi, jer, po našoj analitici, u prethodne dve godine Ministarstvo je uputilo šesnaest zahteva, šesnaest predloga za saglasnost za zapošljavanje u Opštini Paraćin. Inače, jednom mesečno se o tome meritorno odlučuje na vladinoj komisiji. U ovom periodu Opština Paraćin je dobila saglasnost za zapošljavanje trinaest lica na neodređeno vreme i trideset pet lica na određeno

vreme. Ovi podaci ukazuju na relativno povoljniji položaj Opštine Paraćin u odnosu na neke druge opštine gde vladajuće koalicije nisu iz opozicionih partija.

Ono što je krajnje nedopustivo, to je da se jedna ovakva žalba, koja navodno treba da bude utemeljena u zakonu, iskoristi da se govori o političkoj istoriji u Srbiji, o nekim političkim ubistvima, nezakonitim hapšenjima političkih protivnika itd. Dakle, u situaciji kada ne postoji nijedna radnja preduzeta u skladu sa zakonom koja bi vodila raspuštanju SO Paraćin, ne postoji ni opravdanje da se govori o „karikaturi demokratskog političkog sistema“, a to je jedna od sentenci zapisanih u toj žalbi, ili čak o diktatorskom režimu u Srbiji.

Inače, monitoring misije Saveta Evrope su u svojim nalazima utvrdile primenu demokratskih standarda u sistemu lokalne samouprave u Republici Srbiji. Institut raspuštanja skupštine opštine odnosno jedinice lokalne samouprave primenjivao se samo izuzetno i isključivo u situacijama kada su nesporno ispunjeni zakonom propisani uslovi.

Naravno da Ministarstvo, saglasno svom delokrugu rada, prati primenu propisa u oblasti sistema lokalne samouprave, ukazuje na nezakonitosti u radu organa jedinice lokalne samouprave kada do njih dođe, vrši nadzor nad radom organa jedinice lokalne samouprave i preduzima odgovarajuće mere i aktivnosti za koje je zakonom ovlašćeno.

Smatram da bi oni koji ovako nešto učine – ovo je, zloupotrebiću govornicu, moja politička ocena – oni koji na ovakav način blate svoju državu, prosto morali da imaju barem malo stida kada preduzmu meru koja nije utemeljena ni u istini, ni u nekim potezima, ni u nekim aktivnostima, niti u zakonu. A naročito ne da se daju političke ocene o onome što je totalno suprotno nalazima, u konkretnom slučaju, upravo monitoring komiteta i generalno Saveta Evrope na polju funkcionisanja lokalnih samouprava ili lokalnih vlasti u Srbiji.

(Aleksandar Martinović: Replika, spomenut sam.)

PREDSEDNIK: Da, nema vas ovde na listi. Neka se neko odjavi da bih dala reč poslaniku Martinoviću.

Obrisaću listu.

Reč ima narodni poslanik Aleksandar Martinović, replika.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, moram da priznam da nisam baš do kraja najbolje razumeo diskusiju gospođe Vukomanović. Ona je govorila nekim birokratskim jezikom, ja mislim da je tako govorio drug Tito kada je smenjivao Marka Nikezića i Latinku Perović, u nekim frazama za koje sam mislio da su deo naše političke prošlosti.

Ne mislim da je najveći greh čovekov ako pripada nekoj političkoj stranci. Ako neko dobro radi svoj posao, ako je uspešan direktor, ako je

uspešan ministar, ako je uspešan menadžer, ako ima rezultate iza sebe, ne vidim da je problem to što pripada ovoj ili onoj političkoj stranci. Ono što mene čudi je departizacija. To je sada jedan moderan izraz. Vidim da svima onima koji su bili veoma borbeni da se u Srbiju uvede višepartijski sistem sad najveći problem predstavlja, izgleda, postojanje političkih stranaka, verovatno zato što pripadaju minornim političkim strankama koje u političkom životu Srbije ne znače ništa. Mene čudi da se gospođa Vukomanović nije setila da u vreme kada je predsednik njene stranke Vuk Jeremić bio ministar inostranih poslova čistačica u nekom javnom preduzeću nije mogla da se zaposli ako nije bila član stranke kojoj je tada pripadao gospodin Vuk Jeremić.

Vi koji danas pričate o departizaciji, o moralu, o tome kako treba suzbiti kriminal, bilo bi dobro da objasnite odakle one silne pare Vuku Jeremiću od kojekakvih kineskih kompanija iz Hongkonga, malo iz katarske ambasade u Berlinu, malo odavde, malo odande; sve u svemu, nakupilo se tu nekih dvadeset-trideset miliona dolara.

Kažete, Srbijom se upravlja centralistički, apsolutistički, nema uravnoteženog regionalnog razvoja...

(Predsednik: Vreme, hvala.)

Završavam.

Gospodin Aleksandar Vučić je otvorio preko 150 fabrika, od Subotice do Vladičinog Hana. Mi u praksi pokazujemo kako se radi na uravnoteženom regionalnom razvoju. Danas je otvoren novi pogon „Lidla“ u Novoj Pazovi.

Jednostavno, to što ste govorili, niste u pravu i mislim da je to više izraz vaše političke nemoći i političke zlovolje nego što odgovara realnim činjenicama.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Studenka Kovačević, kao predlagač.

STUDENKA KOVAČEVIĆ: Zahvaljujem, uvažena predsedavajuća.

Zbog građana ću ipak da pojasnim da ćemo dobijanjem statusa grada imati veću mogućnost da apliciramo za međunarodne projekte, da pristupamo međunarodnim fondovima, da ćemo imati uvećana transferna sredstva po osnovu poreza na zarade, što znači da će se u lokalni budžet slivati 13% više novca, odnosno za borski budžet to je dvesta miliona dinara više. Za nas je to poprilična suma i značiće nam jer nas očekuju ozbiljni infrastrukturi projekti, tako da nam je važno da imamo bolji pristup tim fondovima i da sve što možemo od novca na neki način slijemo u lokalni budžet. Nama je jako važno i biće nam svakako lakše. Lokalna uprava će dobijanjem statusa grada biti drugačije organizovana i samim tim će lakše i bolje odgovarati potrebama građana Bora. Možda neće teći med i mleko, ali težimo ka tome da nam život bude što kvalitetniji. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK: Prvo povreda Poslovnika.

Reč ima narodni poslanik Đorđe Milićević.

Izvolite.

ĐORĐE MILIĆEVIĆ: Uvažena predsedavajuća, odmah ću reći, ne smatram da ste vi povredili Poslovnik, ali ne vidim drugi način da se javim i iskoristim pravo da iznesem nekoliko činjenica i argumenata.

Ovde se govorilo o neravnomernom razvoju i kako Vlada Republike Srbije ne posvećuje podjednako pažnju svakoj opštini i svakom gradu na teritoriji Republike Srbije. Međutim, realnost je sasvim drugačija: pred jednu veoma važnu međunarodnu borbu koju vodi Vlada Republike Srbije mi imamo na drugoj strani predstavnike pojedinih lokalnih opština, iz opozicionih redova, na republičkom nivou, koji govoreći loše o svojoj državi, konkretno bilo je reći o Savetu Evrope, iznoseći neistine, pokušavajući da predstave kaos u Srbiji, pokušavajući da predstave kako u Srbiji ne funkcionišu institucije sistema, sa ciljem da destabilizuju Srbiju, zapravo žele samo jedno, a to je da sačuvaju svoje fotelje i svoje političke funkcije.

Ovde je bilo reći o nekakvim žalbama koje su upućene Savetu Evrope. Sama činjenica da su te žalbe bile prvo u javnosti, pa da je onda upoznat Sekretarijat Saveta Evrope i relevantne institucije sasvim dovoljno govori da je to sredstvo političke borbe.

Koliko se neravnomerno pažnja posvećuje (zbog toga sam se, pre svega, javio) jednoj opštini, konkretno opštini Paraćin, izneću samo jedan podatak jer smatram da je važno zarad javnosti. Dakle, u potpunosti se odbacuju navodi o pritiscima koji se ogledaju u onemogućavanju zaposlenih, čime se vrši opstrukcija lokalnih službi. U prethodne dve godine Ministarstvo je uputilo šesnaest predloga, predlozi su na mesečnom nivou, za saglasnost za zapošljavanje u službama Opštine Paraćin. U ovom periodu Opština Paraćin je dobila saglasnost za zapošljavanje trinaest lica na neodređeno vreme i trideset pet lica na određeno vreme. Ovi podaci ukazuju na daleko povoljniji tretman Opštine Paraćin naspram nekih drugih opština i gradova na teritoriji Republike Srbije.

Legitimno je pravo da svako ima osnov za neku političku borbu, ali ne smeju da trpe građani. Moj dobronamerni savet im je, ako smatraju da su toliko u pravu, zašto tu svoju volju ne provere na nekim narednim vanrednim lokalnim izborima. Ako su u pravu, građani to vide, oni će to potvrditi na lokalnim izborima. Hvala.

PRESEDNIK: Reč ima narodni poslanik Dijana Vukomanović.

DIJANA VUKOMANOVIĆ: Zahvaljujem.

Zaista hoću da istaknem najbolje primere. Upravo je jedna od opozicionih opština primer dobrog upravljanja i to je sigurno uticalo na ovo novo predloženo rešenje da pet posto građana sa biračkim pravom ima pravo građanske inicijative. Podsetila bih, na primer, da je Šabac u decembru

organizovao referendum u dvadeset četiri seoske mesne zajednice, gde su građani, odnosno žitelji seoskih sredina odlučivali o tome za šta će se utrošiti novac od poreza na imovinu.

Znači, nemojmo se deliti na dobre i loše upravljače po političkim linijama, nemojmo sad reći da ništa ne valja i da ne umeju da vladaju opozicione političke partije koje su u određenim opštinama ili gradovima, a da tamo gde je vlast sve cveta. Znači, 28. juna, na Vidovdan, održaće se debata u tom komitetu, doneće se određene preporuke i zaključci koji će se kasnije naći na dnevnom redu i na stolu za razmatranje ministara spoljnih poslova 47 članica Saveta Evrope i Srbija će morati da odgovori. Onda će ministar Dačić, ako bude prisutan na tom sastanku ministara spoljnih poslova, odgovarati, ako to već neće ministar Ružić na jedan način, ako pokrenu drugačiji mehanizam.

Ne možemo ništa, ovo nije tamni vilajet, ovo je 21. vek. Ne možete sakriti to da centralizujete Srbiju po političkim linijama.

PREDSEDNIK: Na osnovu čega?

(Miroslav Aleksić: Poslanik Martinović je spomenuo stranku.)

Koju stranku?

(Miroslav Aleksić dobacuje.)

Nije spomenuta vaša stranka, nego Vuk Jeremić. Dve poslaničke grupe i svaka se javlja za Vuka Jeremića.

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov, povreda Poslovnika.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem.

Predsednice, učinili ste nekoliko povreda člana 103. Poslednju u nizu kada mi niste dali reč odmah nakon što sam je zatražila, a želela sam da vam skrenem pažnju na to da ste u toku izlaganja prethodnog govornika, potpredsednika Milićevića, u dva navrata prekršili Poslovnik, isti taj član 103. Naime, poslanik Milićević je na samom početku svog izlaganja rekao da on i nema nameru da ukaže na to da ste vi prekršili Poslovnik, nego da se javio da replicira. Dakle, on je najavio da će njegovo izlaganje po ovom osnovu zapravo biti zloupotreba Poslovnika i zloupotreba prava da vam ukaže na grešku u postupanju.

Vi ste mu, uprkos tome, dopustili, uprkos najavi da nema nameru da radi ono što mu je dužnost kada se javi da govori po ovom osnovu, vi ste mu uprkos tome dozvolili da završi svoje dvoipominutno izlaganje – što je druga povreda Poslovnika budući da po tom osnovu on može da govori samo dva minuta – u kome je on manje-više blatio ljude koji ne pripadaju vladajućoj stranci a koji vode čitavih šest lokalnih samouprava u Srbiji, ali očigledno je i to previše za vladajuću koaliciju.

Treća stvar, treći momenat kada ste prekršili Poslovnik jeste taj što niti ste dali obrazloženje poslaniku Milićeviću da li smatrate da ste zaista prekršili Poslovnik, a bili ste dužni to da učinite. Niti ste ga pitali da li on želi da se Narodna skupština izjasni, niti ste mu izrekli opomenu, ili njegovoj poslaničkoj grupi oduzeli dva minuta, što ste isto tako bili u obavezi da učinite.

Ako će ta pravila važiti za sve, nema problema, samo recite unapred.

PREDSIEDNIK: Dobro, hvala. Neće važiti za sve ta pravila.

On je rekao – ja ne mogu baš da kažem da ste vi povredili Poslovnik, a ne ono što ste vi sad govorili. Potpuno ste izmislili ono što je on rekao. On je dalje nastavio da objašnjava da je poslanica Dijana Vukomanović u svom izlaganju iznela neistinite navode i odmahnuo mi je rukom da ne želi da se izjašnjavamo. Meni je potpuno svejedno, ako je potrebno, mi ćemo se izjašnjavati i o toj povredi Poslovnika.

Smatram da nisam povredila Poslovnik te se i vi izjasnite da li želite da glasamo o povredi? (Da.)

Zahvaljujem.

Reč ima Blaža Knežević, povreda Poslovnika.

BLAŽA KNEŽEVIĆ: Povređen je član 108. Poslovnika. Prethodna govornica je iznosila neistine ovde u vreme svoje rasprave, pogotovo što se tiče novca koji je opredeljen za mesne zajednice u opštini Šabac, bivšoj opštini a sada gradu.

Godine 2000. Demokratska stranka je došla na vlast u Šapcu. Od 2000. godine do 2012. godine, kada su vršili i republičku i lokalnu vlast, ni jednu jedinu investiciju nisu doveli u grad Šabac.

PREDSIEDNIK: Poslaniče, molim vas, nemojte da sada otvaramo red replika.

BLAŽA KNEŽEVIĆ: Od 2012. jedino je Aleksandar Vučić doveo investicije u Šabac... (Isključen mikrofoni.)

PREDSIEDNIK: Molim poslanike da ne koriste povredu Poslovnika kao mogućnost da repliciramo jedni drugima.

Odrediću pauzu, jer zaista ne mogu drugačije da uspostavam red.

Neću sada odrediti pauzu, nego kažem da mi je to jedino što ostaje.

Nemojte vikati, molim vas, niste nikome interesantni s tim vikanjem i dobacivanjem. Samo pokazujete svoju sliku. Pustite da vodim sednicu i da objasnim poslanicima zašto sam isključila mikrofoni.

Nije ništa smešno.

Ne možete, dođete u situaciju da vodite nacionalni parlament, pa vam je onda smešno, a ja ovo smatram odgovornim poslom.

Reč ima Aleksandra Čabraja.

Izvolite.

ALEKSANDRA ČABRAJA: Zahvaljujem, predsedavajuća.

Poštovane kolege narodni poslanici, poštovani gosti, poštovani građani Srbije, rizikujući da samu sebe počnem da podsećam na onog Katona Starijeg, ja moram i ovog puta da pomenem nešto što pominjem svaki put kada se ovde javim za reč. Nažalost, svaki put za to imam mnogo razloga. Mogu da dodam, s izvesnim zadovoljstvom, da su mi se u tome danas pridružile i mnoge druge kolege poslanici iz raznih poslaničkih grupa. U pitanju je način kako se ova sednica saziva, praktično sve sednice, ne znam ni ja više da li da kažem u poslednjih pola godine ili već koliko – neprimeren, neozbiljan i nedostojan za rad jednog parlamenta.

Ovo je opet sednica koja je sazvana danas za sutra, odnosno juče za danas, s obiljem materijala, potpuno raznorodnog, gde treba da govorimo o raznoraznim temama: o lokalnoj samoupravi, matičnim knjigama, potvrđivanju Protokola Evropske povelje, izboru guvernera, nacionalnim manjinama, upotrebi jezika i pisma, izboru predsednika sudova. Sve je to objedinjeno, a ja sam danas već čula i neke zahteve da se objasni po čemu je to moguće uopšte objediniti u jednu raspravu. Naravno da odgovor nismo dobili, ali smatram da ovo svakako nije u redu.

Na kraju krajeva, ako ništa drugo, bar bi trebalo da se zapitamo kakav primer ovim Skupština daje građanima Srbije i kako može bilo koja ustanova u državi dobro da funkcioniše ako to ne može Skupština. Ja znam da mi nemamo, evo, pominje se i to između ostalog, tako dugu parlamentarnu tranziciju, nažalost, ne potiče naš parlament iz 13. veka kao neki drugi evropski, ali to ne znači da treba neprestano da radimo ovako kako ne treba. I ja ću svaki put ukazati na to.

Što se tiče ovih zakona koji su predloženi za današnju sednicu, teško je, naravno, sve oceniti u jednom izlaganju. Može se slobodno reći da ovde ima zaista dobrih rešenja, mnogo dobrih rešenja, rešenja koji nisu tako dobra, ali, zapravo, da li će ta rešenja biti dobra ili neće...

Molim neke kolege da prestanu da ćaskaju ovako, znam da oni osećaju ovo kao isključivo svoju ličnu kuću, ali to nije razlog da se ovako ponašaju usred izlaganja o veoma važnim temama. Molila bih možda i predsedavajuću da reaguje ukoliko ih vidi i primećuje. Ne, ne primećujete. Dobro, nema problema, ja ću nastaviti.

Dakle, da li su ova rešenja dobra ili loša, mnogo zavisi od toga kako će ona biti primenjena. Mi, čini mi se, dobro znamo da kod nas nije uvek problem samo donošenje zakona, već je vrlo često problem i njegova primena, a sigurno je da bi ta primena zakona bila daleko bolja i jednostavnija kada bi bilo volje da se ova diskusija održi drugačije, da se pročitaju svi amandmani, da se o njima prodiskutuje, da se možda neki usvoji itd.

Da krenem od Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi. Moram pre svega da kažem da mnoge skupštine opština u Srbiji funkcionišu slično po uzoru na ovu skupštinu, da se sazivaju sednice ponekad u kratkom roku, sa dostavljanjem obimnog materijala nekoliko dana ili par dana uoči sednice, što je svakako neprimereno.

Što se tiče finansiranja i nedavnih skorijih izmena u načinima finansiranja, bilo je nekih ironičnih komentara da su u nadležnosti opština ostale samo groblja i pijace. Svakako da to nije dobro rešenje, ali to spada u red onih rešenja koja potencijalno vode ka sve većoj centralizaciji i ka sve većoj partokratiji, što mi svakako ne bismo želeli.

Naša poslanička grupa zalaže se za neposredniju primenu demokratije i odnos građana prema svim strukturama vlasti, pa bismo tako želeli pre svega, nešto smo od toga predložili svojim amandmanima, nešto smo od toga čak i nekim predlozima zakona predložili, da se neposredno biraju i gradonačelnici i predsednici opština. Smatramo da bi se na taj način podsticali političari da se manje brinu za interes stranačke centrale a više za interes građana i da bi svakako na taj način lični kvaliteti, o kojima je malopre bilo reči, a vrlo često o tome slušamo ovde... Evo, kolega Martinović je, recimo, spomenuo da nije problem pripadnost partiji. Pa nije problem pripadnost partiji svakako, ali je problem kada se uvek razmišlja partijski i kao partijski vojnik, a ne razmišlja se ... Vrlo često imamo ovde primere za to, svaki dan, kada se razmišlja isključivo na račun partije, a ne razmišlja se mnogo o građanima i ne cene se dovoljno ti lični kvaliteti.

Takođe, ukoliko bi se usvojio ovakav način izbora, ne bi moglo nikako da nam se desi, recimo, da čekamo da saznamo ime gradonačelnika tri meseca i da nagađamo ko će biti gradonačelnik. Ako se vladajuća većina toliko diči time kako je njihov predsednik izabran velikom podrškom građana, zašto onda ne bismo dozvolili da se na taj način biraju i gradonačelnici i predsednici opština? Mi smatramo da bi to bio veliki korak u prilog demokratiji i tome da se cene lični kvaliteti i kvaliteti onoga ko je na određenoj funkciji na vlasti, a ne samo partijska pripadnost kao što je danas.

Što se tiče pojedinačnih rešenja, nažalost, kako rekoh, nema mnogo vremena da se o tome govori. Ja ću nešto pomenuti pojedinačno. Dakle, postoje rešenja koja se mogu primeniti na dobar ili loš način i od toga mnogo zavisi kakve će rezultate ona dati.

Recimo, u članu 3. ovog zakona, stav 6, gde se kaže da jedinica lokalne samouprave prati proces evropskih integracija itd., to otvara mogućnost zloupotrebe i partijskog zapošljavanja.

Takođe, kaže se da odbornik ima pravo da bude informisan o pitanjima od značaja itd. Do ovih informacija se često teško dolazi i često se jako dugo

čeka na odgovore na poslanička pitanja, koji su, i kada se dobiju, često spori i nezadovoljavajući.

Član 20, koji se odnosi na imenovanje predsednika opštine, takođe daje velika i široka ovlašćenja predsedniku opštine.

Što se tiče člana 35, kojim se predlaže član 88g, sporazum o saradnji, da jedinica lokalne samouprave ustupa poslove drugoj, obezbeđuje finansiranje itd., tu se takođe mogu javiti zloupotrebe.

Popis poslova, u članu 39, i tako dalje, obezbeđuje ministarstvo.

Dakle, ovo su takođe zakoni, tu mislim i na Zakon o matičnim knjigama, koji ponovo daju široka ovlašćenja ministru. Kako će ih koji ministar upotrebiti, mislim da to mnogo zavisi i od samog ministra. Neću sada sve navoditi, ali recimo u članu 2, gde ministar određuje kriterijume; dalje, stručni ispit polaže se po programima koje određuje ministar; Ministarstvo preuzima podatke iz registra, gde je reč o osetljivim podacima, može doći do raznih zloupotreba itd.; uništena matična knjiga obnavlja se takođe na način koji odredi ministar itd. Spomenuću još i član 42. gde je rok od 12 meseci za izdavanje nekih potvrda neprimereno dug.

Što se tiče zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnim agencijama, meni je ovde bio interesantan član 15. koji kaže – U članu 46. dodaje se stav 4. koji glasi: „Ministar nadležan za poslove finansija“, mislim da smo tog ministra upravo izabrali ovih dana, „bliže će urediti način i sadržinu izveštaja o rashodima za zaposlene u javnoj agenciji...“ itd. Onda, na kraju, član 21. kaže da zakon stupa na snagu osmog dana, kao što je uobičajeno, ali kaže – osim člana 15. koji se primenjuje od dana stupanja na snagu ovog zakona. Baš me interesuje šta je toliko hitno da se ovaj član mora izdvojiti te da on mora da krene da važi odmah, a ne od 1. januara 2019. godine kao čitav zakon.

Što se tiče zakona o platama zaposlenih u javnim agencijama i drugim organizacijama itd., meni je sada žao, u odnosu na većinu mojih kolega, što ovo moram da kažem kao neko ko nije zaposlen ovde u Skupštini već u privatnoj firmi, ali... U svakom slučaju, nimalo ne potcenjujem rad poslanika koji je izuzetno težak, zahtevan i naporan; o tome govori sve ovo što sam rekla na početku, šta se sve traži od nas, za 24 sata šta sve treba da uradimo itd. Dakle, smatram da ukoliko postoji netrpeljivost u narodu prema narodnim poslanicima i nekakvo mišljenje da oni ne rade dobro i dovoljno, svakako to mišljenje ne delim, bar ne za sve poslanike. Ako takvo mišljenje postoji, mislim da je tome najviše kriva vlast, ali smatram da je nemoralno baviti se ovakvim zakonom, a da pre toga nije ukinut zakon i vraćene penzije penzionerima, koji svakako zaslužuju da se njihov problem reši pre ovoga.

Na kraju samo da dodam da je Jorgovanka Tabaković na svoj prvi mandat stupila sa obećanjem da će svoju platu smanjiti bar za četvrtinu, pa bih

želela da je pitam, mada trenutno nije tu, da li je to učinila i da li planira ponovo da učini nešto slično. Hvala.

PRESEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima Miroslav Aleksić.

MIROSLAV ALEKSIĆ: Zahvaljujem, predsednice.

Poštovani gospodine ministre, poštovani predstavnici Ministarstva, danas raspravljamo u objedinjenoj proceduri o četrnaest različitih zakonskih predloga i drugih odluka, što nije čudno za nas koji sedimo ovde u poslednje dve godine, to su novi metodi rada i nastavak urušavanja svih institucija, počev od najvećeg zakonodavnog tela ove države, a to je Narodna skupština.

Na početku hoću da pohvalim vas, ministre, i vaše saradnike zbog posvećenosti i želje da na što bolji način predstavite zakonske predloge koje danas branite ovde u parlamentu i zbog ovog flajera koji ste uradili. To dosad niko pre vas nije uradio. Verovatno bi neke kolege i u ovim okolnostima, kada nemate vremena da raspravljate ni u načelu ni u pojedinostima o zakonskim predlozima, mogle barem na ovakav način da predstavite šta žele da urade sa zakonima. Ali verujem da to neće biti praksa u narednom periodu, jer nije ideja transparentnost, ideja je da što više stvari prođe onako nevidljivo, ispod radara, kako se građani ne bi upoznali sa svim pogubnim odlukama koje donosi ova vlast, Vlada, a i Skupština.

Vi ste rekli, gospodine ministre, da se dugo čekalo da ovi zakoni uđu u proceduru. To je tačno. Čekalo se dugo, mnogo ranije je trebalo ući u izmene ovih zakona, naročito Zakona o lokalnoj samoupravi, ali to nije bio dovoljan razlog da to uđe juče za danas. Dakle, mi smo juče dobili saziv, kao narodni poslanici, da danas raspravljamo o četrnaest tačaka dnevnog reda. Ne možete ni očekivati, naravno, da oni koji su želeli da se ozbiljnije posvete ovim tačkama dnevnog reda i zakonima, da se ozbiljnije i pripreme, ali nadam se da ćemo uspjeti barem osnovne stvari da kažemo. Ako ne danas u načelu, onda u raspravi o pojedinostima, kada ćemo očigledno moći da raspravljamo jedino o pojedinostima Zakona o lokalnoj samoupravi.

Dakle, ključnu reč i rečenicu ste rekli kada ste rekli da jedinice lokalnih samouprava i državna uprava treba da postanu servis građana Srbije. To je tačno, apsolutno to podržavam. To je nešto na krilima čega je 2012. godine Srpska napredna stranka pod vođstvom Aleksandra Vučića i došla na vlast, sa pričom o velikim reformama, da će država postati servis građana, da će se iskoreniti korupcija i raznoraznim pričama za koje, kada pogledamo posle šest godina, nisam siguran da oni mogu da pogledaju sebe u ogledalo i kažu – da, uradili smo to, to i to.

Niste uradili, zato što je politika danas iznad institucija države i sistema. Sada, kada neko kaže „pa to je bilo i ranije“, u redu, neka je bilo; ako nije dobro, valjda ste vi koji ste 2012. godine obećavali bolji život,

prosperitetniju Srbiju, došli ovde da upravo to popravite, pa da se institucije grade, a ne razgrađuju, da politika ne bude iznad interesa društva, iznad interesa sistema.

Zato, gospodine Ružiću, šta god pohvalno rekao danas o vašim zakonskim predlozima, pre svega o ovom vezanom za lokalnu samoupravu, jer sam i sam bio predsednik opštine četiri godine pa i te kako znam sa kojim problemima se suočavaju gradonačelnici i predsednici opština u Srbiji, nisam siguran da ćete uspeti da postignete taj efekat kome težite, a to je da država postane servis građana, zato što jedna lasta ne čini proleće. Dok se ceo sistem ne napravi, dok ne bude želje i volje u ovoj državi da se zaista poštuju i grade institucije, stvara novi sistem vrednosti, da se kompetentni ljudi postavljaju na određena mesta, nema rezultata.

Danas je cilj podređen političkom cilju. Cilj ove današnje vlasti i ideja jeste samo da se pobeđuje na izborima, da se vlast takmiči sama sa sobom, da kaže – osvojili smo 45, 50, 46%. Šta su rezultati toga, kako se u Srbiji živi, teško da će to da ih interesuje, sve dotle dok njihov rejting ne bude počeo da pada i dok se ne budu suočavali s tim da građani polako počinju da se osveščuju i bude iz ove velike hipnoze u koju su ih uveli zahvaljujući režimskim medijima.

Što se tiče ovih zakona, onaj o kojem mogu da govorim jeste svakako ovaj Zakon o lokalnoj samoupravi. Tu mogu da pohvalim dosta stvari koje se menjaju, neke delimično, neke smatram da je trebalo promeniti u ovim izmenama Zakona, niste ih obuhvatili. Pokušaću, kada budemo imali raspravu o amandmanima, da vam ukažem na neke od njih.

Mogu da podržim to što ste definisali broj funkcionera u skladu sa brojem stanovnika u jednoj lokalnoj zajednici; mogu da podržim građanske inicijative, koje će sada mnogo lakše biti primenljive; mogu da podržim i to što ste delimično rešili problem mesnih zajednica i odnos s mesnim zajednicama. Namerno kažem delimično zato što ja ovde predlažem ko zna koliko puta, već sigurno dve godine, da se zakon o obaveznosti i finansiranju mesnih zajednica uvrsti u proceduru. Dakle, ukoliko nemate finansijski nezavisne mesne zajednice, ne možete govoriti ni da imate funkcionalne mesne zajednice. Ovde nije predviđeno, niti Zakonom o finansiranju lokalne samouprave, da mesne zajednice imaju sopstvene prihode kojima će same raspolagati i utvrđivati svoje prioritete. Mi smo svojevremeno deo poreza na imovinu sa određene teritorije lokalne samouprave vraćali mesnim zajednicama, da one same odlučuju u šta će ulagati.

Oko matičnih knjiga takođe mogu da vas tu podržim.

Naravno, ne mogu da vas podržim jer ste ispustili priliku da u ovom zakonu usaglasite Zakon o lokalnoj samoupravi sa Zakonom o učeničkom i studentskom standardu i da predsednici opština i gradonačelnici mogu da

stipendiraju učenike i studente a da pritom ne krše zakon, tako da razmotrite to za budućnost.

Sve to o čemu sada govorim i to što hvalim neće biti dovoljno da se popravi stanje u lokalnim samoupravama i da one, kao što ste vi rekli, postanu servis građana. Zašto? Zato što je u poslednjih šest godina sprovedeno finansijsko i kadrovsko devastiranje i degradacija jedinica lokalne samouprave, objasniću vam kako, a to je ključni problem da biste vi mogli da kažete da imate efikasne lokalne samouprave koje funkcionišu u skladu sa zakonom i koje su tu da bi servisirale potrebe i odgovarale na potrebe građana Srbije.

Državna vlast je od 2012. ili 2014. godine svela opštine i gradove na puke izvršioce. Zakonom o finansiranju jedinica lokalne samouprave smanjena su sredstva koja pripadaju građanima koji žive u opštinama i gradovima u Srbiji. Evo, kada pogledate sada kako se kreće odnos ukupnih sredstava između centralnog nivoa vlasti i lokalnog nivoa vlasti, videćete da od 2012. godine permanentno i u kontinuitetu opada deo sredstava koji se opredeljuje za lokalne sredine. Sa 17,7% koliko je pripadalo 2012. godine, došli smo na 11% koliko je danas sredstava ostalo lokalnim samoupravama. Dakle, sve opštine i gradovi u Srbiji rade da bi se neki novac uštedeo i da bi neko ko danas ima šapu nad centralnom kasom mogao da te pare troši kako god hoće. Praksa u Evropskoj uniji je, vi to vrlo dobro znate, da tridesetak posto, zavisi od zemlje do zemlje, ide jedinicama lokalne samouprave, u nekim razvijenim zemljama čak i polovina budžeta se usmerava na jedinice lokalne samouprave, tako da su i opštine i gradovi pretrpeli teret fiskalne konsolidacije, kao i građani Srbije kojima je vlast zavukla ruku u džep dublje nego iko pre njih.

Naravno, takav način i vid finansiranja nije predvidela ni Evropska povelja, na koju se vi pozivate u ovim zakonima, gde je takođe definisana što veća finansijska nezavisnost jedinica lokalne samouprave. Ali vi imate obrnutu stvar, imate potpunu finansijsku zavisnost i imate situaciju da je država sve više centralizovana umesto da bude decentralizovana, kao što je nekada pričano u raznoraznim kampanjama u poslednjih šest godina.

Kada imate zavisne lokalne samouprave, kada nemate sistem i kada nemate institucije, onda imate „lokalne šerife“, o kojima danas opet govore stranke pa kažu – imamo „lokalnog šerifa“ u Brusu koji je optužen za seksualno uznemiravanje, malverzacije sa prodajom građevinskog zemljišta, Milutin Jeličić; pa imate Radomira Nikolića, nenamensko trošenje para; pa Nenad Milenković, Sremski Karlovci, potrošio milion i po na kafane; pa Čedomir Božić, nenamensko trošenje para; pa Pera Milankov, Nova Crnja, osuđen na dvadeset dva meseca zatvora zbog mita itd.

Onda imate jednu ključnu rečenicu, kaže – Sanja Stajić iz Merošine kršila stranački statut. Ministre, predsednici opština ne krše stranačke statute, nego se pridržavaju zakona i propisa koji vi ovde predlažete. Ne može nijedna politika biti iznad interesa države i sistema koji gradi ova država. Mogu da razumem da vi reagujete ukoliko neki građanin ili odbornik dobije ovakav odgovor od gradonačelnika Radomira Nikolića, vezano za odborničko pitanje postavljeno na skupštini 9. maja ove godine, gde gradonačelnik odgovara sa – gradonačelnik ima dosta savetnika. To je odgovor. Dakle, za te stvari neko svakako treba da odgovara.

Takođe, gospodine ministre, vi ste meni poslali odgovor na poslaničko pitanje o situaciji u Vladimircima gde imate dve skupštine, dva predsednika, gde imate potpuno poremećen sistem; rekli ste mi tada (evo ispred mene dokumenta) da je validna Skupština na kojoj je smenjen prethodni predsednik Skupštine i da ovi drugi treba da vladaju Vladimircima. Ne vladaju oni, i dalje je stara vlast u praksi, i dalje je tu stari predsednik opštine. To vam govorim zato što u zakonu niste predvideli još nekoliko kriterijuma za uvođenje privremenih mera; stavili ste to dosta klimavo, da vi možete uvesti privremene mere, a ne da morate onda kada se neka zakonska načela prekrše.

U sklopu toga moram još da kažem da pored te finansijske problematike sa kojom se suočavaju gradovi i opštine, a ona zaista nije mala jer imate situaciju u poslednjih nekoliko godina da su milijarde iz centralne kase prebacivane podobnim predsednicima opština, ovima za koje danas kažu da su „lokalni šerifi“, za koje sam sve ovo pročitao... Oni su dobijali pare za tekuću likvidnost. To znači da oni moraju da dođu da ljube skute nekome u Beogradu za njihove novce.

Onda ste imali situaciju da je početkom oktobra 2017. godine 480.000.000 dato Zaječaru, Čačku, deset miliona za Beograd. Krajem 2016. godine dve i po milijarde, ministre Ružiću, zbog potrebe da se izvrše obaveze usled smanjenog obima prihoda budžeta pojedinih jedinica lokalnih samouprava: Nišu 260.000.000, Kragujevcu 220.000.000, Novom Sadu 190.000.000, Jagodini 130.000.000, Zaječaru 115.000.000, Bečeju 106.000.000, Vranju sto miliona itd. Nema tu sistema, ministre. Nema tu institucija. Ovde je zakon moćnika, onoga ko je danas alfa i omega, kod koga su pare. On odlučuje, on još malo pa nije počeo da odlučuje i kakvo će vreme biti u Srbiji. A kamoli da govorimo o tome da su ravnopravni gradovi i opštine gde su na vlasti opozicione stranke kao što je stvar u Paraćinu, Šapcu, Čičevcu i još nekim mestima. Znače, u tome je suština problema.

I onda kada se Evropska komisija uključi u rešavanje tog problema i kada Savet Evrope kaže da će u Turskoj 28. juna raspravljati o odnosu vlasti prema tim opštinama, ne treba da se čudite. Nisu ti ljudi krivi. Njih neko treba da zaštiti. Vi ste, ministre, dužni da brinete o predsednicima opština i

gradonačelnicima i da stanete na njihovu stranu, vi ste njihov predstavnik u Vladi Republike Srbije, a ne da kažete da oni brukaju državu Srbiju time što se žale Savetu Evrope. Žale se Savetu Evrope zato što nemaju kome u svojoj rođenoj zemlji da se požale i moraju da se žale Evropi i svetu.

Što se tiče Zakona o javnim agencijama, čuli smo danas od naših kolega ovde kakva je situacija. Ja ću pročitati samo jedan citat, izjavu predsednika Vučića, tada premijera, koji je rekao – smanjenje broja poslanika, smanjenje ministarstava na petnaest, smanjenje broja agencija, zavoda, biroa i saveta sa 136 na manje od pedeset, ukidanje funkcija državnih sekretara. Time ćemo uštedeti ogroman novac, neću da kažem samo više desetina miliona evra, već više od stotinu miliona evra.

Pitam vas, ministre Ružiću – da li znate koliko danas imamo ovakvih tela? Ako je ukinuto, koliko je ukinuto i ugašeno? Ako nije, zašto nije? I zašto je predsednik Vučić, tada premijer, slagao da će to sve da ukine i uštedi stotine miliona evra? To vas pitam zato što oni danas troše pare, velike pare građana Republike Srbije. Na primer, samo u Agenciji za energetiku plata predsednika Saveta Agencije za energetiku je tri hiljade evra, a plata članova Saveta će biti dve i po hiljade evra. Samo u jednoj agenciji, da ne govorim o drugim agencijama. Recimo, u Agenciji za bezbednost saobraćaja 150.000 direktor, rukovodioci od 122.000 do 133.000. Oni imaju veće plate nego što imaju predsednik države, ministri, poslanici i svi drugi ljudi. Dakle, to govori o tome da za šest godina tu ništa nije promenjeno.

I sad vi danas kažete, vlast kaže da ne treba da protestuju malinari, povrtari, ratari, voćari i ostali zbog niskih cena i lošeg stanja u poljoprivredi, da ne treba građani da protestuju zato što je gorivo najskuplje u regionu. Vi ništa ne činite da njima olakšate, ali zato se ovi baškare već šest godina: i javna preduzeća, i agencije i svi ostali. Dakle, to je taj sistem koji vi nećete ili ne znate da promenite svih ovih šest godina.

Evo, imate i Kancelariju za saradnju s Kinom i Rusijom, bivšeg predsednika Tomislava Nikolića, koja je dobila budžet oko milion evra. Dajte te pare poljoprivrednicima, mladim studentima i stipendistima. To bi dalo daleko veće efekte nego što će dati da se neko zbrine i prima danas platu od 150.000 dinara i plus 45.000 za odvojeni život od porodice.

Naravno, ne mogu da ne pomenem i to da za pojedine od ovih agencija ne znamo šta rade. Na primer, Agencija za osiguranje i finansiranje izvoza, koja treba da pomaže izvoz Republike Srbije i izvozne kompanije, u više tranši je kompaniji „Pink“ dala deset miliona evra, od 2014. do 2017. Dakle, Agencija za osiguranje i finansiranje izvoza je televiziji dala deset miliona evra kredita i pozajmica u periodu od tri godine, pare građana Republike Srbije, to su njihovi novci. To nisu tržišne pare pa da od banaka uzima „Pink“ ili neko drugi i da plaća visoke kamate, nego su to pare građana Srbije. Zato

građani treba da protestuju protiv ovakvog režima, jer je samo po njihovim leđima teret reformi, a ovi ostali se i dalje baškare u državi Srbiji.

Kada govorimo o izboru guvernera, viceguvernera, i tu ću pokazati veliku efikasnost Skupštine i države. Što se tiče predloga za viceguvernera, koji će biti izabran ovih dana, Narodna skupština Republike Srbije, dakle ovaj dom, na sednici održanoj 22. marta ove godine, donela je Odluku o izboru direktora Uprave za nadzor nad finansijskim institucijama i postavila za direktora čoveka koji sada treba da bude viceguverner Narodne banke. Na prošloj sednici, 28. maja, dakle pre nekoliko dana ili pre dve nedelje, ukinuli ste to telo. Znači, čoveka ste pre nešto više od tri meseca postavili za direktora tela koje ste za tri meseca ukinuli i sad ga postavljate za viceguvernera.

Što se tiče predloga za guvernera, čuli smo danas raznorazne moralne ocene samog kandidata, gospođe Tabaković, i njenih afera, koje i te kako imaju veze sa moralom i to da je „Telekom“ otplatio njen stan od 70.000 evra, da je „Farmakomu“ mimo propisa dala 25.000.000 evra, da je njena ćerka direktor Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje i da je službeni vozač vozi od Novog Sada do Beograda da polaže ispite, da je zet neki sekretar u Ambasadi u Rimu, da je naručivala raznorazne naslone za noge, viski, kikiriki za svoje zaposlene u banci. Naravno, sve to nije bilo sporno da ona ponovo dobije mandat od pet godina, verovatno zbog toga što je nedavno zaposlila i Nikolu Popovića u Narodnu banku, brata žene Andreja Vučića, pa je verovatno to nadomestilo sve ove prethodne probleme koje je ona imala. Inače, njena plata je 537.000, plata viceguvernera 424.000, ostalih zaposlenih od 200.000 do 300.000 dinara.

Kada tako postavite stvari i takve poruke pošaljete građanima, ministre, budite potpuno sigurni da će se građani kad-tad osvestiti. Ni ovaj „Pink“, koji je uzeo deset miliona, ni svi ovi drugi prorežimski mediji neće uspeti da zamagle tu činjenicu i ovo o čemu ja vama danas govorim (a mogao bih da vam govorim satima, i ja i moje druge kolege), i to da ćete prekršiti, da će Skupština Srbije prekršiti Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije. Jer, poslat je predlog dva kandidata za člana Odbora Agencije za borbu protiv korupcije, zato što i nju želite da devastirate, zato što su tamo stopirani procesi protiv Tomislava Nikolića, Siniše Malog i Aleksandra Vulina. Jedanaest funkcionera je bilo na udaru u Agenciji za borbu protiv korupcije. Protiv nekih od njih su tužilaštvu prosleđene prijave, ali se ništa po tom pitanju ne radi jer ste vi vlast i smatrate da dok ste na vlasti možete da radite šta god hoćete, da se bahatite koliko god hoćete i da zloupotrebljavate funkcije za lično bogaćenje. Rešite to, prvo krenite od opozicije i onih koji su bili na vlasti ranije, usvojite zakon o poreklu imovine, a onda podnesite i vi račune građanima Republike Srbije. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Hvala.

Po Poslovniku, reč ima Milena Turk.

Izvolite.

MILENA TURK: Hvala, predsedavajući.

Reklamiram povredu Poslovnika, člana 107. Govornik na sednici je dužan da poštuje dostojanstvo Narodne skupštine. Smatram da je bilo potrebno da prekinete prethodnog govornika, naročito u trenutku kada je počeo da govori o smanjenju budžeta lokalnim samoupravama jer je tokom 2014. godine on bio najplaćeniji predsednik Opštine Trstenik. U momentu kada je prosečna plata u Trsteniku bila 34.587 dinara, on je sebi određivao platu od 113.000 dinara, o čemu svedoči izveštaj načelnika Opštinske uprave.

Dalje, povreda Poslovnika učinjena je u momentu kada je počeo da iznosi podatke o nečijem moralnom kredibilitetu, i to osoba o kojoj na sajtu Agencije za borbu protiv korupcije postoji odluka koja kaže – mera javnog objavljivanja odluke o povredi Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije. Dakle, poslanik koji je direktno prekršio Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije, o čemu postoji zvanična i konačna odluka na sajtu, govori o nečijem kredibilitetu. To je takođe osoba čije je prvo radno mesto direktorsko, na kome je radio sa srednjom školom. Ako pričamo o kredibilitetu, o nekom moralu, o skrupulama, molim vas da to imate na umu sledeći put. Smatram da je bilo potrebno da prekinete govornika kada je počeo da govori o tome.

Bilo je govora i o mesnim zajednicama. Kada je u pitanju Opština Trstenik, o tome postoji izveštaj državnog revizora koji govori o nepravilnostima u radu Opštine Trstenik, dakle o kreditima koji su podizani pa nenamenski trošeni, o mesnim zajednicama koje su takođe evidentirale troškove za gorivo a nisu posedovale automobile, opština Trstenik nije vršila nadzor nad trošenjem sredstava mesne zajednice. Tako da je krajnje beskrupulozno govoriti na ovaj način o nečijem radu i davati ocene o radu „lokalnih šerifa“ kada imamo jedan takav primer, ali verovatno je zato bivši predsednik opštine, upravo zbog ovakvog poslovanja. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, koleginice Turk.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Ne.)
Hvala vam.

Reč ima Đorđe Komlenski, povreda Poslovnika.

Izvolite.

ĐORĐE KOMLENSKI: Repliku sam tražio, predsedavajući. Pomenut je Aleksandar Vulin u negativnom kontekstu. Ako niste pratili sednicu, pogledajte stenogram.

PREDSEDAVAJUĆI: Pomenut jeste, izvolite.

ĐORĐE KOMLENSKI: Zahvaljujem.

Šta reći o neistinama koje se govore u ovom domu i korišćenju termina kao što je „stopirano“? To je, jednostavno, krajnji bezobrazluk. Javno

tužilaštvo je u dva različita nivoa ispitalo sumnje i prijave Agencije za borbu protiv korupcije i odbacilo krivičnu prijavu kao neosnovanu.

Ali ne znam kako će proći nesrećna Julijana koju je „Potomčić“ podmetnuo da potpisuje umesto njega, da podiže pare u nevladinom sektoru i završava prljavu posla. Nadam se da on neće izmaći pravdi ni na koji način i da će tužilaštvo preuzeti gonjenje i protiv njega, ne samo protiv Julijane. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik dr Muamer Bačevac.

Izvolite, dr Bačevac.

MUAMER BAČEVAC: Uvažene kolegice i kolege, gospodine ministre, gosti, strateški plan Republike Srbije jeste integracija u Evropu i ujednačavanje našeg zakonodavstva s Evropom. Manjinske zajednice koje žive u našoj republici su motor evropskih integracija i mi to na svakom mestu ističemo, kao što ističemo i da je Srbija deo evropskog kulturno-političkog i civilizacijskog prostora. Verujem da su današnje izmene i dopune predloženih zakona korak u tom pravcu.

Vraćanje nedvosmislenog značaja mesnim zajednicama, kao i jasno definisanje uloge i nadležnosti mesnih zajednica koje donosi Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi jeste nešto što ćemo mi, kao stranka opredeljena za ravnomerni regionalni razvoj i ravnomerni razvoj svake lokalne samouprave, podržati.

Izmene i dopune Zakona o matičnim knjigama donose jednu jako dobru mogućnost upisa podatka o nacionalnoj pripadnosti u matičnu knjigu rođenih – ovaj podatak dosad nije mogao biti unet u matične knjige – što je i definisano Akcionim planom za ostvarivanje prava nacionalnih manjina.

Polazeći od potrebe za usklađivanjem među zakonima koji regulišu prava pripadnika nacionalnih manjina, unošenje podataka o nacionalnoj pripadnosti u sve javne evidencije i registre, po principu dobrovoljnosti, predstavlja najznačajniju novinu u delu o matičnim knjigama rođenih.

Set zakona koji se odnosi na stečena i zagarantovana prava nacionalnih manjina, kojim ćemo ih, nadam se, dalje unaprediti, bio je u fokusu nacionalnih manjina, njihovih političkih predstavnika, u prethodnih godinu dana. Predlaganju izmena i dopuna Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina prethodila je zaista jedna intenzivna javna rasprava i nekoliko okruglih stolova, u Novom Sadu, Novom Pazaru, Beogradu, Petrovcu na Mlavi. To je nešto što je jako dobro i što treba pohvaliti. Prisustvovao sam jednom od ovih sastanaka i bilo je zaista konstruktivno i imalo se šta čuti.

Razvoj zakonodavstva vezan za ovu temu i oblast zaštite prava nacionalnih manjina je nešto što je kod nas konstantno u poslednje dve

dekade. Imalo je nekakvog blagog zastoja od 2010. godine, pre svega u zakonu, koji nije dobro definisao način formiranja kao i izbor nacionalnih saveta, tako da su neki nacionalni saveti ušli u krizu. Mi smo, naime, 2014. godine usvojili i izmenili praktično taj zakon čime smo omogućili da se promenom izbornog sistema za nacionalne savete omoguće izbori za nacionalne savete. To smo učinili vrlo efikasno, međutim, i tada je rečeno da je to privremeno rešenje i da ovaj zakon zaista treba modernizovati i uskladiti sa evropskim načelima, i drago mi je što to danas činimo.

Jedan od ključnih problema u primeni Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina jeste njegova neusaglašenost sa drugim zakonima. Odredbe drugih zakona su u velikoj meri suspendovale i onemogućavale primenu odredaba Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, jer su veoma često na potpuno drugačiji način rešavale istovetna pitanja. Na taj način, čini mi se da smo imali problem da se određena prava koja su bila zagarantovana ovim zakonom nisu vršila. Stoga su današnje izmene i dopune jako bitne i dolaze na vreme s obzirom na to da će se vrlo brzo ući u pripremu za izbore za nacionalne savete.

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima donosi neka dobra rešenja koja će, čini mi se, doprineti boljem i efikasnijem radu saveta nacionalnih manjina. Mislim da poseban kvalitet jeste insistiranje na javnosti, potenciranje javnosti u radu saveta nacionalnih manjina. U tom smislu, u članu 14. dodaje se potpuno novi član 8a kojim se izričito predviđa da je rad nacionalnih saveta javan i da se sve odluke koje se donesu moraju objaviti u medijima u roku od deset dana u odnosu na datum njihovog donošenja, što mislim da je jako dobro. To donosi veću vidljivost samih odluka saveta ali i bolju transparentnost i praćenje rada svakog saveta.

Ovim predlogom se preciznije uređuje i materija korišćenja sredstava koja su stečena u skladu sa zakonom. To je, čini mi se, bilo jako manjkavo u prethodnom zakonu. Određuju se procenti koji su gornja granica za plate i primanja zaposlenih, a određuje se i drugi deo koji je neophodan za druge, u stvari suštinske, zadatke koje obavljaju saveti nacionalnih manjina u oblastima za koje su po zakonu ovlašćeni.

U izradi ovog zakona, mi smo čuli, razvila se žučna rasprava, pre svega, o onome što je i preporučio Savet Evrope, odnosno njegov savetodavni komitet, a to je problem politizacije nacionalnih saveta, što je nešto što je bilo evidentno. Naravno da je član 7a izazvao, a i dalje izaziva, žučne polemike, i to, čini mi se, s razlogom. U svakom slučaju, politizacije različitih saveta, različitih nacionalnih manjina, jeste bilo. To se mora svesti na najmanju moguću meru. Međutim, i u tome treba imati mere; čini mi se da smo ovim našim predloženim rešenjima malo više zagazili u nešto što nije opravdano.

Slažem se da politički aktivna lica, odnosno članovi stranaka, izvršnih odbora, predsednici itd. mogu, ne moraju biti predsednici ili članovi izvršnog veća, međutim jako je diskutabilno to što izabrana lica, mislim na odbornike i poslanike, ne mogu biti izabrana u izvršni odbor i ne mogu biti predsednici, odnosno najbitnije je da ne mogu biti u izvršnim odborima. Mislim da se odbornicima to ne sme osporavati, odbornici mogu biti čak i nestranačke ličnosti. Mislim da je njihovo poznavanje, odnosno učešće u zakonodavnim telima nešto što je prednost i što će olakšati, ubrzati, poboljšati njihovo učešće u izvršnom odboru u nacionalnim savetima.

U svakom slučaju, mislim da je smer u kome je ovaj predlog zakona dao rešenja dobar i da sa malim amandmanskim korekcijama on može biti jako kvalitetan i prihvatljiv.

Ovaj predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima daje jednu kvalitetnu mogućnost odborima za obrazovanje, kulturu, obaveštavanje i službenu upotrebu jezika i pisma da izaberu stručnjake koji poseduju odgovarajuće znanje i iskustvo u oblasti za koju se odbori obrazuju. To je dobra stvar. Ovaj zakon će i dalje omogućavati stručnim licima da u okviru stručnih odbora (ne političkim licima, licima koja nisu članovi veća) daju pun doprinos i podignu efikasnost funkcionisanja ovih odbora i samih veća.

Dobra stvar je što su ovim zakonom jasno precizirana ovlašćenja i dužnosti predsednika nacionalnih saveta, u skladu sa preporukama relevantnih međunarodnih tela.

Što se tiče Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, jako je dobro što se u članu 4. uvodi jasna pozitivna diskriminacija pripadnika nacionalnih manjina u pogledu zapošljavanja.

Mnogo puta sam u ovom domu govorio o neravnomernoj zastupljenosti nacionalnih manjina u državnom aparatu Republike Srbije i drago mi je što ovo zakonsko rešenje unosi pozitivnu diskriminaciju kao želju da se ovaj problem reši. Vi znate da su manjine, pogotovo one koje nisu u Pokrajini Vojvodini, zaista slabo zastupljene u državnom aparatu. Zato raduje ovakvo opredeljenje jednog ovakvog, sistemski značajnog zakona. To vidimo kao želju i težnju da se reši problem neravnomerne zastupljenosti nacionalnih manjina u državnom aparatu.

Takođe, ispisivanje toponima na jezicima i omogućavanje nacionalnim manjinama, odnosno lokalnim samoupravama u kojima nacionalnih manjina ima iznad 15% da imenuju ulice, trgove, naseljena mesta i druge toponime predstavlja značajan pomak i značajno mesto u ovom zakonu, što treba pohvaliti.

Informisanje, kao jedno od zagarantovanih prava nacionalnih manjina, nažalost, u praksi se gotovo ne ostvaruje, što se naročito odnosi na nacionalne manjine koje žive van AP Vojvodine. Radio-televizija Srbije do danas nije oformila redakciju na jezicima nacionalnih manjina, niti proizvodi medijske sadržaje koji promovišu kulturni identitet nacionalnih manjina. Možda bi bilo svrsishodno ovim zakonom preispitati obavezu Javnog medijskog servisa RTS da u što kraćem roku oformi redakciju na manjinskim jezicima, kao i da neodložno počne sa emitovanjem sadržaja na jezicima nacionalnih manjina kojima se čuva i promoviše kulturni identitet nacionalnih manjina. Podsećam da je nekad RTS imao ove redakcije, koje su imale dnevnik na jezicima nacionalnih manjina. Ne može se nazvati programom za nacionalne manjine jedna emisija kolažnog tipa u trajanju od pedeset minuta, koja se emituje jednom nedeljno.

Mi ćemo svakako pokušati da amandmanima poboljšamo kvalitet navedenih predloga. U svakom slučaju, želim da zaključim da su predloženi zakoni, neki u manjoj, neki u većoj meri, napravili i napraviće pomak u zaštiti i konzumiranju prava nacionalnih manjina ali i poboljšati, čini mi se, život svim građanima naše zemlje.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, dr Bačevac.

Narodni poslanik Aleksandra Tomić, povreda Poslovnika.

Izvolite.

ALEKSANDRA TOMIĆ: Gospodine predsedavajući, član 104. stav 3. kaže da dajete reč na osnovu replike. Niste me videli i niste mi dali pravo na repliku. Prva sam se javila. Pustila sam da prođu sve kolege, tako da vas molim da mi vratite repliku, dva minuta, sada, odmah.

PREDSEDAVAJUĆI: Pa, ne mogu po Poslovniku, kolegice.

U pravu ste, bili ste u sistemu ...

ALEKSANDRA TOMIĆ: Dobro, svaki put od sada ću reklamirati Poslovnik upravo zato što niste ispoštovali pravo poslanika da jednostavno dobije reč za repliku.

PREDSEDAVAJUĆI: Dobro, hvala.

ALEKSANDRA TOMIĆ: Imala sam pravo na repliku. Čekala sam strpljivo da prođe dvadeset minuta laži koje su izgovorili poslanici Vuka Jeremića, koji su govorili najgore salve uvreda koje se odnose i na SNS i na gospodina Aleksandra Vučića, i to da govore o tome kako su građani najzad progledali, o tome kako će da zaustave celu Srbiju tako što ćemo da pričamo o ceni energenata, o ceni nafte. Upravo oni koje finansiraju oni koji imaju kompanije u Hongkongu koje se odnose na energetiku, e, ti ljudi danas nama danas drže predavanje o tome. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Ja vam se izvinjavam i stvarno vas molim da razumete prosto da sam pogrešio.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje?

(Aleksandra Tomić: Ne.)

Hvala.

Nedo Jovanović ima reč.

Izvolite.

NEDO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, na samom početku diskusije koja se vezuje za set zakonskih predloga o kojima raspravljamo želim da istaknem da će Poslanička grupa SPS u danu za glasanje bezrezervno podržati sve zakonske predloge, kao i personalna rešenja koja su sastavni deo svega onoga što će biti tema naše rasprave.

Prvi zakon koji je danas zavredeo pažnju jeste zakon o izmenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi i tom zakonu zaista treba posvetiti pažnju, iz više razloga. Moram da iskažem iskreno zadovoljstvo što ste prepoznali probleme u praktičnoj primeni aktuelnog Zakona o lokalnoj samoupravi. Prepoznajući te probleme, dali ste adekvatna i kvalitetna rešenja kako da se ti problemi reše. Mislim da smo danas mogli da dođemo do zaključka da i kolege iz opozicije i mi koji imamo razloga da podržimo ovo zakonsko rešenje prepoznamo sistemski rešenja u ovom zakonu kao kvalitetna rešenja.

Ono što je suština i od čega su svi danas pošli jeste cilj postojanja lokalne samouprave. Cilj postojanja lokalne samouprave jeste najbolji mogući način zadovoljenja potreba građana.

Danas smo čuli metaforički da je to servisiranje potreba građana, odnosno da su jedinice lokalnih samouprava, to jest opštine i gradovi, servisi građana. U suštini jesu, ali da bi to zaista u punom kapacitetu bile, potrebna su najmanje dva uslova da bi se te potrebe na adekvatan način zadovoljile. Po mom dubokom uverenju, prvi uslov je odgovorna vlast na nivou jedinice lokalne samouprave. Da bi ta odgovorna vlast mogla da odgovori svim izazovima koji se pojavljuju u zadovoljenju potreba građana, moraju da postoje kvalitetna zakonska rešenja koja se odnose prevashodno na njihove nadležnosti. Zbog toga sam, uvaženi ministre, siguran da ste upravo kroz ovaj zakon, prepoznajući taj problem, definisali nadležnosti lokalne samouprave na najbolji mogući način.

Zašto ovo govorim? Zbog toga što je dosad nadležnost bila specificirana na jedan zaista rogovatan i pogrešan način, zbog toga što su jedinice lokalne samouprave same specificirale svoje poslove i nadležnosti u okviru kojih će se ti poslovi obavljati i na taj način su se dešavale čak i brojne zloupotrebe. Sada se te nadležnosti definišu na sasvim drugačiji način. One se vezuju za odgovarajuće oblasti, a te oblasti su prepoznate u drugim sistemskim zakonima, kao što su Zakon o planiranju i izgradnji, Zakon o udruženjima,

Zakon o komunalnim delatnostima, set zakona koji se odnose na socijalnu zaštitu, zakoni kojima se reguliše primarna zdravstvena zaštita itd. Ovo rešenje zaista predstavlja kvalitativan pomak napred.

Ono što zbog građana treba odavde da ode kao poruka, zbog čega građani treba da budu zadovoljni kada je u pitanju primena ovog zakona, koji će sigurno biti usvojen, jeste konkretizacija određenih prava i odgovornosti, prevashodno konkretizacija prava i odgovornosti odbornika, koji sada imaju daleko povoljniji položaj u smislu preciziranja njihovih prava, prevashodno prava da budu obavešteni od strane nadležnih organa jedinice lokalne samouprave, a samim tim da i svoj odbornički posao obavljaju odgovorno, posvećeno i u celosti po zakonu.

Ono što takođe zavređuje pažnju kada je u pitanju donošenje zakona o kojem ja sada diskutujem jeste sprečavanje zloupotreba od strane predsednika skupština opština jedinica lokalne samouprave, jer su te zloupotrebe bile zaista primećene u praksi. Tako se hitna sednica skupštine zakazivala na način koji je apsolutno nedopustiv, da ne kažem da su na taj način kršeni ne samo zakoni nego je činjena i određena šteta jedinici lokalne samouprave. Sada se to definiše precizno određenim rokom a za hitan saziv sednice skupštine potrebno je da postoje zakonom propisani razlozi, koji moraju da budu izuzetno činjenično utemeljeni i koji opravdavaju hitno zakazivanje sednice skupštine jedinice lokalne samouprave.

Ono što takođe treba pohvaliti jeste činjenica da smo se svi konačno oslobodili, odnosno da ćemo se osloboditi jednog rogovatnog rešenja, a to je da se radna tela skupština ili radna tela opština i gradova, koja su inače uređena statutom, menjaju statutom. Vi i sami znate da je statut jedan od akata koji na nivou jedinica lokalne samouprave podrazumeva krovni normativni akt ili najviši normativni akt. Njega je jako složeno promeniti, i zbog javne rasprave, i zbog komisije koja treba da se formira za promenu statuta, i zbog rokova i zbog svega ostalog. Sada imamo daleko jednostavnije, praktičnije rešenje da se to uredi poslovníkom. Zaista, tu ste pogodili pravi način rešavanja problema i tu stoji podrška jednom takvom sistemskom rešenju.

Na kraju, kada se sve ovo sagleda, dolazimo do još niza rešenja koja treba pohvaliti. Jedno od njih je, kako ste vi to danas rekli u uvodnom delu, optimizacija broja članova opštinskih i gradskih veća, s jedne strane i, s druge strane, broja pomoćnika predsednika opština, odnosno gradonačelnika.

Zašto je ovo dobro? Pa, dobro je isključivo iz razloga što se faktički gradsko ili opštinsko veće delilo kao politički plen. U tom političkom „kolaču“, sa mnogo usta, dešavalo se čak da onaj broj članova veća od devet plus dva ili jedanaest plus dva bude zloupotrebljen na nivou opština koje su izuzetno male. Ako uzmete u obzir da postoje opštine sa vrlo malim brojem stanovnika, svega nekoliko hiljada stanovnika, kao što su Trgovište, Crna

Trava, Žagubica itd., postavlja se logično pitanje zašto to opštinsko veće treba da ima jedanaest članova i koliko će resora tih članova morati da bude zastupljeno, odnosno da ti članovi vode te resore. Zaista, jedna vrsta potpunog anahronizma, jednog načina koji predstavlja, s jedne strane, nelogičnost ili apsurd i, s druge strane, dovodi do potpunog paralisanja rada jedinice lokalne samouprave na način na koji to jedinica lokalne samouprave zaslužuje.

U tom smislu, ovo je dobra prilika da se optimizacijom broja kako članova opštinskog i gradskog veća tako i pomoćnika koji će biti zaduženi za određene poslove koji su zakonom definisani daleko poboljša kvalitet rada jedinice lokalne samouprave.

Mislim da je jako dobro, kada su u pitanju mesne zajednice, da se poveća nadzor nad radom mesnih zajednica zato što su mesne zajednice vremenom počele da gube smisao i svrhu. Umesto da mesne zajednice budu prvi stepen zadovoljenja potreba građana, one su postale svoja suprotnost. Zašto? Zbog toga što nije bila adekvatna kontrola rada ni saveta mesnih zajednica, ni samih mesnih zajednica. Dobro je što se uvodi posebno telo, poseban organ koji će voditi računa o onome što mesne zajednice rade, prevashodno na normativnom delu. Da li će akt koji donosi mesna zajednica biti zakonit ili ne, ustavan ili ne, o tome će odlučivati neko ko će biti zadužen ispred jedinice lokalne samouprave i tu ćemo imati definisano rešenje.

Međutim, ministre, zamolio bih vas da obratite pažnju na jedan mogući problem koji se pojavljuje već duže vreme. On počinje faktički od jednog kvalitetnog rešenja Predloga zakona, i to ste dobro prepoznali, kada su u pitanju načelnici uprava.

Načelnici uprava, opštinske ili gradske, ili više uprava kao posebnih uprava, sada moraju zadovoljiti i one tzv. stručne akademske kriterijume kada su u pitanju uslovi za njihov izbor, ali dolazimo do onog od pet godina radnog staža u struci da bi bio načelnik. Šta je tu problem? Problem je što imamo teret, imamo hipoteku Uredbe o ograničavanju zapošljavanja, s jedne strane i Zakona o budžetskom sistemu, s druge strane, a oni su u korelaciji, tako da za veći broj načelnika uprava na teritoriji Srbije (a nije retko da oni uskoro idu u penziju) ne mogu njihova mesta da budu adekvatno popunjena upravo zbog toga što su ova dva normativna akta sprečila da imamo ljude koje ćemo pripremiti, koji će imati tih pet godina staža, koji će imati stručne kvalifikacije da mogu da naslede svoje kolege na čelu tih uprava. To je problem.

Drugi problem slične prirode jeste problem koji se vezuje za pojedine pozicije na nivou inspeksijskih službi u lokalnim samoupravama. Upravo zbog Zakona o budžetskom sistemu i Uredbe o ograničavanju zapošljavanja ne možemo da zaposlimo ni sportskog inspektora u pojedinim lokalnim samoupravama, ni prosvetnog inspektora u pojedinim lokalnim samoupravama zbog toga što imamo jednu vrstu barijere kada govorimo o načinu

zapošljavanja, pogotovo o zapošljavanju na neodređeno vreme gde se Vlada mora odrediti preko komisije koja je za to nadležna.

Jako je dobro to što ste prepoznali problem kod lokalnih samouprava koje nemaju dovoljne kapacitete i adekvatne resurse da mogu da zadovolje sve ono što od njih građani očekuju, naročito kada su u pitanju povereni poslovi, gde jedinice lokalne samouprave koje imaju potencijal... Evo, ja ću da kažem da grad iz kog dolazim, to je Užice, može da zadovolji potrebe nekih jedinica lokalne samouprave koje nemaju adekvatne resurse, tipa Arilje, Požega ili Kosjerić, kroz poverene poslove ili udruživanjem u smislu da se zajedničkim poslovima, odnosno sinhronizacijom rada te dve jedinice lokalne samouprave iznedre odgovarajući kvalitetni pomoci u smislu zadovoljenja potreba građana na teritoriji tih jedinica lokalne samouprave, odnosno tih opština i gradova ili grada.

Na kraju želim da istaknem da se upravo kroz prepoznavanje ovih problema dolazi do onoga gde je zaista već duže vreme bilo potrebno intervenisati. Vi ste intervenisali na savršeno dobar način pa će to kasnije rezultirati kroz afirmisanje elektronske uprave, kroz pomoć građanima da što efikasnije ostvare svoja prava, što brže u vremenu i, s druge strane, racionalizacijom javnog sektora odnosno smanjenjem broja zaposlenih. Mislim da ćete tu, u saradnji s Ministarstvom finansija, doći do adekvatnih rešenja jer će tom broju viška, odnosno onih za čijim radom više neće biti potrebe, biti neophodno naći adekvatna radna mesta u privredi ili u privatnom sektoru. U tom pravcu treba poraditi da se, u socijalnom smislu reči, reše problemi kako bi svi bili zadovoljni u najboljem mogućem vidu.

Kada su u pitanju ostali zakoni koji prate Zakon o lokalnoj samoupravi, tu je Zakon o državnoj upravi. Ja ću se tu pozvati na Kodeks dobre prakse koji je usvojio Savet Evrope 2009. godine i koji precizira uvođenje što većeg broja građana u sistem odlučivanja kada su u pitanju lokalne samouprave, što je jako dobro.

Kada su u pitanju odredbe zakona kao predloga, a odnose se na nacionalne manjine odnosno savete nacionalnih manjina, moje će kolege značajno više govoriti o tome, ja zbog vremena neću mnogo komentarisati ta dva zakona. Ali bitno je istaći sledeće: da je još jednom potvrđena afirmacija zabrane diskriminacije i da tzv. pozitivna diskriminacija ili pozitivna selekcija, tako da je nazovemo, za koju smo danas čuli kritike, naprotiv, ima ogromno opravdanje upravo u sredinama gde su nacionalne manjine zastupljene u mnogo manjem broju u javnom sektoru, u državnoj službi i gde ćemo to sada uspešnije rešavati nego što je dosad rešavano.

Kada su u pitanju odredbe zakona koje se odnose na upotrebu jezika, ja vas molim, ministre, da imate u vidu jednu činjenicu koju je danas malo ko istakao, a mislim da zavređuje veliku pažnju. Radi se o potrebi da svako ko

hoće da koristi jezik nacionalne manjine, a ima pravo na to, i Ustavom mu je zagantovano to pravo, treba to pravo da ostvari na najbolji mogući način. A da bi ga ostvario na najbolji mogući način, mora da ima adekvatnu podršku ili pomoć. Radi se o tumačima. Mi, nažalost, nemamo tumače za romski jezik. U sudovima se dešava problem da se zadovolji potreba tamo gde se pripadnici te nacionalne manjine pojavljuju kao stranke da nemaju tumača. Mislim da bi tu trebalo rešavati, u tehničkom smislu reči, ovaj problem na najbolji mogući način.

Što se tiče ovog seta zakona, moje kolege će o tome više govoriti, ja ću se samo još jednom zahvaliti u ime svih onih koji žele dobro Srbiji, koji žele dobro građanima svih jedinica lokalne samouprave, da podrže ovaj zakon, jer će od ovoga imati koristi.

Što se tiče ostalih predloga kada su u pitanju personalna rešenja, obratiću se prevashodno predlagачu koji je dao predlog za Jorgovanku Tabaković za guvernera NBS. Postoji nekoliko razloga zbog čega to treba podržati. Prvi i osnovni razlog jesu rezultati u obavljanju funkcije guvernera NBS, a ti rezultati su oličeni u sledećem: makroekonomskoj stabilnosti, koordinaciji monetarne i fiskalne politike, održavanju inflacije u petogodišnjem periodu na nivou od 2%, stabilnosti deviznog kursa dinara prema evru i odgovornom i efikasnom korišćenju deviznih rezervi, deset milijardi evra kao garant stabilnosti finansijskog sistema. Dovoljni razlozi za podršku kandidatu za guvernera Narodne banke Srbije.

Na kraju, gospodine Jovičiću, kao predstavniku Visokog saveta sudstva, uvažene institucije i tela koje predlaže kandidate za nosioce pravosudnih funkcija, želim da podržim vaše predloge ne upuštajući se u vaš rad, jer na to nemam pravo. Ali imam pravo da prokomentarišem da je vaš rad isključivo po zakonu, da ste u smislu primene Zakona o Visokom savetu sudstva i svih ostalih propisa dali najbolja moguća rešenja za predsednike sudova, ja to mogu da potvrdim kao deo pravosudnog sistema po profesiji kojom se bavim, i da su ovi predlozi takvi da će sigurno opravdati naše poverenje kada budemo glasali za ova personalna rešenja. Ne želim nikoga da degradiram, ali mislim, recimo, da je jedan od predloga kao što je Dušan Milenković ili Dule Milenković izvanredno rešenje za predsednika Apelacionog suda u Beogradu.

Postoji drugi problem, gospodine Jovičiću, i molim vas da to na Visokom savetu sudstva razmotrite i da se taj problem konačno reši, a to je odgovornost predsednika sudova, koja za njih predstavlja hipoteku. Zašto ovo govorim? Loš rad sudova se uglavnom prebacuje na teret predsednika sudova. A zašto? Zašto? Pa oni su samo rukovodioci sudskih uprava, ništa više. Zato vas molim da razmotrite mogućnost da se uvede sistemsko rešenje da predsednici sudova moraju biti predsednici sudske prakse, odnosno

predsednici odeljenja sudske prakse. Zašto? Jedino će oni sprečiti da se iz njihovog suda generišu dve različite sudske odluke i da se na taj način stvara neujednačena sudska praksa, a to je najveći problem, to je najveća bolest srpskog pravosuđa, koja se, na sreću, uspešno leči.

Onog trenutka kada predsednici sudova budu i predsednici sudske prakse moći će da bude kontrolisan rad sudova u punom kapacitetu. Tada će moći da budu kontrolisane i sudije, iako su sudije nezavisne, i po zakonu i po funkciji, ali će se sprečiti ono što sve građane boli, a građane boli najviše kada imaju neujednačenu sudska prasku, a samim tim se stvara automatski i pravna nesigurnost.

Mislim da to pitanje treba da pokrenete na sednici Visokog saveta sudstva i da konačno Vrhovni kasacioni sud promeni svoj stav da predsednici sudova ne treba da budu predsednici odeljenja sudske prakse. Naprotiv, ovo je pravo rešenje i dovodi poboljšanju rada sudova.

Samo ću se kratko vratiti na jedan deo jer sam dužan iz poštovanja prema predlagačima, a to je teritorijalno uređenje Srbije kada su u pitanju statusi dve jedinice lokalne samouprave, a to su Prokuplje i Bor. U tom pravcu zaista želim da čestitam predlagačima na izvanrednom obrazloženju i da podržim ovakav predlog kao izuzetno dobar, jer se radi o delovima teritorije Republike Srbije gde su te dve jedinice lokalne samouprave prepoznate kao nosioci ili budući nosioci razvoja inače nerazvijenog područja. U tom smislu, od nas socijalista imate punu podršku. Zahvaljujem se.

PREDSEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Zahvaljujem, kolega Jovanoviću.

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem, potpredsednice Milićević.

Ovde nam je ministar Ružić rekao da se raduje debati koju ćemo imati o ovim zakonima, da ćemo o njima mnogo razgovarati i danas i sutra kada budemo imali raspravu u načelu i kada budemo imali raspravu u pojedinostima.

Ne znam da li vam je poznato, gospodine Ružiću, mi raspravu u pojedinostima nemamo još od decembra prošle godine kada se Srpska napredna stranka dosetila da opstruiše rad Skupštine u kojoj sama čini većinu, tako da će i ovaj set zakona, kao i svi predloženi zakoni u prethodnih šest-sedam meseci, proći bez skupštinske rasprave u pojedinostima, što mi je posebno u ovom slučaju žao zbog toga što mislim da su zakoni kojima se uređuje oblast prava nacionalnih manjina izuzetno važni za Republiku Srbiju.

Znam da Srpskoj naprednoj stranci nije mnogo stalo do manjinskih prava. Uostalom, nije tako davno bilo vreme kada su neki njihovi i danas visoki funkcioneri pripadnicima nacionalnih manjina nudili po koji sendvič da se

odsele iz Republike Srbije. Mislim da je zbog Narodne skupštine, zbog Republike Srbije važno da o ovom zakonu razgovaramo što detaljnije.

Mi smo uložili veliki broj amandmana. Zapravo, svi amandmani koje smo uložili odnose se na ove zakone i žao mi je što o njima nećemo moći da razgovaramo, tim pre što Srbija ima i velikih problema kada je u pitanju ova oblast, kada su u pitanju naši pregovori sa EU. Nadali smo se da možemo da doprinesemo, ali možemo da se nadamo će vaši saradnici pogledati naše amandmane i da će možda neki od njih usvojiti iako u Skupštini, kažem, nećemo imati pravo da o njima razgovaramo. Ni narodni poslanici koji za njih treba da glasaju u danu za glasanje, ali, što je mnogo važnije, ni građani Srbije neće saznati kakva se to debata o ovim zakonima vodila jer o njima praktično neće biti debate, makar ne u pojedinostima.

Počecu od drugih zakona koje ste predložili budući da je takav i redosled koji je grupa narodnih poslanika koja je podnela zahtev za sazivanje ove sednice odredila. Najpre ću govoriti o Zakonu o lokalnoj samoupravi.

Plašim se da svi ovi zakoni, baš kao ni ovi manjinski, apsolutno ne tangiraju ono što su problemi lokalne samouprave danas, ono što su problemi građana koji u lokalnim samoupravama žive, ono što su problemi u funkcionisanju našeg sistema. Tako je od ovog prvog Zakona o lokalnoj samoupravi, pa sve do Zakona o teritorijalnoj organizaciji koji su predložile naše kolegice i kolege iz SNS, tako da možemo da krenemo da razgovaramo na taj način.

U ovoj reklami koju ste nam podelili za zakone vi kažete da će Predlog zakona o lokalnoj samoupravi obezbediti uključivanje građana u postupak pripreme investicionog dela budžeta lokalne samouprave i da će građani imati mogućnost da kažu šta da se gradi, što je vrlo lepa odredba. Međutim, mislim da ste i sami svesni da naše lokalne samouprave niti tako funkcionišu, niti će tako funkcionisati, da ih vode ljudi koji su vrlo malo zainteresovani za ono što građani misle, osobito o tome šta u lokalnim samoupravama treba da se gradi.

Dolazim iz Novog Sada u kom je gradonačelnik pre nepune dve ili tri nedelje (mislim da sam postavila poslaničko pitanje koje se na to odnosi, ne znam da li je stiglo do vas) na najbrutalniji mogući način izvredao građane koji su upravo koristili svoje pravo, koje i sada imaju po Zakonu o planiranju i izgradnji, i pokušali da ukažu na to da ne žele da se čitav jedan deo grada betonira, rasproda investitorima po izboru SNS-a i da se sačuva bar poneka zelena površina u gradu Novom Sadu. Odgovor gradonačelnika Novog Sada je bio taj da može i on da organizuje skupljanje potpisa građana, pa da se vidi ko će više skupiti građana, da li građani sami ili SNS, da ga uopšte ne interesuju primedbe građana, najavivši na takav način da će se tim primedbama pozabaviti nadležni organi. Mislim da je jasno stavio do znanja i nadležnim organima kakva ta odluka treba da bude.

Imali smo i drugih načina na koje su gradovi sami odlučivali šta će se gde graditi, bez ikakve konsultacije sa građanima. Mislim da nema osobe u Srbiji kojoj nije poznat „slučaj Hercegovačke“ kada je grupa ljudi pod maskama u toku noći porušila čitav jedan deo grada, vezala i zarobila neke građane, kojom prilikom je policija imala nalog da ne reaguje i ne odaziva se na pozive vezanih građana. To je, eto, učešće građana u odlučivanju o tome, kako ste rekli, građani će imati mogućnost da kažu šta da se gradi.

Govorili ili ne govorili šta da se gradi, jasno je da će Srpska napredna stranka i njeni gradonačelnici, predsednici opština raditi apsolutno baš kako im padne na pamet, da ih neće, kao ni dosad, interesovati šta građani o tome misle i zaista nema nijednog razloga da verujemo da će to biti drugačije.

Drugi cilj ovog zakona, kako i sami kažete, jeste utvrđivanje minimalnog roka za sazivanje sednice skupštine opštine, odnosno grada od 24 časa, pa kažete – sprečavanjem zloupotrebe ovlašćenja u pogledu neprimernog roka za sazivanje sednice skupština omogućavamo njihov bolji rad. Kakvih zloupotreba? Ko vrši te zloupotrebe? Predsednici skupština? Prosto, morate malo objasniti na šta se odnosi. To je inače odredba koje u zakonu nema, to se pojavilo u reklami koju ste nam dostavili uz zakon, tako da ste zaista dužni da nam kažete zašto se sad taj rok skraćuje na 24 sata. Kakve zloupotrebe pokušavate da sprečite? Ko ih je dosad vršio? Da li su ti ljudi odgovarali? Ili se prosto taj rok mora skratiti da bi ono čuveno držanje odbornika u karantinu možda bilo jeftinije, pa sad nećete morati da ih držite sedam dana u karantinu nego 24 sata, i da bi možda Zelja i razne Zelje po Srbiji koje zavode teror po neposlušnim lokalnim samoupravama imale manje posla kada treba tamo da pritiskaju odbornike, zastrašuju građane i prete njihovim porodicama?

Još ću se samo nakratko osvrnuti na druge zakone pre nego što pređem na zakone kojima se uređuje oblast ljudskih i manjinskih prava. Imamo zaista čudan Zakon o teritorijalnoj organizaciji. Od svega što možemo i moramo da rešimo kada je u pitanju teritorijalna organizacija u Republici Srbiji, mi smo rešili da tri mesne zajednice prebacimo iz jedne opštine u drugu. I sad svi ovde treba da se zahvaljujemo narodnim poslanicima i vladajućoj većini zato što su takav jedan predlog zakona dali.

Meni je drago što će se to desiti, mislim da će građani tih opština odjednom doživeti procvat, da će im odjednom poteći med i mleko sada kada su dobili status grada. Čestitam im na tome što su dobili status grada, ali verujte da to u praksi njima apsolutno ništa ne znači, da to ne znači u tome da mi ne znamo ni šta su nadležnosti lokalne samouprave, ni ko nam vodi lokalne samouprave, kakvi su odnosi, kakva nam je ostala teritorijalna organizacija Republike Srbije. Ustav je vrlo nejasan.

To su sve stvari o kojima mi treba da razgovaramo, a ne da ovde jeftinim marketinškim trikovima proglašavamo nekakve pobede i padamo u

nesvest od sreće zbog toga što su dva grada dobila status grada time što su se dve mesne zajednice prebacile sa jednog spiska na drugi spisak. Niti to bilo kome znači, niti je time bilo koji problem rešen. Još jedna u nizu kozmetičkih promena, koja verovatno ima neku svoju svrhu koju mi trenutno ne možemo da nađemo.

U reklami koju ste nam podelili kažete – korak dalje u reformi sistema plata, pa je usklađen sistem radnih odnosa i plata u celom javnom sektoru. Ja ne znam, gospodine Ružiću, da li ste vi pročitali ovu brošuru koju ste podelili. Verujem da niste, jer ne mogu da nađem drugi razlog da se pred nama pojavi materijal koji može da ustvrdi da je usklađen sistem radnih odnosa i plata u celom javnom sektoru.

Dosta se bavim problemima prosvetnih radnika budući da sam bila predsednica Odbora za obrazovanje. To je bilo još u vreme dok se taj odbor bavio nečim drugim a ne samo akreditacijom fakulteta svoga predsednika. Mi smo tada razgovarali mnogo sa prosvetnim radnicima. Tom prilikom oni su nam rekli da su njihove plate i dalje ubedljivo najmanje u Evropi, da su daleko ispod republičkog proseka, da je struktura zaposlenih u javnom sektoru takva da je više od 80% sa visokom stručnom spremom, da čak i čistačice u nekim državnim javnim preduzećima, agencijama itd. i nekvalifikovani radnici imaju veće plate od njih.

Njima je obećano da će biti donet zakon o platnim razredima. To je u osnovi i bio razlog zbog kog su oni prekinuli onaj svoj veliki štrajk od 2014. do 2015. godine. Ko zna koji put ih je Srpska napredna stranka slagala. Zakon o platnim razredima zaista jeste donet, ali tako da se on uopšte ne odnosi na one kategorije koje zapravo u javnom sektoru stvaraju problem sa platama. Dakle, taj zakon se ne odnosi na javna preduzeća, ne odnosi se na agencije, ne odnosi se na sve one kategorije u kojima su plate ogromne i koje zapravo stvaraju gubitke. Umesto toga, mi smo uskladili, ne znam, platu spremačice u domu zdravlja sa platom spremačice u školi, a plata kurira u agenciji je ostala veća čak i od plate direktora škole.

Tako da ja ovaj zakon vidim samo kao još jednu nepravdu koja se pravi prilikom uspostavljanja zarada u javnom sektoru, a sve priče o tome kako će to sada da uvede zapošljavanje preko konkursa, napredovanje na osnovu zasluga itd. zaista ne možemo uzimati za ozbiljno budući da sve što ste pokazali u prethodnih šest godina jeste zapošljavanje isključivo preko veze, i to stranačke, i napredovanje isključivo po poslušnosti a nikako po kompetencijama i sposobnosti.

Što se tiče predloga za guvernerku, naravno da taj predlog nećemo podržati. Nismo ga podržali ni prvi put kada je gospođa Tabaković birana za guvernerku. Napravili ste jedan opasan presedan, visoku stranačku funkcionerku ste postavili na mesto za koje zakon kaže da tu ne sme da se

nalazi stranački funkcioner. Prvi ste to uradili; što bi rekao Aleksandar Vučić, prvi put u novijoj istoriji Srbije. Eto, nešto ste u novijoj istoriji Srbije prvi put uradili. Te vaše priče o zamrzavanju funkcija i slično... Mislim da u to ni mala deca ne veruju.

Očigledna preporuka po kojoj se biraju ljudi koji vode računa o našim parama u ovoj zemlji jeste ko ima više afera i ko je više zatrpan aferama, pa je tu mrtva trka između Jorgovanke Tabaković i Siniše Malog, kojeg je ova skupštinska većina pre nekoliko dana izabrala za ministra finansija. Očigledno je to u SNS preporuka – ko ima više afera, ko ima mutnije poslove, taj će biti predložen, a kasnije i izabran da vodi računa o novcu građana Republike Srbije.

Konačno dolazim do zakona koji se bave pravima nacionalnih manjina. Mi smatramo da su rešenja koja nudite ovim zakonima prevaziđena, zastarela, da hrane jedan partokratski model manjinske samouprave koji u ovoj zemlji opstaje a, vidimo po ovome što ste predložili, vrlo lako može i da procveta i ne odgovara na potrebe pripadnika nacionalnih manjina na način na koji bi to moderne države u 21. veku trebalo da čine. Ovi zakoni su puni nekakvih floskula, opštih mesta koja ništa ne znače, zbog kojih Srbija već ima, kao što sam rekla, problema prilikom pregovora sa EU i zatvaranja poglavlja. A čini se da šalje jasnu poruku da su, kako bi rekao Orvel, neke manjine „jednakije“ od drugih i neki nacionalni saveti „jednakiji“ od drugih. Možemo samo da nagađamo na osnovu čega su baš takvi izbori u zakonu i takve odredbe stavljene, ali očigledno je da postoji mnogo prostora da se ovi zakoni poprave.

Mislim da je jasno, već kada se samo pogleda pojam i definicija nacionalne manjine koju ovaj zakon nudi, da se radi o jednoj definiciji koja, prvo treba reći, u startu diskriminiše malobrojne nacionalne manjine. Ovaj momenat da je po brojnosti dovoljno reprezentativna je dosta opasan kada je u pitanju donošenje odluke ko može imati status nacionalne manjine a ko ne može. Uslov da je ta manjina u dugotrajnoj i čvrstoj vezi sa teritorijom je isto tako odavno prevaziđen u svetu u kom su nove nacionalne manjine već odavno zamenile stare nacionalne manjine. I, zaista, mi kao da kroz ceo zakon nudimo neka rešenja sa sredine 20. veka. Mi ne možemo da prevaziđemo koncept koji se nudio narodima i narodnostima, ne možemo da uđemo u koncept zaštite ljudskih i manjinskih prava koji je potreban za 21. vek.

Ima čitav niz odredaba koje se već pojavljuju u drugim zakonima, a to je – zabrana diskriminacije, pretnja nacionalnim manjinama da njihove aktivnosti ne smeju da budu usmerene na nasilno rušenje ustavnog poretka, narušavanje teritorijalne celokupnosti Republike Srbije. Zna se da su oni, jelda, obično osumnjičeni za takve stvari, jer ne znam koji bi bio drugi razlog da se ovo ubacuje kada je to već zabranjeno i Ustavom Republike Srbije i Krivičnim zakonikom. Ili baš sad u zakonu o nacionalnim manjinama treba

baš njima posebno pripretiti da ne smeju da narušavaju teritorijalnu celovitost i ustavni poredak?

Ima čitav niz načelnih odredaba koje ne samo da ne znače ništa nego nam opet mogu napraviti probleme. Recimo, u članu 4, kada se pominju mere koje bi trebalo da dovedu do ravnopravnosti u zapošljavanju, ne znam na koji način državna uprava misli da utvrdi ko je koje nacionalne pripadnosti. Ne znam koji su instrumenti na osnovu kojih mi možemo da ispitamo koje su nam nacionalne pripadnosti zaposleni u državnoj upravi, pa kažemo – e sad nam ovde trebaju, ne znam, još tri Slovaka, ovde nam treba pet Roma, a ovde nam trebaju dva Mađara. Prosto, uneli smo jednu odredbu a bez ikakvih mera koje bi objasnile na koji način će se ona sprovesti.

Isti je slučaj sa učešćem pripadnika nacionalnih manjina u političkom životu. Ovo je, recimo, jedna od odredaba zbog koje nam Hrvatska pravi, s pravom, izuzetno velike probleme. Mi smo se bilateralnim sporazumima sa nizom okolnih zemalja obavezali na to da ćemo obezbediti parlamentarnu reprezentaciju za pripadnike nacionalnih manjina koje pripadaju... Takav je slučaj sa Hrvatskom, Mađarskom, Makedonijom. Nismo to uradili, niti imamo načina da to uradimo, niti imamo zakone koji bi to potvrdili, niti imamo model kako to želimo da uradimo, tako da samo sebi pravimo probleme.

Nacionalni saveti će na način na koji ste vi predložili da funkcionišu ostati ispostave političkih stranaka nacionalnih manjina, i to isključivo onih koje su dobro finansirane, dobro organizovane i dobro predstavljene i na drugim mestima. Nema nikakve decentralizacije manjinske samouprave, naprotiv, imamo jednu dalju centralizaciju.

Jedina pozitivna stvar je to što ste... Mada niste naš amandman prihvatili, daleko bilo, ne biste svakako bili u mogućnosti da prihvatite naš amandman, ali ste ukinuli onu diskriminatorSKU odredbu koju ste u početku predložili, a to je da samo oni poslanici iz reda nacionalnih manjina čiji udeo u stanovništvu prelazi 2% imaju pravo da se obraćaju na svom jeziku. Pristali ste da to izbrišete iz Zakona i to je jedino dobro. Ali jasno vam je da to ni približno nije dovoljno ne da mi iz Demokratske stranke podržimo ovaj zakon nego da Republika Srbija počne da vodi računa o pravima nacionalnih manjina onako kako to čine moderne, demokratske, razvijene evropske države u 21. veku. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Koleginice Tomić, imamo najpre povredu Poslovnika.

Reč ima koleginica Jelena Žarić Kovačević.

Izvolite.

JELENA ŽARIĆ KOVAČEVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, pozivam se na povredu člana 106, odnosno na povredu člana 107. jer je povređeno dostojanstvo Narodne

skupštine. Smatram da nije povređeno samo dostojanstvo Narodne skupštine već da je povređeno dostojanstvo svih građana Republike Srbije s obzirom na to da u Srbiji žive i pripadnici nacionalnih manjina.

Koleginica Jerkov je na vrlo lukav način iskoristila priliku da podvede SNS pod kontekst loših odnosa prema nacionalnim manjinama. Ja želim da kažem da je SNS stranka koja u svojim redovima, odnosno u svom članstvu ima i pripadnike nacionalnih manjina. Ja ovde imam koleginice i kolege koji su pripadnici nacionalnih manjina i mene je sramota što sam čula da je Srpska napredna stranka podvedena pod takav kontekst i da se stavlja u kontekst deljenja sendviča ili iskorišćavanja na bilo koji način pripadnika nacionalnih manjina.

S druge strane, Vlada Republike Srbije vodi ispravnu politiku štiteći prava pripadnika nacionalnih manjina.

Ja vas molim, predsedavajući, da ubuduće bar prekinete govornika, mada smatram da je koleginica najmanje zaslužila opomenu, te vas podsećam i na čl. 108. i 109. Radi se o jednoj osetljivoj temi i smatram da ne bi trebalo da pripadnike nacionalnih manjina koristimo za neke jeftine političke poene u Narodnoj skupštini. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li želite da se Skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika? (Ne)

Zahvaljujem.

Pravo na repliku, ovlašćeni predstavnik Srpske napredne stranke Aleksandra Tomić.

ALEKSANDRA TOMIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Kada govorimo o pitanju nacionalnih manjina koje gospođa Jerkov ovde nama nameće u jednom govoru mržnje prema SNS, onda treba reći da verovatno ono što nije uspela kroz svoju političku karijeru u LSV da sprovede sprovodi u ovoj sadašnjoj stranci.

Mada, i taj deo koji se odnosi na nepravde o kojima govori, kako je SNS etalon za nepravde koje su u lokalnu i prema nacionalnim manjinama, postavili ste vi. Znači, vi koji ste vladali do 2012. godine, vi koji ste nam dali za zadatak da ispravimo sve nepravde koje ste dosad postavili, a trebaće nam još deset godina da to sve uvedemo u red.

Kada govorite o učešću građana u donošenju odluka lokalnih samouprava, vaši odbornici sada učestvuju u blokadi Srbije. Vaši učesnici i predstavnici građana na lokalnom nivou tačno pokazuju šta treba raditi u Srbiji kad vi vršite vlast. To je u pravo ono – da Srbija stane, da sav novac iz budžeta podelite među sobom i vašim drugarima i da budućnost Srbije predate nekoj drugoj strani, koja je van granica Srbije. E, to je vaša politika.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima predlagač, narodni poslanik Studenka Kovačević.

Izvolite.

STUDENKA KOVAČEVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Opet slušamo o nekom medu i mleku. Izgleda da kolegice baš vole med i mleko. Živković je poljoprivrednik, pa možda s njim da vide neke pčele, možda čuva, i tako to.

Čula sam jednu rečenicu – sve što ste pokazali u prethodnom periodu je zapošljavanje. Naravno da smo pokazali u prethodnom periodu zapošljavanje. Mi ljude zapošljavamo, za razliku od vas koji ste samo u Boru ugasili trinaest preduzeća iz sastava RTB Bor, ostavili bez posla 15.000 ljudi između 50 i 55 godina. To je teško zapošljiva kategorija. To su ljudi koji su imali interne kvalifikacije. Od tih trinaest preduzeća, koje ste prodali za smešne pare, radi samo jedno sa dvesta radnika. U najmanju ruku, trebalo bi da vas je sramota da pominjete Bor, jer građani Bora vam to nikada neće zaboraviti, jer od toga se ne možemo tako lako oporaviti. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar Branko Ružić.

Izvolite.

BRANKO RUŽIĆ: Zahvaljujem.

Što se tiče ovog seta manjinskih zakona, zakoni su usklađeni s Okvirnom konvencijom o zaštiti manjinskih prava. Eksperti Saveta Evrope su ocenili ove nacрте kao usklađene sa međunarodnim standardima; zakonodavni okvir ocenjen je kao veoma dobar, predstavljeni su u Evropskom parlamentu. Takođe su pozvani naši predstavnici iz sektora koji se bavi manjinskim pitanjima i od Saveta Evrope, i od Ukrajine, bukvalno, da se radi „kejs stadi“ na primeru rada na pripremi nacрта i predloga ovih zakona. Jedino gde bismo eventualno mogli da se složimo, to je da se unapredi implementacija. Ali ta priča o tome da mi kaskamo u nekom vrednosnom smislu za međunarodnim standardima prosto nije utemeljena u istini. U Evropskom parlamentu su izrekli da Srbija može da bude primer mnogim zemljama članicama EU na ovom polju, tako da ne razumem koje to moderne evropske standarde nismo ugradili.

Što se tiče teme koju ste spomenuli u vezi s ove četiri države, imamo jednu formu, rekao bih, obaveze i to jeste predmet bilateralnih sporazuma, na primeru Republike Hrvatske, ali reprezentativnost jeste tema pre svega za izborno zakonodavstvo, a ne za ove zakone.

Ono što je takođe bilo vaše pitanje, to je oko pozitivne diskriminacije. Tu postoji mogućnost slobodnog i dobrovoljnog izjašnjavanja o nacionalnoj pripadnosti. Takođe, u registru zaposlenih, opet na osnovu tog principa dobrovoljnosti, vodi se i ažurira taj spisak. A izmenama i dopunama Zakona o

matičnim knjigama sada smo i normativno uredili to pravo da se, uz primenu principa dobrovoljnosti, nacionalna pripadnost i evidentira, izjasni itd.

S obzirom na to da ste očigledno čitali brošuru, i hvala vam na tom činu i na lepim rečima da se radi o reklami, pogledajte član 8. stav 1. gde se jasno kaže da je zakazivanje sednice najmanje 24 sata, dakle to je rok. Kada govorimo o intenciji ove odredbe, intencija jeste da se spreče zloupotrebe. Ja sam savremenik mnogih političkih dešavanja, ne bih želeo da budem grub, uvek volim da budem nežan, naročito prema opoziciji, ali hajde da se setimo 2012. godine, ako se ne varam, i ko je bio na čelu Skupštine grada Novog Sada i za koliko kratko vreme je zakazana ta sednica. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

(Aleksandra Jerkov: Replika.)

Koleginice Jerkov, vi želite...? Vi ste izazvali niz replika. Dobili ste odgovor na pitanja koja ste postavili. Na potpuno identičan način su govorile koleginice i kolege kao što ste vi. Nemate osnova za repliku.

Nastavljamo sa radom.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, opšte je poznato da sam ja u jednoj maloj partiji koja je osnovana daleke 1990. godine, odnosno reosnovana, a pre toga je osnovana 1940. godine. Moja stranka ima visok stepen ne tolerancije već suživota sa nacionalnim manjinama.

Ovde je prema SNS, mom koalicionom partneru, izrečena jedna velika neistina. Ali da krenem redom. Ta neistina je došla od Đilasovog „priveska“; ono što je ostalo je Đilasov „privezak“, on je to kupio onako. Osmog marta 2013. godine Branimir Kuzmanović i drug „Hajnekena“, u Mladenovcu, protiv migranata, nisu im dali da prenoće. Mi treba da znamo da smo u tom Iraku i toj Libiji zaradili lepe novce, mnogi naši građani su napravili kuće. Ti ljudi, koji su zbog Amerikanaca došli u nevolju da idu prema Evropi, makar su zaslužili da prespavaju u našoj zemlji nekoliko dana. Ali pripadnici Đilasovog „priveska“ očigledno nisu mislili tako i evo dokaza – predsednik opštine Vračar i predsednik Izvršnog odbora ovog Đilasovog priveska, zajedno sa Dverima, koji su se od njih ogradili tada i rekli da oni nisu rasistička organizacija itd., ali su zajedno učestvovali.

Idemo dalje. Svi se sećamo izjave o Slovacima četnicima. To je onaj Bojan Pajtić, koji je svoju stranku nazvao „brodom ludaka“; evo, u nečemu da se i ja složim sa Bojanom Pajtićem, i to neki mali brodić, privezak za Đilasa. On je govorio o slovačkim četnicima zamerivši im što su 1918. godine bili solidarni – gospodine Martinoviću, je l' tako – a to je govorio i predsednik Skupštine Slovačke, rekao je ovde da su streljani jer nisu hteli da

izvrše odmazdu nad Srbima, nad srpskim komitama, što znači nad četnicima. Dakle, Bojan Pajtić im je zamerio samo zato što su bili solidarni sa srpskim četnicima u Prvom svetskom ratu. Četrdeset četiri Slovaka su platila glavom. On im je to zamerio, kaže – kad su to Slovaci bili četnici? Pa jesu, gospodine Pajtiću, i zbog toga su 1918. godine streljana njih 44 u Kragujevcu. Svi koji ste bili prisutni čuli ste to od predsednika Slovačke skupštine.

Nije Srpska napredna stranka ni moja Narodna seljačka stranka strpala Rome u kontejnere. To je uradio Đilas, to je ovaj što je napravio od neke stranke privezak, brod ludaka, pa malo manji primerak, pa privezak. Dakle, to je bila gruba neistina.

Kada oni pričaju o lokalnim samoupravama, ja se sećam Rume, Indije itd. 2007. godine. Ja sam smenjen po nalogu nekog Elezovića, čuo sam, nisam siguran da li je to tačno. Tačno je, je l' ? To je neki s debelim novčanikom? Dakle, ja sam smenjen u zgradi Uprave za vodovod, bez kvoruma. Njima sada smeta uvođenje reda u lokalne samouprave. Ja sam smenjen kao predsednik Skupštine koji je u Indiji napravio industrijsku zonu, koji je napravio prvu fabriku cigareta „Fast“ bez ikakve podrške države; ja sam smenjen zato što sam izgradio sve puteve i telekomunikacije. Hvala Tiki Timotijeviću, Branku Jociću i svima koji su mi pomagali u tome.

U tom trenutku dug Indije i neizmirene obaveze bile su između pedeset i sto miliona dinara, a gotovo da smo sve završili, od telekomunikacija, puteva itd. Onda su se oni setili... A oni se slikali, Goran Ješić se samo slikao. Ja sam radio, nisam baš lep za slikanje; on onako pomali, on je baš za slikanje. Smene oni mene. A dug Indije je narastao na 2.600.000.000. Sednicu na kojoj sam smenjen vodio je, u zgradi Uprave vodovoda, u prostorijama „stranke priveska“, gde je bilo javno preduzeće koje su osvajali, tu im je bilo i sedište stranke... Ja sam smenjen upravo u tom sedištu u zgradi Uprave vodovoda, a sednici je predsedavao, verovali ili ne, Nikola Divljak. Na divljoj sednici, predsedavajući Divljak, smene predsednika Skupštine i teraju dalje.

Danas su im puna usta ugroženosti, ne znam, ovih opština, onih opština, ugroženosti Paraćina... Kao, stranka neka. Pa oni su tamo svi bili grupe građana, pa su napravili nešto, deset poslaničkih grupa, nešto su uradili, osvojili vlast, najverovatnije rade ono što su radili u Indiji. Onaj „Hajnekena“ za jedno veče, govorili su o tome, govorilo je „malo potomče“, ovaj iz stranke Vuka „Potomka“... Ovaj iz stranke Vuka „Potomka“ govorio je da je neko u kafani napravio, u mandatu, milion dinara, pazi u mandatu. A „Hajnekena“ je za jedno veče popio 471.000 dinara na račun lokalne samouprave, ili dva bazena. Zato što je bazen izdao na pedeset godina, sa zakupninom od 2.000 evra. Ako je popio za veče 4.000 evra, znači popio je dva bazena, zakupnina za godinu dana. Mi tu zakupninu uberemo u Indiji, pored istog bazena, za jedan aparat za sladoled. Ne zakupninu od 2.000 evra, nego zakupninu od

5.000 evra, koliko on popije za jedno veče. A bazen je izdao na pedeset godina za 2.000 evra godišnje, plus toplu vodu, na šta naravno po zakonu nije imao pravo, niti da sklapa ugovore na pedeset godina.

Pa kada su predstavnici pravosuđa ovde, neka kažu ovoj Zagorki Dolovac – eto, ima tamo neki „Hajnekena“, imaju tamo neki Aleksići itd., koji su usrećili svoje opštine.

Idemo dalje. On je meni, Aleksić... A ovde je pominjao nepotizam, gospodo predsedavajući, govorio je o bratu predsednika, pa o njegovoj ženi, pa o bratu njegove žene, govoreći o nepotizmu i partijskom zapošljavanju. Pošto je Vuk „Potomak“, koji je nasledio naftni izvor u selu Ježevica, dobio sedam miliona, evo ovde šeme, mogao je da diže, to je za centar, za CIRSD, 5.957.000. Ne kaže se „bogat kao šeik“, već se kaže – bogat kao Vuk Jeremić, levičar. To su ovi Đilasovi i Miškovi levičari. Pa je dobio na pi-ar agenciju, Vuk Jeremić, 1.335.000 i na privatni račun 226.000, i 200.000 od katarske ambasade, koja je služila u razvijenom svetu kao sponzor Islamske republike. E, to su oni. I on govori o nepotizmu i partijskom zapošljavanju.

Pa da vidimo, on kao Vuk Jeremić „Potomak“, oni se ugledali, ovo je gospođa iz javnog sektora, njegova supruga, radi, TV Trstenik, znači radi u javnom sektoru inače ne bih pominjao. I on govori kako nema slobode medija. Kako partijsko zapošljavanje? Najverovatnije je nije zaposlio preko partije, najverovatnije je nije zaposlio kao svoju suprugu.

On koji je dizao revoluciju ovde oko krzna... Gospođa učitelj, urednik Dnevnika, od glave do pete – čovek mi prekinuo sednicu zbog krznašica – od glave do pete u krznu. Kažu da ova bunda sejbl, od ruskog vuka, košta 155.000 dolara. Ima se, može se. Samo šubara od crvene lisice, to žene dobro znaju, košta preko trista evra. Ja bih na njegovom mestu iznajmio sef. E tako se isplatilo biti predsednik Opštine u Trsteniku.

A odakle novac? Pa ima tamo neki Fond za unapređenje ljudskih resursa u koji je Dinkić ubacio 55.000.000, ali preko Nacionalne službe za zapošljavanje. A pogodite ko je bio šef Nacionalne službe za zapošljavanje u Trsteniku? Bio starac gospodina Aleksića, Ljubiša Knežević. U tom Fondu za unapređenje ljudskih resursa bili su starac, tašta, on, Julijana sekretar, koja će da nagrabusu jer su skinuli odgovornost na nju, i supruga.

Onda je lako praviti bunde i onda je lako braniti krznašice. Ne može da se proizvodi, ali može da se kupuje i da se nosi. Može da se proizvodi u Rumuniji pet metara preko naše granice, može da se proizvodi i u Bugarskoj pet metara preko naše granice, u Mađarskoj pet metara preko naše granice, u Bosni preko pet, samo kod nas treba trista uzgajivača uništiti. Tako misli Vuk „Potomče“. Iz partije ovog Vuka „Potomka“, od onog čuvenog Murat-age Pozderca iz Cazina. Čuven, stvarno čuven, preteča Mlade Bosne, ništa loše ne mislim.

A ovo je njegova partijska drugarica, u bundi od glave do pete, evo vidite. Ona je u društvu onog levičara Boška „Levoručice“ iz ovog Đilasovog društva. Ona u punom totalu.

I onda mene razvlače zašto štitim domaće farmere, zašto lepo ne pustim, tako kao Smederevska Palanka, Trstenik, da se predsednici opština dobro nakradu, pa da onda mogu da kupuju bunde itd. To vreme je prošlo.

Dakle, ako oni misle da će ulicom osvojiti vlast, moram da im kažem da se demokratija ne osvaja silom, da se demokratija i vlast u demokratiji osvaja izborima. Izgleda da to njima nije dovoljno poznato pa ovih dana imamo pravu borbu, kao – evo sad vidite cene goriva. Da oni nisu prodali naftnu industriju, da ovaj Vuk „Potomak“, naftaš iz sela Ježevice, potomak iz čuvenog naftaša, da on nije ove pare protraćio na neke druge načine, dao ljudima malo za poljoprivredu, malo ovo, malo ono, da pojeftini i to gorivo... Međutim, nije njima cilj da pojeftini gorivo, već da pojeftini država, da se obori vlast. Ne samo vlast, nego država, koja više neće da bude podanička prema Skotu i njihovim gazdama.

Oni su u biografiju uneli da su završili kurseve CIA! Ja stvarno mislim da neki od njih nisu, što naš narod kaže, pod vaser-vagu. Zamislite da neko u Americi unese da radi za BIA, da tamo neki njihov kongresmen dođe i napiše – ja radim za BIA ili za Federalnu službu bezbednosti Rusije!? Mislim da taj ne bi zanoćio. Ali kod nas sve može. Ja savetujem našim najvećim funkcionerima da brane državu po svaku cenu, ne vlast, već da brane državu od ovakvih.

Naravno, da voli kožu i krzno, malo „Potomče“ je pokazalo i samo – evo ga na Crvenom trgu u Moskvi, u koži i krznu, to se može, valja se. Može se proizvoditi napolju, ovde kupovati, ali ovde proizvesti... Pa, bolje je uvesti. To je njihova teorija, ali to je prošlost.

Po pitanju nacionalnih manjina, sve nepravde... Oni nisu sa pravima nacionalnih manjina, oni su i deo većine. Njihova prava uvek treba da budu veća nego prava većine, ali oni nisu samo manjina, ne treba da se getoiziraju, oni pripadaju većini, oni su građani naše države. Ako postoji neka nepravda prema njima, to je nepravda administracije i birokratije, kojoj je izložena čak nekad i više većina u odnosu na manjinske narode.

Na kraju, sa ovako niskom inflacijom, sa rastom deviznih rezervi, sa kursom koji nije porastao šest godina... Kod njih je rastao za 50% samo za godinu ili dve, sa 78 na 115, to je kod njih bila velika šansa za razvoj. Više su vodili računa o kokoškama itd., sedativima, nego što su vodili računa o građanima. Više im je bilo stalo da dobiju izbore, pa po cenu da prodaju NIS u bescenje, da izgrade divlju državu KiM. A danas oni pričaju i imaju zamerke. Mislim da nema nikakve dileme oko guvernera. Sa ovako niskom inflacijom, rastom deviznih rezervi, rastom devizne štednje, rastom dinarske štednje, mi

nemamo nikakvu dilemu i zato ćemo se vrlo lako opredeliti po pitanju guvernera NBS.

Po svim ostalim pitanjima, ja ću, kao pripadnik jedne male stranke, glasati, uz glasnu kritiku svega onoga što su radili ovi čuveni branioci lokalnih samouprava, demokratije itd., koji danas na ulici žele da promene vlast. Prošli smo kroz dva perioda od deset godina: prvi period od deset godina kad su nas spolja ugrožavali; drugih deset, a bogami i dvanaest godina, kad su nas unutra potkradali. Danas, preko Skoplja, oni koji su nas spolja ugrožavali zajedno s ovima koji su nas unutra potkradali žele da izvrše promenu vlasti da bi Srbija ponovo bila podanička. E, to neće da može. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ovlašćeni predstavnik Srpske napredne stranke narodni poslanik Aleksandra Tomić.

Izvolite.

ALEKSANDRA TOMIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Pre svega, ministre, o zakonima koji su danas predmet ove sednice želim da kažem da će SNS podržati ove zakone. Ono što smo danas iz debate opozicionih stranaka videli, to je da i oni podržavaju te zakone. Možda imaju neke male dileme oko nekih amandmana, ali samim tim to znači da oni podržavaju odluke Vlade Republike Srbije s obzirom da nisu obavesteni da je SNS lider kada je u pitanju Vlada Republike Srbije i broj ministarstava. Tako da podrškom vama suštinski oni podržavaju predloge, samo što je to teško priznati zato što je u pitanju baš SNS.

Ono čime bih se ja na kraju današnjeg izlaganja kada su u pitanju ovlašćeni predlagači i kao predstavnik Odbora za finansije vodila, to je da predlog koji je došao u Skupštinu, na osnovu člana 19. Zakona o NBS i Ustava Republike Srbije, član 99, predlog za guvernera NBS, daje predsednik Republike Srbije. Taj zakon je inače izmenjen 2010. godine i tada je u julu mesecu tadašnji predsednik gospodin Tadić predložio gospodina Šoškića, tako da je ta procedura ustanovljena i 2012. godine i sada, 2018. godine.

Razlog zbog čega je gospodin Vučić predložio za nov mandat gospođu Jorgovanku Tabaković jesu rezultati njenog rada. Mi smo imali prilike prošle nedelje da razgovaramo o zakonima koji su bili ovde predmet rasprave, ali i o radu, u prvom mandatu, gospođe Tabaković. Ono što smo imali prilike da čujemo i od strane opozicije, to je da je mnoge stvari pomerila u pogledu rada Narodne banke Srbije i u pogledu odnosa banaka prema Narodnoj banci i prema građanima. Rezultati rada govore o tome da je inflacija svedena na 2%, što je u rangu najrazvijenijih evropskih država, što govori da je očuvana stabilnost kada je u pitanju kurs dinara, kada je u pitanju i sama makroekonomska stabilnost države, ali i kada je u pitanju poslovni ambijent Srbije, koji je potpuno promenjen nakon donesenih zakona u protekle četiri

godine, kada govorimo o zakonima koji su se odnosili na ekonomske reforme i na fiskalnu konsolidaciju, tako da je bila potrebna potpuna koordinacija, praktično, Narodne banke Srbije sa Ministarstvom finansija i Vladom Republike Srbije.

Ti rezultati danas su takvi da pokazuju da u prvom kvartalu možemo da razgovaramo o suficitu u budžetu, da možemo da razgovaramo o tome da će biti dovoljno para i za povećanje plata i penzija, da govorimo o povećanju zaposlenosti, otvaranju novih radnih mesta. Danas imamo otvaranje novog objekta „Lidla“, a vi znate da takve kompanije kao što je „Lidl“ ne dolaze baš na nesigurna ekonomska tržišta, ne dolaze u regione gde zaista nema ekonomske stabilnosti, kao što danas govorimo o Srbiji.

Kada govorimo o radu Narodne banke Srbije ne mogu a da ne kažem da razlika između 2012. godine, kada je gospođa Jorgovanka preuzela... Devizne rezerve Narodne banke Srbije su bile 25 puta manje nego što su danas; tada su iznosile 409.000.000 evra, a danas iznose 10.550, odnosno preko deset milijardi evra i to je 25 puta više.

Prema tome, govorimo o tome da su jedna odgovorna politika, koja je vođena ne samo od strane Narodne banke Srbije nego i od Vlade Republike Srbije, i koordinacija upravo dovele do toga da danas govorimo o velikim rezultatima. I govorimo o tome da, pored toga što su otvorena mnoga poglavlja kada je u pitanju saradnja sa EU i poglavlja koja se odnose na monetarnu i fiskalnu politiku, na finansijske usluge, upravo su prošla praktično nadležne odbore, a to su Odbor za finansije, Odbor za evropske integracije, Skupštinu Srbije i sada se nalaze u Briselu i razgovara se o tome da određene od tih poglavlja treba otvoriti, upravo kao što i prvo poglavlje koje je otvoreno jeste Poglavlje 32, a to je finansijska kontrola. Znači, na svemu ovome je jako posvećeno rađeno i od strane guvernera Narodne banke Srbije.

A kada pričamo o njenoj biografiji, koju su pokušali danas na najgori mogući način da ospore, pre svega ličnim uvredama, treba reći da u njenoj biografiji stoji da je žena koja je rođena na Kosovu, završila Ekonomski fakultet u Prištini, kao đak generacije u to vreme, završila je i magistarske studije, upisala doktorske studije i završila taj deo posla, radila i kao profesor u Ekonomskoj školi i kao određeni oficir banke, tako da kažem, i kao direktor banke. Znači, prošla je sve stepenike u svom karijernom napredovanju kada je u pitanju struka. Šest puta je bila birana za narodnog poslanika i, na kraju krajeva, bila je i predsednik Odbora za finansije. Predložena je 2012. godine od strane predsednika države, gospodina Tomislava Nikolića, za guvernera Narodne banke.

Ona je uspela za vreme svog mandata da dinar, koji je bio četvrta najgora valuta u svetu i regionu, danas bude druga valuta, najbolja valuta,

kada govorimo o dinaru. Znači, izvršila je dinarizaciju privrede, što je malo kome od guvernera Narodne banke Srbije pošlo za rukom.

Ono što danas imamo kao predlog, to je da nekadašnji direktor Uprave za trezor, s obzirom na to da smo prošle nedelje imali izmene i dopune Zakona, praktično se gasi kao radno mesto. Tu funkciju vrši v. d. guvernera, upravo direktor koji je izabran ovde u Skupštini Srbije, koji je prošao proceduru izbora za direktora Uprave za nadzor nad finansijskim institucijama. Imali smo prilike da razgovaramo sa njim kao članovi Odbora za finansije. Zaista, njegova biografija je takođe impozantna; završio je Ekonomski fakultet ovde u Beogradu, s najvišim ocenama. To je jedan mlad čovek, 1979. godište, koji je pokazao da je sposoban da bude i šef Pregovaračkog tima za Poglavlje 9 kada su u pitanju pregovori sa EU, upravo finansijske usluge. To ga je kvalifikovalo da kao direktor Uprave za nadzor nad finansijskim institucijama vrši dužnost, kao viceguverner NBS. S obzirom na to da je ovde izabran, u ovom plenumu, kao vršilac dužnosti, potpuno je logično zbog čega danas imamo taj predlog za viceguvernera u punom mandatu, koji sledi prema izmenama i dopunama Zakona o Narodnoj banci Srbiji koje su prošle nedelje usvojene u Skupštini.

Ono što treba reći jeste da je potpuno logično zbog čega NBS danas ima rezultate, to je i pokazano, ne znam da li ste juče propratili, a to je da naša domaća kartica Dina praktično postaje jedan od partnera mreže *China Union Pay*, koja je inače jedna od najvećih svetskih mreža kartica, nalazi se u 168 zemalja. Banka Poštanska štedionica, zajedno sa *China Union Pay*, praktično je izdala jednu zajedničku karticu koja je, na inicijativu NBS, pokušaj da naša nacionalna kartica Dina postane sastavni deo ove mreže celog sveta. To je ono zbog čega je, kao rezultat rada NBS, Srbija, kao jedno od stabilnih finansijskih i monetarnih tržišta, a i ekonomski stabilnih država, upravo dobila kao nagradu za sav trud i rad, a guverner Narodne banke aktivno je učestvovao u tome. Mislim da Narodna banka razvija tu domaću karticu prema najsavremenijim tehnologijama, čime je pokazala da možemo da uđemo na velika tržišta sa svojim određenim derivatima, kojima svet danas svakodnevno posluje. Time suštinski ulazimo u sistem digitalizacije Srbije na velika vrata.

Ono zbog čega danas treba reći građanima Srbije odgovor na jedno važno pitanje, a to je makroekonomska stabilnost i ekonomska stabilnost Srbije, upravo ono oko čega poslednjih dana vidimo da neki ovde žele da zaustave Srbiju... A glavna tema je cena nafte i naftnih derivata, cena koja je u 2012. godini bila 12% veća nego sada, cena koja je pokazala da je 168 dinara za litar goriva moglo da se da 2012. godine i niko se nije bunio, a sada je problem zbog čega je ta cena mnogo manja.

Treba reći građanima Srbije da akcize, o kojima pričaju oni što zaustavljaju Srbiju, što učestvuju u lokalnim samoupravama kao opozicioni

odbornici, pa ne dozvoljavaju ženama sa malom decom da prođu, sveštenicima, starim i bolesnim ljudima, ne dozvoljavaju da hitna pomoć prođe, a neće da se pokažu da su organizatori ovih demonstracija sile, pošto smo videli juče da su pojedinci spremni i da biju... Treba reći tim ljudima da mogu da podižu određene vrste protesta, ali za to postoji zakon i način.

Ne žele da kažu da su akcize uvedene 2009. godine i da je prvo što je gospodin Tadić potpisao u stvari povećanje akciza sa 7 na 44 dinara po litru goriva, govorim o benzinu. Tada je to bilo sasvim normalno i do 2012. godine ta akciza je rasla do 50 dinara, a za dizel 37 dinara.

Ono što nisu hteli da kažu, to je da cenu litra goriva koje danas kupujemo na pumpama određuje nekoliko faktora. Jedan od faktora je cena naftnih derivata na tržištu i to je ono zbog čega imamo situacije koje moraju svi da trpe ukoliko dolazi do određenih ratova, ali i cena koja se odnosi na akcize i porez i deo koji se odnosi na kurs dolara. Svesni ste toga da je u tim ratovima velikih sila cena goriva bila toliko oborena da su jednostavno sve ekonomije morale da trpe te kursne razlike dolara, da danas počinje praktično da raste vrednost dolara. Ali reći ću vam da u strukturi prosečnih maloprodajnih cena očito postoje kumulativni troškovi koji se odnose na transport tog goriva.

Interesantno je zbog čega upravo oni koji štrajkuju pominju cenu goriva i dovode do štrajka u državi, u kome žele da Aleksandar Vučić podnese određeni teret svega toga. To govori o tome da se oni uopšte ne zalažu za smanjenje cene goriva, nego da jednostavno žele haos u državi i da ponište izbore na kojima su građani imali u više navrata priliku da iskažu svoje građansko pravo i glasaju za Aleksandra Vučića i SNS. Jer da je suprotno tome, onda bi otvorili jednu kvalitetnu debatu o svemu tome.

U prilog tome ide činjenica da je američko tužilaštvo pokrenulo niz sudskih postupaka zbog pranja novca protiv bivšeg ministra spoljnih poslova Senegala i bivšeg ministra unutrašnjih poslova Hongkonga, koji su finansirali nevladinu organizaciju Vuka Jeremića, dali preko 7,2 miliona evra i praktično su na osnovu tih sredstava finansirali deo koji se odnosi na izvesne usluge u energetsom sektoru.

Ne znam da li vam je sada jasna veza između podrške ovom stajanju Srbije, zaustavljanju građana Srbije da rade i žive, zbog toga što nekolicina želi ne samo da sruši režim Aleksandra Vučića nego da zaustavi Srbiju na putu napretka. To je, u stvari, razlog zbog koga mi imamo finansiranje i pranje novca po pitanju nekih energetskih kompanija iz Šangaja, na osnovu nevladine organizacije koju gospodin Jeremić poseduje. To je ono zbog čega danas građani Srbije treba da znaju ko u stvari želi dobro budućnosti Srbije, a ko želi da nas vrati, i pre 2012. godine, na cenu struje koja je bila mnogo veća nego

sada i na cenu energenata i naftnih derivata i cenu benzina od 168 dinara po litru.

Prema tome, mi na osnovu svega ovoga danas možemo da vidimo da se poštuje rad, da se poštuju rezultati rada, poštuje se stručnost i da treba da ispravimo sve ono što do 2012. godine... Toliko toga predato je nekima van ove države, da vode i kreiraju politiku Srbije. Toga više nema, mi o svojoj budućnosti odlučujemo sami.

Neće nas sprečiti ni oni koji primaju pare iz inostranstva, koji projektuju neke izmišljotine u vidu nekih afera, a sve to zarad toga da bi sebi napunili džepove, vozili skupe automobile. Moja poruka im je da kupe automobile od 1.200 kubika pa će videti da neće imati tolike troškove. Jer, očito, saobraćaj zaustavljaju samo džipovi, „audiji“ i automobili od 3.000 kubika. Jeste to malo čudno, ali građani Srbije su to sada videli. I kada pričaju o tome da su se oni osvestili, osvestili su se jer vide ko želi da zaustavi Srbiju, a ko želi da napreduje i obezbedi budućnost svojoj deci i svojim unucima.

Prema tome, u danu za glasanje sigurno ćemo podržati ove zakone i predlog gospodina Aleksandra Vučića, predsednika, za guvernera Narodne banke Srbije. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegice Tomić.

S obzirom na to da je ovo bio poslednji prijavljeni predsednik, odnosno predstavnik poslaničke grupe, prelazimo na redosled narodnih poslanika prema prijavama za reč u zajedničkom načelnom i jedinstvenom pretresu o predlozima akata iz tačaka od 1. do 14. dnevnog reda.

Reč ima narodni poslanik Jahja Fehratović.

JAHJA FEHRATOVIĆ: Zahvaljujem.

Uvaženi ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, kao narodni poslanik bošnjačke nacionalne zajednice, a posebno kao izabrani predstavnik Bošnjaka u Nacionalnom savjetu Bošnjaka, kao šef vijećničke grupe u Bošnjačkom nacionalnom vijeću „Za Bošnjake, Sandžak i muftiju“, iz mnoštva predloženih zakona posebno ću se osvrnuti na ovaj set zakona koji se tiče nacionalnih manjina.

Naravno da su mnoga rešenja u ovim predlozima jako kvalitetna, jako dobro urađena i zaslužuju svaku pohvalu. Ubeden sam, i to sam mnogo puta govorio i istraživao, čak ne samo u Srbiji govorio, da su u zakonskim rešenjima, ustavnim rešenjima prava nacionalnih manjina u Srbiji najbolja od svih država u regionu: bolja nego u BiH, bolja nego u Hrvatskoj, bolja nego u Crnoj Gori, Makedoniji i mnogim drugim državama, ovo odgovorno tvrdim, posebno u oblasti obrazovanja, odnosno implementacije maternjeg jezika. Naravno, i ova zakonska rešenja imaju neke svoje manjkavosti koje bi trebalo preduprediti i za koje smo mi podneli amandmane. Iskoristiću ovu priliku da ukažem na neke od najznačajnijih.

Danas smo više puta od članova ovog parlamenta koji su pripadnici nacionalnih manjina čuli da je jako štetan taj član 7a, koji bi trebalo da spreči politizaciju nacionalnih saveta. Zaista je prisutna politizacija u nacionalnim savetima, ali ona je uzročno-posledično povezana, ona je više do sada bila prisutna iz republičkih organa, nego što je bio problem to što su političke partije učestvovala u radu veća.

Podsetiću vas na 2010. godinu kada su organizovani prvi izbori za Bošnjačko nacionalno vijeće, neposredni, kada je lista koju je predvodio Zukorlić osvojila 49,75% mandata iako je pre toga Republička izborna komisija skinula 20.000 birača sa posebnog biračkog spiska, kada je tadašnji ministar za ljudska prava Aleksandar Čiplić, iz Demokratske stranke, doneo posebnu uredbu koja je važila samo za Bošnjake, da se umesto proste većine mora doneti dvotrećinska većina kako bi se formiralo vijeće. Dakle, tu je bila glavna zloupotreba od strane onih organa koji je trebalo da pomognu nacionalnim savetima da do kraja sprovedu svoje interese nacionalne politike.

Na isti način, 2014. godine, na izborima za nacionalne savete pokazana je otvorena krađa, kada je predsednik RIK-a gospodin Šebek prisustvovao u Tutinu i kada smo snimili i dostavili materijal RIK-u, dokaz apsolutne krađe na biračkim mestima, a to nije tretirano. Mi smo zbog toga imali politizaciju Nacionalnog vijeća.

Dakle, ima te politizacije, ali ona je isključivo vezana uzročno-posledično za izvršnu vlast.

Naravno da nije dobro da političke stranke ne budu akteri političkog života nacionalnih vijeća, pogotovo što je njihov izbor vezan za Zakon o izboru narodnih poslanika i, po Ustavu, ne treba diskriminisati pripadnike nacionalnih zajednica na taj način. Recimo, praksa država EU takođe to poznaje. Evo, imate Hrvatsku, gde je član Sabora ujedno i predsednik Srpskog narodnog vijeća, gospodin Pupovac. Zar to nije praksa Evropske unije? Dakle, ovaj član bi trebalo u potpunosti izbrisati.

Takođe, vrlo važne stvari koje treba ovde govoriti, a o kojima dosad niko nije govorio, jeste poseban birački spisak. Poseban birački spisak je problematika koja se tiče nacionalnih zajednica. Smatramo da je ovo predloženo rešenje kvalitetno, a nudimo još bolje, da se, recimo, iz popisa stanovništva izvade članovi posebnog biračkog spiska, uz mogućnost da se upišu oni koji su eventualno propustili popis. Takođe, dobro bi bilo, da ne bi bilo ovih brisanja kao 2010. godine, da sve izborne liste imaju pravo uvida u birački spisak nakon zaključivanja izbornih lista, kao što je to praksa u Crnoj Gori.

(Predsedavajući: Zahvaljujem.)

Da završim samo, jako je pogubno što po ovom predlogu zakona izborne liste nemaju svoje predstavnike u RIK-u. To bi trebalo popraviti. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar Branko Ružić.

BRANKO RUŽIĆ: Zahvaljujem.

Vrlo kratko. Dakle, samo da ne poredimo vrednosno, strukturalno i sadržinski stvari koje nisu identične. Srpsko narodno vijeće u Hrvatskoj nema status nacionalnog saveta, kao ovde u Srbiji.

Iskoristio bih priliku, imajući u vidu da ste dotakli zaista značajna pitanja koja se tiču izbora za nacionalne savete i posebnog biračkog spiska, da vas zvanično pozovem – ne samo vas, nego sve narodne poslanike koji su pripadnici nacionalnih manjina – da sutra u 15 časova u Maloj sali prisustvujete razgovoru i prezentaciji modela po kome ćemo ažurirati posebni birački spisak, upodobiti ga sa jedinstvenim biračkim spiskom i ukazati na sve prednosti kako ne bi dolazilo do bilo kakvih, neću reći zloupotreba jer nema šanse da toga bude, ali u svakom slučaju nekih nepravilnosti koje su se verovatno ranijih godina dešavale.

Ispravka, naravno, odmah – biće na prvom spratu u sali tri, dakle ne u maloj plenarnoj sali. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, ministre Ružiću.

Reč ima narodni poslanik Fatmir Hasani.

Nije prisutan.

Reč ima narodni poslanik Marija Jevđić.

Izvolite.

MARIJA JEVĐIĆ: Hvala.

Poštovani predsedavajući, ministre sa saradnicima, kolege i kolegice narodni poslanici, u vašem izlaganju, gospodine Ružiću, čuli smo da se na Zakon o lokalnoj samoupravi čekalo pet godina, da ste Nacrt zakona dostavili predstavnicima gradova i opština, da su se vodile dve javne rasprave, što je svakako za pohvalu.

Ono što je bitno i što treba da se naglasi jeste poruka koju Republika šalje – da vlast na lokalnu više uključi građane u proces odlučivanja ali i da se budžetima planiraju podsticaji za rađanje shodno Strategiji Vlade Republike Srbije. Bitno je da se sve institucije uključe u borbu protiv bele kuge, a samim tim i opštine i gradovi, jer sve aktivnosti na nacionalnom nivou moraju biti praćene aktivnostima na lokalnom nivou. U tom pravcu, za ovu godinu je predviđeno 566.000.000 dinara, što je pet puta više nego prošle godine kada je za ta sredstva konkurisalo svega petnaest opština.

U današnjem izlaganju mog kolege Vujića čuli smo da je Ministarstvo tražilo od lokalnih samouprava mišljenje o načinu borbe protiv bele kuge. Ne

kažem da adresa nije dobra, ali nikako ne smemo da zaobiđemo mišljenja majki, a to ne govorim kao narodni poslanik već upravo kao majka, jer ste akcenat stavili na podsticaj rađanja trećeg i četvrtog deteta. Mislim da vam majke mogu najbolje reći koji su razlozi zbog kojih se odlučuju za nerađanje trećeg i četvrtog deteta.

Mišljenja lokalnih samouprava jesu bitna, pogotovo ako dolaze od onih gradova koji o trošku svog budžeta potpomažu i podstiču rađanje dece, kao Grad Jagodina koji je godinama unazad prepoznao da je ključni problem države Srbije mali natalitet i podsticajem iz gradskog budžeta doprineo da Jagodina bude jedan od gradova, ako ne i jedini grad, koji svake godine beleži porast u rađanju dece.

Država je krenula putem decentralizacije, ali je važno da se zadrži kontrola nad zakonitošću rada jedinica lokalne samouprave. Imajući u vidu da je predloženi Zakon o lokalnoj samoupravi dobar, ja ću nakratko izaći iz okvira teme, jer postoji nekoliko važnih problema koje moramo da sagledamo. Znam da će Ministarstvo za lokalnu samoupravu, sa vama na čelu, gospodine Ružiću, moći da ih reši. Naime, postoji velika razlika u veličini jedinica lokalne samouprave. Kada kažem veličina, ne mislim samo na broj stanovnika već i na površinu opština i gradova. Tako, na primer, dok u gradskoj opštini Vračar na površini manjoj od tri kvadratna kilometra, prema popisu iz 2011. godine, živi 56.000 stanovnika, u gradu Kraljevu na površini od 1.530 kvadratnih kilometara živi samo 125.000 ljudi. Dakle, Kraljevo je više od petsto puta veće od Vračara, a ima tek dvostruko više stanovnika. Jasno vam je da smo u obavezi da na velikom području obrazujemo sve komunalne delatnosti, od obezbeđivanja zdrave pijaće vode, iznošenja smeća, do gradskog i prigradskog prevoza, a pritom su izvorni prihodi koji mogu da se prikupe od malobrojnog stanovništva nedovoljni. Iz tog razloga, kao poslanica iz Kraljeva zalažem se za to da država pomaže više gradovima i opštinama koje imaju veliku teritoriju a mali broj stanovnika.

Još jedan problem koji postoji jeste to da je neophodno organizovati još jedan nivo lokalne samouprave. U Srbiji iznad gradova i opština nemamo viši nivo lokalne vlasti, jer okruzi su oblik dekoncentracije, a ne decentralizacije vlasti. Zato je neophodno zakonom predvideti kao obavezan čvrsti oblik saradnje između susednih opština i gradova, gde bi oni mogli zajedno da rešavaju probleme koji se ne mogu rešiti u jednoj opštini ili jednom gradu. Na primer, Kraljevo je s opštinama Raškom, Vrnjačkom Banjom, Trstenikom i Paraćinom, uz pomoć francuskih partnera, zajedno radilo na izgradnji regionalne deponije. Takođe, u saradnji sa Stalnom konferencijom gradova i opština napravljen je Protokol o saradnji sa svim opštinama i gradovima koji se nalaze u slivu Zapadne Morave, kako bi mogli zajedno preventivno da deluju u cilju sprečavanja elementarnih nepogoda.

Mislim da bi uspostavljanje viših nivoa saradnje susednih opština i gradova doprinelo povećanju broja opština i gradova koji međusobno saraduju, a u ovom predloženom Zakonu o lokalnoj samoupravi se krenulo u tom pravcu.

U vašem obrazloženju Zakona o lokalnoj samoupravi ističete da će se unaprediti funkcionisanje mesnih zajednica i njihov odnos sa jedinicama lokalne samouprave. Upravo su mesne zajednice mesta gde se prepoznaju problemi, gde građani preko svojih zajednica mogu da ukazuju na probleme življenja. Ne kažem da to dosad nije bila praksa u gradovima i opštinama, ali će sada biti obaveza lokalnih samouprava da unaprede mehanizme neposrednog učešća građana u obavljanju poslova lokalne samouprave, što je za Jedinствену Srbiju, kao socijalno odgovornu stranku, jako bitno, i to je dobar pokazatelj da je državi kvalitet života njenih građana najbitniji.

Što se tiče Zakona o matičnim knjigama, mogu da iskoristim priliku da pohvalim Gradsku upravu iz grada iz koga dolazim, iz Kraljeva, jer su oni među prvima elektronskim putem povezali mesne kancelarije sa Odeljenjem za opštu upravu u okviru Gradske uprave, tako da građani na seoskom području mogu da preuzmu izvod iz knjige rođenih, venčanih, umrlih bez dolaska u Gradsku upravu. Građani mogu da dobiju ova dokumenta na nekoliko svetskih jezika, tako da nemaju dodatne troškove u plaćanju prevodioca. Inače, Grad Kraljevo vodi matične knjige za šest opština sa područja Kosova i Metohije i sve su unete u centralni sistem, a to znači ako je neko rođen u Kraljevu ili Zvečanu, može da uzme izvod u Beogradu.

Ono što stvara problem, a ujedno i za vas molba, gospodine ministre, jeste da su matičnim službama u Kraljevu potrebni savremeniji računari, jer postojeći ne podržavaju sve aplikacije vašeg ministarstva, a sami ste rekli da je prevođenje matičnih knjiga veliki poduhvat. Mislim da bi pomoć Ministarstva u vidu donacije savremenih kompjutera bio podstrek zaposlenima s obzirom na to da su među prvima u Srbiji preveli matične knjige u elektronski oblik, da i dalje odgovorno rade na modernizaciji uprave na lokalnu.

Što se tiče predloga za izbor guvernera NBS, Poslanička grupa JS će podržati predloženog kandidata gospođu Jorgovanku Tabaković imajući u vidu da je inflacija u prethodnih pet godina očuvana na prosečnom nivou od 2%, što je u rangu najstabilnijih evropskih država, da je očuvana stabilnost deviznog kursa, da je učešće problematičnih kredita u ukupnim bankarskim pozajmicama spušteno na minimum. Verujemo da će gospođa Tabaković u novom mandatu na čelu NBS održati kurs pozitivnog poslovanja ove ustanove.

Na samom kraju, Poslanička grupa JS će podržati sve predloge zakona koji se nalaze na dnevnom redu ove sednice. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar Branko Ružić.

Izvolite.

BRANKO RUŽIĆ: Hvala.

Samo kratko. Što se tiče tehničke podrške ne samo Kraljevu nego lokalnim samoupravama, izmenama i dopunama Zakona o ministarstvima, kao što znate, formirana je Kancelarija za IT i ona sada ima mogućnost da u tom delu asistira opštinama, odnosno opštinskim upravama.

Još jedno pojašnjenje, prosto da ne ostane nedorečeno – ponavljam, mi smo se kao Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave obraćali jedinicama lokalne samouprave sa pitanjem koje podsticajne mere i pronatalitetne mere na polju populacione politike sprovode. To je pitanje u skladu sa Strategijom koju je inicirao i predsednik Republike, koju sprovodi ministarka bez portfelja i sama Vlada Republike Srbije. Nema prirodnijeg načina da dobijete konkretne, precizne podatke nego da se resorno ministarstvo obrati lokalnim samoupravama i da te podatke zaprimi, a nakon toga da pravimo pregled mera koje ćemo sprovoditi, što se već i radi. Mi smo to, ponavljam, uradili pre tri ili četiri meseca i u roku od tri ili četiri dana smo, ako se ne varam, prikupili sve te podatke. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, ministre Ružiću.

Reč ima narodni poslanik Miroslav Aleksić.

Nije prisutan.

Reč ima narodni poslanik Milena Turk.

Izvolite.

MILENA TURK: Hvala, predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, pred nama su zakoni koji su deo reformi koje sprovodi Vlada Republike Srbije, koje za cilj imaju uspostavljanje moderne, efikasne i uređene države. Pozdravljam posvećenost Vlade ovom cilju, koji se ogleda i kroz unapređenje, reforme i izmene zakona, zakonske regulative ali i kroz unapređenje korišćenja savremenih tehnologija. Savremene informacione tehnologije i digitalizacija su svakako preduslov i jedan od prioritetnih ciljeva, uz poboljšanje privrednog i investicionog ambijenta.

Kada su u pitanju matične knjige, ono što se predviđa novim predlogom zakona jeste nov koncept vođenja ovih podataka, odnosno vođenje matičnih knjiga u centralnom registru. Preduslov i zadatak koje su sve opštine imale da ispune jeste unošenje, odnosno prenos matičnih knjiga u elektronski oblik.

Ovo je stajalo kao obaveza opština i gradova počev od 2009. godine, međutim, opština iz koje dolazim, Opština Trstenik, tavorila je na nekih 5% obavljenog posla čitavih sedam godina. Gde god se govorilo o ovoj temi Opština Trstenik je bila navođena kao negativan primer i uvek u negativnom kontekstu i negativnom svetlu. Dolaskom SNS-a na vlast, nabavljena je

oprema, angažovani su zaposleni na ovom zadatku i za vrlo kratko vreme, za svega mesec dana, ovaj rezultat je značajno popravljen, doveden je na 80% unetih podataka matičnih knjiga.

Dakle, građani opštine Trstenik prosto su bili taoci jedne neodgovorne i inertne vlasti, koja je svojim neradom držala Trstenik na jednoj poziciji koja zaista nije bila odgovarajuća. Dobrom voljom i organizacijom uspehi smo da uradimo ono što naši prethodnici nisu za sedam godina.

I, veoma je važno kako bi se uštedelo vreme i kako bi se pojednostavila procedura, jer se ovim predlogom predviđa da se sve izmene koje vode institucije i ustanove vrše elektronski, što će značajno olakšati rad službe.

Kada je u pitanju Zakon o lokalnoj samoupravi, pozdravljam to što se insistira na većem učešću građana i drugih zainteresovanih subjekata u javnoj raspravi i pitanjima same lokalne samouprave.

Takođe, značajno je što će se urediti odnos mesne zajednice i opštine, kako ne bismo ponovo došli u situaciju da kršimo zakon i da DRI piše izveštaje koji se odnose na nepravilnosti u radu mesnih zajednica. Takav slučaj imali smo u opštini Trstenik. Ja bih pročitala samo par stavki. Dakle, mesne zajednice opštine Trstenik su plaćale i evidentirale gorivo, a nisu posedovale automobile, u iznosu od 1.140.000 dinara. Opština Trstenik nije vršila nadzor nad radom mesne zajednice.

S obzirom na to da se samodoprinos raspisuje kako bi se izvršile neke krupne investicije, krupni kapitalni projekti koji se odnose na kanalizacionu mrežu, infrastrukturu i sve ono što tišti građane, sredstva utvrđena odlukom o uvođenju samodoprinosu nije dozvoljeno trošiti za druge namene, jer bi se na taj način osujetila volja građana koji su glasali za donošenje odluke po tačno utvrđenim namenama korišćenja sredstava. U Trsteniku smo imali situaciju da su sredstva uglavnom trošena za rashode mesnih zajednica, za davanje donacija nevladinim udruženjima bez konkursa, sportskim klubovima bez konkursa, skupštini stanara, udruženjima bez konkursa, bez pravnog osnova. Takođe, bez odluke Skupštine opštine Trstenik za deset godina potrošen je iznos od 22.149.000.

Dakle, veoma je značajno što će se sada kroz jedan zakon objediniti odnos mesne zajednice i opštine, što će se precizirati neke stvari da bismo transparentno vodili naše finansije, da bismo znali kuda odlazi novac, jer to je novac građana, gradova i opština i veoma je važno da se troši za onu namenu koja je predviđena odlukom o samodoprinosima.

Postoji zakonska osnova za saradnju opština na projektima od regionalnog značaja. To takođe pozdravljam jer će na taj način opštine i gradovi moći da reše krupne projekte koji su veoma značajni za građane.

Kada su u pitanju projekti koji se realizuju na lokalnu, izuzetno je važno to što lokalne samouprave i Vlada Republike Srbije imaju veoma dobru

saradnju, što lokalne samouprave u Vladi Republike Srbije imaju pouzdanog partnera i u svakom trenutku mogu da se oslone na ministarstva, sa kojima intenzivno saraduju.

Ono što je veoma značajno jeste i što je fokus Vlade Republike Srbije upravo na pokretanju svih regiona, na ravnomernom ulaganju u sve okruge kako bi se razvila posebno nerazvijena područja, koja su, kako smo svedoci, godinama zaostajala jer su u neke politički podobne gradove i opštine sredstva odlazila, a drugi su ostajali nerazvijeni i devastirani.

Izuzetno je značajna i daje evidentne rezultate dobra saradnja po vertikali. Konkretno u Trsteniku, realizuju se krupni investicioni projekti. Mi smo pokazali da više nismo opština koja vodi politiku napada i sukoba, već opština koja želi da saraduje, da se razvija, da ispunjava svoje obaveze. Veoma nas je skupo koštala politika koju je vodio prethodni predsednik opštine i vreme je da prevaziđemo to što nas je dugo vremena kočilo i da krenemo da se razvijamo. Samo u protekle dve godine u Trsteniku su urađeni izuzetno vredni kapitalni projekti, počev od infrastrukturnih, dakle to su sredstva koja ulaže Vlada Republike Srbije – u magistralne puteve, u obnovu škola, vrtića. To su objekti koji su godinama urušavani, u koje godinama nije ulagano, a Opština sigurno nije imala snage da ih sama obnovi.

Strategija Vlade Republike Srbije je intezivno ulaganje u obrazovanje. Mi to možemo videti kroz kapitalne projekte koji se sprovode širom Srbije na obnovi naših škola, na energetskej efikasnosti, kako bi se stvorili što bolji uslovi za naše učenike i naše zaposlene. Samo u Trsteniku, moram da istaknem, koji je relativno mala opština, trenutno se izvode radovi na tri škole, u vrednosti od 70.000.000 dinara. Do kraja godine su u planu još dve škole. Dakle, intezivno se radi na projektima, pripremamo se kako bismo odgovorili na sve potencijalne izazove.

Krenulo se u pripremu industrijske zone, o čemu je takođe državni revizor, maločas sam govorila, dao mišljenje da su nenamenski potrošena sredstva koja su zadužila našu opštinu i naše gradove. Mi sada nalazimo način da opremimo industrijsku zonu kako bismo stvorili preduslove za dolazak investitora i pokrenuli privredu, da mlade ljude zadržimo u svojim mestima. Radi se intenzivno na sanaciji klizišta, na opremanju gradova kada je u pitanju vodosnabdevanje, kanalizaciona mreža. To su sve krupni projekti, veoma skupi, koji su nas sačekali jer prethodna vlast nije nalazila za shodno, nije imala snage, znanja ili umeća da se ovim projektima posveti.

U danu za glasanje, imajući sve navedeno u vidu, ja ću vrlo rado podržati ove zakone, kako bismo unapredili stanje u našim gradovima i opštinama. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima ministar Branko Ružić.

Izvolite.

BRANKO RUŽIĆ: Zahvaljujem.

Samo kratko. Gospođica Turk je upravo iznela ono što je životno važno i što se dešava u lokalnim samoupravama. Želim samo da potvrdim da je zaista veoma uspešna saradnja između Ministarstva i sektora koji se bavi matičnim knjigama sa Opštinskom upravom i da je posle mnogo godina, posle mnogo problema u aprilu mesecu 2017. godine Trstenik izvršio prepis matičnih knjiga.

I, da ne bude opet da smo nešto ispustili, ja bih pridodao samo da je, ukoliko se ne varam, Opština Trstenik takođe aplicirala za projekat za obdanište, a sve u kontekstu pronatalitetne populacione politike. Pominjem to jer je Opština Trstenik nakon tog apliciranja dobila sredstva, ne u nekom prevelikom iznosu, nekih pet ili šest miliona. U svakom slučaju, treba dodati na ovo što ste vi spomenuli. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, ministre.

Reč ima narodni poslanik Branka Stamenković.

Nije prisutna.

Reč ima narodni poslani Jelena Žarić Kovačević.

JELENA ŽARIĆ KOVAČEVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, ja ću danas govoriti o predlozima zakona iz nadležnosti Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave jer postoje neka rešenja koja će još više unaprediti rad jedinica lokalne samouprave, a ja bih to želela da istaknem.

Potrebno je doneti izmene i dopune Zakona o lokalnoj samoupravi kako bi se izvršilo usklađivanje sa drugim zakonima ali i otklonili nedostaci koji su uočeni prilikom primene ovog zakona koji je donet 2007. godine. Osim toga, kao jako važno istaknuto je učešće građana u javnoj raspravi, odnosno građanima je data mogućnost da iniciraju javnu raspravu o nadležnosti organa jedinice lokalne samouprave.

Novina koja će se primenjivati od narednih lokalnih izbora odnosi se na smanjenje broja lokalnih funkcionera, u zavisnosti od broja stanovnika opštine, odnosno grada.

Takođe, izmenjen je koncept utvrđivanja nadležnosti jedinica lokalne samouprave pa se više ne navodi taksativno koje su to nadležnosti jedinica lokalne samouprave, već se određuju oblasti iz kojih će one crpeti svoje nadležnosti.

Na kraju, što se tiče mesnih zajednica, bliže se uređuju odnosi između organa mesnih zajednica i organa jedinica lokalne samouprave.

Srbija teži ka usklađivanju propisa sa principom koji postoji u savremenim demokratskim državama, a to je otvoreni dijalog, odnosno saradnja javnosti sa organima državne uprave u procesu donošenja odluka i kreiranja propisa. Savet Evrope je 2009. godine doneo Kodeks dobre prakse za

učešće građana u procesu donošenja odluka i mi smo sada na putu implementacije tih principa. Srbija je pristupila Partnerstvu za otvorenu upravu i na taj način se obavezala na jačanje transparentnosti, efikasnosti i odgovornosti javne vlasti, i to upravo kroz saradnju sa civilnim društvom, kroz lakši pristup informacijama, učešće građana u upravljanju javnim poslovima, upotrebu novih tehnologija, a sve sa ciljem uspostavljanja delotvornijeg i odgovornijeg rada organa javne vlasti.

Takođe, rešenja iz Predloga zakona o izmeni i dopuni Zakona o državnoj upravi uskladiće propise sa Zakonom o lokalnoj samoupravi po pitanju međuopštinske saradnje kada su jedinicama lokalne samouprave povereni poslovi koje bi one mogle da obave u saradnji sa drugim jedinicama lokalne samouprave. Onda moraju da zaključe sporazum o međuopštinskoj saradnji radi racionalnijeg i stručnijeg obavljanja tih poslova.

Uključivanje građana je neophodno, njihova uloga je od velikog značaja za pravilno vršenje vlasti i građanima se mora obezbediti učešće u kreiranju demokratskih institucija. Upravo je ovo razlog potvrđivanja Dodatnog protokola Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi, koji će uključiti pravo na učešće u javnom životu na lokalnom nivou i pravo na informisanje od lokalnih vlasti. Evropska povelja o lokalnoj samoupravi potvrđena je i u Narodnoj skupštini i ona proklamuje princip da su lokalne vlasti glavni osnov demokratskog društva i da je pravo građana da obavljaju javne poslove na lokalnom nivou jako važno. Moram da kažem da je to ustanovljeno i kao princip koji je jedinstven za sve zemlje članice Saveta Evrope.

Dodatni protokol Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi o pravu da se učestvuje u poslovima lokalnih vlasti sastavljen je od strane Evropskog odbora za lokalnu i regionalnu demokratiju, a 2017. godine Srbija je pristupila i potpisala ovaj protokol pa je, shodno tome, logično da se pred nama nalazi i predlog zakona o potvrđivanju ovog dodatnog protokola.

Što se tiče nacionalnih manjina, istakla bih jako dobre predloge koji su pred nama koji će uređivati status pripadnika nacionalnih manjina.

Republika Srbija se otvaranjem Poglavlja 23 opredelila za unapređenje institucionalnog i zakonodavnog okvira u oblasti ljudskih i manjinskih prava, a Vlada Republike Srbije je usvojila Akcioni plan za ostvarivanje prava nacionalnih manjina. Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina donet je 2002. godine. Posle toga nastupile su ustavne promene 2003. i 2006. godine i usvojen je čitav set zakona koji se na sistemski način odnosio i na pripadnike nacionalnih manjina.

Promene koje su se desile za ovo vreme ali i konstantna potreba za unapređenjem položaja nacionalnih manjina nameću razloge za donošenje ovog zakona kako bi se nastavilo sa razvojem politike u oblasti zaštite prava pripadnika nacionalnih manjina. Na taj način stvoriće se pravni osnov za

zakonsko uređivanje mera za unapređenje ravnopravnosti, u cilju postizanja zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u javnom sektoru, ostvarivanja prava na upis podataka o nacionalnoj pripadnosti u službene evidencije i zbirke podataka o ličnosti. Takođe, potrebno je posebnim pravilima urediti službenu upotrebu jezika i pisama nacionalnih manjina i pravo na izbor i upotrebu nacionalnih simbola.

Što se tiče Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisama, donošenje ovog zakona prate izmene koje će biti učinjene u Zakonu o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina da bi se obezbedilo jedinstvo pravnog poretka i međusobna usaglašenost propisa. Takođe, potrebno je zakonski regulisati implementaciju određenih mera koje su predviđene u Akcionom planu za ostvarivanje prava nacionalnih manjina koji je usvojila Vlada Republike Srbije.

Ono što je ovde važno da se kaže jeste da će lokalne samouprave imati posla kada ovi zakoni budu stupili na snagu, jer su u obavezi da svojim statutima uvedu u ravnopravnu upotrebu jezik i pismo nacionalne manjine ukoliko procenat pripadnika te nacionalne manjine u ukupnom broju stanovnika dostiže 15%. Takođe, u naseljenim mestima jedinica lokalne samouprave gde broj pripadnika nacionalne manjine dostiže 15% imena organa, nazivi jedinice lokalne samouprave, trgova i ulica ispisuju se na jeziku te nacionalne manjine. Skupština jedinice lokalne samouprave će statutom utvrditi koja su to naseljena mesta.

Imamo i nešto što će se odnositi na Narodnu skupštinu – naime, to je odredba koja kaže da narodni poslanik koji pripada nacionalnoj manjini čiji broj u ukupnom stanovništvu Republike Srbije dostiže najmanje dva posto ima pravo da se Narodnoj skupštini obraća i na jeziku nacionalne manjine.

Na kraju imamo Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina. Razlozi za donošenje ovog zakona su malo širi, dakle nije samo puko usaglašavanje sa drugim propisima, mada i za tim postoji potreba i potreba za implementacijom mera iz Akcionog plana. Usled inicijativa za ocenu ustavnosti ovog zakona, Ustavni sud je doneo odluku kojom je obavezao na primenu mišljenja iz te odluke prilikom primene pojedinih odredaba ovog zakona. Prema važećem zakonu, nacionalni savet osniva ustanove, privredna društva i druge organizacije iz oblasti društvenog života u kojima deluje. Međutim, Ustavni sud je smatrao da je osnivanje privrednih društava moguće samo ako je to predviđeno posebnim zakonima pa je potrebno usklađivanje tih odredaba.

Osim toga, izmene se odnose na još mnoga pitanja: na bolju saradnju sa državnim organima, pitanje korišćenja i raspolaganja imovinom, depolitizaciju nacionalnih saveta, odnosno pitanje nespojivosti funkcija, pitanje radnog

odnosa u nacionalnom savetu, finansiranje saveta, kontrolu rada nacionalnih saveta i tako dalje.

Na kraju bih pozvala poslanike da u danu za glasanje podržimo ove predloge i politiku Vlade Republike Srbije koja se vodi u ovim oblastima.

Ono čime bih želela da završim ovo izlaganje jeste upravo ono o čemu sam pričala prošle nedelje kada su pred nama bili predlozi zakona iz NBS, pa neću ponavljati, ali ću iskoristiti priliku da ponovo ukažem na uspehe gospođe Tabaković i njenog tima u Narodnoj banci Srbije za našu zemlju. Poželeću joj još više uspeha u daljem radu i pružiti podršku i tom predlogu zajedno sa svojim kolegama iz Poslaničke grupe SNS. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala vam.

Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, ovim bismo završili današnji rad. Sa radom nastavljamo sutra, u sredu, 13. juna 2018. godine, sa početkom u 10.00 časova. Zahvaljujem.

(Sednica je prekinuta u 19.20 časova.)